

LÊ VĂN TRƯƠNG

LỊCH SỬ

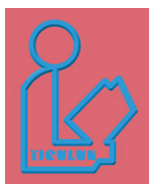
MỘT TAN VỠ

HƯƠNG SƠN - XUẤT BẢN

lịch sử một tan vỡ

Lê Văn Trương

lịch sử một tan vỡ

Lê Văn Trương

Bìa: *M. C. P*
Nguồn: *Gallica.bnf.fr*

lịch sử
một tan vố

LÊ VĂN TRƯỞNG

HƯƠNG SƠN
97 Phố Hàng Bông, Hà Nội
xuất bản - 1943

ĐOẠN THỨ NHẤT

Sống không phải để hưởng thụ.

Sống không phải chỉ việc giơ tay ra đón sẵn những cái không gọi mà đến, không nỗ lực mà được, không nhào nặn mà thành hình. Không, sống là phải trần lực.

Cái luật “bất diệt” ấy bám riết ta như những con hà bám vào mạn thuyền. Nó ra lệnh bắt ta phải theo từ lúc ta còn là bào thai, cho đến khi đầu râu tóc bạc. Trong

cuộc đời mà ta gọi là trăm năm, không lúc nào ta có thể chĩnh mản nó. Cái luật kinh khiếp ấy theo rồi ta chầm chậm, nó dồn ta vào một khoảng đất xung quanh tua tủa những chông, những gai, những móc thép. Ta phải sinh hoạt ở đấy, không được trốn tránh. Một cái nhích bước, là da thịt bị sẽ rách. Cái khoảng cảnh đất ấy, người xưa gọi là trần hoàn với cái lẽ thấp kém : “hữu thân hữu khổ”.

Tưởng chừng, nó hiện ra như một trừng phạt, reo oan trái cho loài người. Nhưng không, chỉ có thằng người yếu hèn, sống để hưởng thụ mới nhìn nó một cách sợ hãi. Chỉ những kẻ coi đời một cuộc du hí, không chịu tiêu một tắc da, một tắc lòng, chuyên sống trong cái giờ tay của người khác, mới nhận nó ở cái nghĩ kinh hồn ấy. Và mới bị oan trái của nó vùi dập. Con người gang thép, sống

cái đời sống nỗ lực, luôn luôn tự khép mình vào khuôn, giống, có bao giờ nhìn nó bằng con mắt hải hùng.

Sống, là một cuộc “động binh” tất cả cái gì thuộc về người : Hồn và Xác. Không một phút ngừng trệ, không một phút thoái lui, kẻ gang thép riết róng đi trong cái riết róng của cuộc đời. Vì thế họ sẽ được đến một nơi tung bùng, có hoa, có lá. có đủ hết những vinh quang.

Đương khi ấy, kẻ buông trôi thả lỏng ngắc ngoải, rên xiết, ngắc ngoải trong tan vỡ, rên xiết trong sụp đổ. Bởi họ đã tự yểm cho Hồn và Xác một là bùa : Hưởng Thụ.

Vinh quang chỉ dành cho kẻ gò mình vào bốn phận, sống trần lực mỗi phút giây.

Cái lẽ không đi không bao giờ đến, nó bảo ta hãy nhận một cách thấm thía : “kẻ bơ thờ, không chịu rõ mồ hôi, rõ máu lòng, suốt đời phải sống cay cực, nhục nhã”.

✱

Kẻ sống chỉ hưởng thụ không biết rằng chính cái hình hài của mình đây là cả một tình nguyện với luật sống. Họ lại không biết đến cả cái lẽ giản dị nếu họ chỉ hưởng thụ, Thượng đế sẽ không cho họ có chân, có tay, có tai, có mắt, có tim, có óc như mọi người. Sống vật vờ, tức là chống với luật sống. Mà sống. Mà đã trái cái ý muốn mãnh liệt của sức sống, thì ôi thôi ! Chỉ có chết. Chết vì đã ương hèn, tự hủy hoại, tự chọn cho mình một ghế cuối trong hí trường. Kẻ sống chỉ để hưởng thụ đã đặt mình vào tử địa vì họ không chịu đứng trong cái khoảng đất Nghĩa

vụ, nghĩa là họ không chịu ép mình vào cái luật khắc nghiệt của sự sống. Gặp khổ cảnh họ sẽ vùng chạy. Nhưng vừa lỏng ra, họ đã bị móc thép, gai, chông, đâm nát chân, làm cho ngã quỵ. Bình thời, họ nhớn nhợ, hí hửng, ồ ề như con vật. Đang ăn cơm sáng, họ nghĩ đến bữa chiều, và trong lúc cầm đũa và, họ đã lo ngay ngáy đến đêm rét không ngủ được. Xảy đến cho họ một cái Nghĩa phải làm tròn, là họ quay đầu : Mặc, muốn ra sao thì ra ? Họ chỉ muốn giá Tạo Hóa sinh ra họ với cái phép : Năm mươi năm ban ngày, Năm mươi năm ban đêm. Để ngày thì họ ăn, đêm thì họ ngủ, ăn ngủ luôn cả một đời.

Sống cái đời sống tũn mủn, họ thích những cái tũn mủn : Thích những thứ nó đưa họ đến một cái hố, rồi ngã quỵ xuống đấy.

Cái hố ấy nhan nhản trong nhân gian. Nó nằm ngay trong những gia đình sụp đổ. Nó nằm ngay trong cái cảnh cha một nơi, con một nẻo, vợ chồng chia rẽ. Nó nằm để chờ nuốt những kẻ sống chỉ để hưởng thụ, không tự giam mình vào luật sống trần lực của kiếp người.

*

Ra khỏi cổng trường là Hậu đưa ngay cặp cho Minh :

– Anh bỏ sách vào, rồi chạy ngay ra Xương Ký mua hộ tôi cái bìa.

Minh ngoan ngoãn làm cái việc hàng ngày. Một chân co lên, Minh đặt cặp lên đùi, vừa bỏ sách vừa hỏi :

– Anh đi đâu?

Hậu sóc sóc mấy đồng xu trong lòng bàn tay :

– Tôi đợi anh ở đầu phố.

Minh đóng cặp :

– Sao anh không đi với tôi đến hiệu sách ?

Hậu làm bộ nhăn mặt, chỉ vào bụng :

– Kiến bò.

– Kiến bò thì anh về trước đi, tôi về sau, đợi mỗi chân.

Hậu được dịp :

– Hay tao về trước vậy nhé ?

Rồi cúi xuống chỉ vào chỗ sưng :

– Chân đau, không đi bộ được ?

– Hay để chiều mua vậy, tôi cùng về với anh cho vui,

Hậu giấy nẩy :

– Chết, chiều thế nào, mua ngay bây giờ, về còn làm travail manuel (bài tập thủ công) chứ ?

Minh trở mắt, theo liền câu hỏi :

– Anh chưa làm à ?

– Đã làm đâu !

– Thế thì không kịp đâu.

Hậu dục túi bụi :

– Chạy đi, chạy nhanh, mua, kịp đấy.

Vừa nói xong câu :

– Thế anh về trước đi, tôi mua xong chạy về cho nó chóng,

là co chân chạy vun vút,

Hậu thấy Minh đem cái bì vàng về, hỏi ngay :

– Chóng thế, tôi cũng vừa về được năm phút.

Minh còn thở chưa kịp đáp, Hậu lại bảo :

– Ăn cơm, rồi làm.

Lấy tay vuốt ngực, Minh cười tủm tỉm :

– Tí nữa đâm vào cái xe của ông tây đen.

Hậu dục :

– Ăn cơm, đói lắm rồi.

Minh cầm cái bìa tay phác phác :

– Hết một nửa thôi. Anh cứ ăn trước đi. Tôi làm cho. Không, không kịp đâu.

Rồi chợt nhớ, Minh vỗ đùi, nhảy như người bị kiến đốt :

– Khỉ quá quên hồ.....

Quay bảo Hậu lúc ấy vừa mở lồng bàn :

– Tôi đi xin hồ đã nhé ?

*

Cầm lá bàng có tí hồ, Minh vừa đi vừa khoe :

– Nói mãi nó mới cho một tí... À ! Nó không cho... nhưng tôi cứ quệt, rồi chạy. Thằng con nó, cái thằng bé thò lò mũi xanh, mọi khi kêu ầm; ăn cắp, ăn cắp. Tôi tức quá quay lại dọa giở quả đấm, nó thụt ngay vào trong nhà.

Hậu ăn xong, bảo Minh :

– Làm hộ tí nhé.

Rồi bỏ đi.

Minh cặm cùi, cát, chếp, dán. Con mèo con ở đâu bò lại, dí mũi vào cái lá. Minh đẩy nó :

– Để yên tao làm, không sao thối râu.

Con mèo không để yên, nó lại chúi vào cái lá, lấy chân cào cào. Minh hẩy nó ra. Con mèo bị hẩy ngã lăn kênh, dơ bốn vó, rồi mon men nó lại sát đến. Bức mình, bị phá đám, Minh giở pháp thuật. Nó túm đầu con mèo giơ lên, chĩa vào mặt thối phù một cái. Con mèo như cái ô-tô bằng sắt ruột dây cốt, chân đạp, miệng phì. Đặt nó xuống, Minh hỏi một cách hóm hỉnh :

– Sợ chưa ?

Hình như Minh biết chỗ yếu của con mèo, nên sau khi thối đúng râu, mèo ta lảng ngay.

– Xong chưa Minh ?

Gõ vào mảnh bìa :

– Còn nửa nữa thì hoàn thành.

Cau có, Hậu đáp :

– Anh chậm như sên.

Khi trông thấy cái mái lệch, Hậu chu tréo :

– Mất với mũi, mái lệch rồi.

Minh lùi ra một thước, khom lưng ngắm :

– Thế này là lệch kiểu moderne (tân thời ; kiểu mới) của người ta đấy.

Rồi lấy tay nắn cánh cửa, nắn mái, nắn chần, nắn bao lơn, Minh tự khen :

– Đẹp quá, giá có cu-lơ (màu) thì phải biết.

Hậu đứng dừng quay nhìn quyền lịch :

– Chết chữa, ai lấy cái ghim của tôi gài trên lịch.

Minh quay nhìn Hậu, thùng thảng :

– Tôi đẩy mà.

Hậu gắt ngay :

– Lấy làm gì thế ?

Minh chỉ cái nhà :

– Thế không gài vào carton à ?

Hậu dụi mắt :

– Ủ nhĩ.

“Xây cất” xong, Minh đưa cho Hậu :

– Đấy !

Hậu cầm ném ngay xuống bàn :

– Được rồi, may ra thì được 2 points.

Đang nhặt những vẩy hồ nếp khô dính quanh đấy, Minh bấu môi :

– Của người ta thế lại 2 points. Ít ra cũng 7.

Hậu đá đá cái lá bàng, đựng hồ :

– Mấy thì cần gì. Ông ấy không trù là được rồi.

✱

Hậu, Minh thì thăm ở cửa buồng ngủ ông Phán.

– Mày vào xin, thế nào cũng được.

Minh lắc lắc đầu, nhăn mặt :

– Chịu thôi, tôi xin bác mắng.

Vênh mặt, Hậu ầy Minh :

– Không mắng đâu. Mọi lần mày vẫn xin thì sao ?

– Mọi lần xin bác chả mắng là gì ?

– Mắng, cũng vẫn cho. Mày cứ vào đi.

Thấy Minh không đáp, đúng lì, Hậu sa sầm mặt.

– Tao bảo, mày cứ xin, thế nào cũng được.

Nguây nguẩy Minh sịu mặt :

– Sao anh không xin bác có được không, anh lại cứ đùn cho tôi ?

Hậu sồ sồ :

– Tao xin không được.

Rồi đẩy Minh đánh sầm vào cửa. Có tiếng ông phán hét :

– Đứa nào ?

Thấy bố hỏi, Hậu lại ẩy Minh :

– Vào đi, vào, đi...

Bị rồn đến chỗ không thì dừng, Minh đẩy cửa vào. Nó ập úng :

– Thừa bác. . .

Giọng khàn khàn, ông Phán mắt lim dim, hơi nhích đầu :

– Cái gì ?

– Thừa bác, bác cho anh Hậu với con đi xem đá bóng.

Nhả dọc tẩu, ông khó nhọc mới cất.
được tiếng :

– Sao chúng mày đi xem luôn thế ?

Minh ấp úng :

– Thưa bác..

– Chúng mày chết đòn, chủ nhật chủ
học hành gì, chỉ đá bóng, đá bóng.

May sao bà phán đang đánh phẩn,
quay lại bảo chồng;

– Cho chúng nó đi. Chủ nhật bắt nó
ở nhà làm gì ?

Ông Phán cũng chẳng đáp nữa.
Người bồi tiêm đưa dọc, ông lại nắm
một cách uể oải. Không thấy bác nói gì.
Minh lúi lũi đi ra.

Hậu vừa thấy Minh ló đầu, đã cười :

– Thế nào, được không ?

Minh lắc đầu :

– Bác không cho !

cách về.

– Tao thấy mợ bảo cho chúng nó đi cơ mà ?

Bà phán trong buồng bước ra, vừa đi vừa bỏ tiền vào “sắc”. Hậu chạy lại :

– Mợ cho con với thằng Minh đi xem đá bóng mợ nhé ?

Bà phán ý chừng vội đáp cho xong :

– Ừ.

Rồi bước xuống gác côm cộp.

Hậu chạy theo :

– Thế mợ không cho tiền à ?

Bà phán quắc mắt nhìn con :

– Cứ cho đi là xin tiền. Lại giống chủ nhật trước. Mà lại muốn chết ?

Mắng, nhưng bà cũng mở « sách, cho Hậu bốn hào. Cầm tiền Hậu reo :

– Hôm nay nhất định thế nào mợ cũng được. Được hơn tuần trước. Chưa biết chừng con tan sớm, con lên đón mợ.

– Biết đâu mà đón ?

Hậu nhăn nhó :

– Champ de course (trường đua ngựa).

Bà phán lườm con, rồi lại lộp cộp xuống. Để bà phán đi, Hậu mới hất hàm bảo Minh :

– Khá không ? Để mà xin thì có lẽ sang năm mới được

Rồi vênh mặt, nhét bốn hào vào túi;

– Xin thì xin ngay, kênh càng có được khối.

*

Đến bãi, Hậu đưa tiền cho Minh :

– Mày chen vào lấy hai vé. Đông quá tao chịu ?

Minh cởi áo dài cho Hậu cầm :

– Anh cầm hộ tôi một tí, mặc chốc nữa chen rách về bác đánh chết.

Hậu ngân ngữ :

– Thì mày mặc vào có được không ? Chúa hà tiện. Cầm áo lệch thếch, người ta cười.

– Ai cười ? Anh cầm hộ tôi một tí. Mặc, chen, nhổ rách, thì làm thế nào ?

– Ô, ồ việc gì mà rách. Bắt tao cầm, aao thì vút đi. Lại có thứ, áo cầm tay nữa.

Không gửi được, Minh đành vo vo cầm ở tay, nhưng ghì sát vào ngực, chen. Chen đến gãy cánh, Minh mới đưa được bốn hào vào trước mặt người bán vé.

– Cho tôi hai cái vé trẻ con.

Gãy gãy những tờ giấy hào chồng lên nbau :

– Thiếu hai hào !

– Bốn hào rồi !

– Sáu hào. Vé trẻ con ba hào một.

Không thấy Minh đưa thêm, người bán vé gạt giả tiền.

Mồ hỏi bã ra, mặt đỏ rừ, Mình lại chen ra, nói là rúc thì đúng hơn. Vừa thoát khỏi cái đám người đợi lấy vé, Minh sờ sờ lên áo. Rồi cúi nhìn. Một cái khuy trai rơi. Minh lùi mấy bước, cúi sát đất, bới tìm trước chỗ phát vé.

Họ chen nhau, một người bị xô ngã về đằng sau. Vương Minh, người ấy ngã, hai chân cặp đầu Minh. Hất được người ấy ra, Minh chạy ra cây núc nác, tìm Hậu lúc ấy đang ăn bánh tôm.

– Lấy rồi hở mày ?

– Chưa ?

– Sao ?

– Những sáu hào hai vé trẻ con, mỗi vé ba hào.

Hậu vỗ đùi :

– Thôi chết rồi, tào lại cứ mang máng hai hào. Còn thừa một hào đây, tào lại ăn mất bảy xu bánh rồi.

– Làm thế nào ? Hoài của có cả Lý Huệ Đường, Lý Thiên Sanh.

Hậu lấy tay quạt ngang mép rồi bảo :

– Thôi thế để tào lấy một vé xem vậy. Cả hai thằng cùng về, hoài của.

Minh liền đưa tiền cho Hậu :

– Đây, tiền đây ?

Hậu đẩy tay Minh :

– Tiền gì ? Mày lấy cho tào chứ ?

Chẳng nói chẳng rằng, Minh lại vào chỗ lấy vé. Như chiếc que đan len qua sợi, Minh rúc. Họ ẩy Minh, Minh lại rúc vào. Một người quay lại túm cổ Minh, lắc lắc.

Minh văng một cái vung tay người ấy :

– Ông làm gì thế ? Ông lấy vé, tôi tôi cũng lấy.

Người kia quát :

– Sao mà y chen ?

– Lấy vé lại chả chen ?

Người kia quát :

– Mà y bướng hủ ?

Rồi định giơ tay tát Minh.

Minh đỡ.

– Ông cậy nhớn bắt nạt tôi phải không ?

Đem được vé ra chưa kịp đưa, Hậu đã mắng :

– Gớm, sao mà y lấy lâu thế ?

Không đáp, Minh chỉ giục :

– Còi rồi, thôi vào đi.

Cầm vé, Hậu dỗ :

– Mà đợi tao, tao vào một tí, rồi tao ra, tao đưa vé cho mà vào ?

Vẫn không đáp, Minh lại giục:

– Thôi anh vào đi, còi rồi.

Tiếng vỗ tay, hò hét làm cho Minh sốt ruột. Minh kiễng chân ngó. Hàng rào tre, hàng rào người, ngăn tầm mắt Minh. Loay hoay chung quanh, Minh định tìm chỗ nào cao để đứng. Nhưng không thấy. Trong sân lại có tiếng vỗ tay vang giời. Lòng Minh rộn lên, rộn theo cái hồi hộp của người trong sân.

Bỗng Hậu ra, Minh đã thích. Hậu chìa tay, Minh tưởng Hậu đưa vé cũng chìa tay.

– Không, mày đưa cho tao một hào, tao thuê ghế. Đông quá không len được.

Minh đưa tiền cho Hậu, rồi dặn :

– Thôi anh cứ xem đi, không phải ra nữa.

– Mày về à ? Đợi tao về nhân thể ?

– Không, tôi cũng xem.

– Mày có vé?

Minh chỉ lên cây núc nắc, cười.

– Ủ phải, mày trèo lên mà xem.

Rồi Hậu vào. Người gác cửa không cho. Hậu cãi :

– Tôi vừa mới ra.

– Không biết.

– Ô hay ! tôi vừa mới ra. Tôi chả bảo ông là gì.

Người gác gạt Hậ, chìa tay cầm xé mấy cái vé hai ba người khác đưa. Minh thấy thế, chạy ngay lại, rống rạc :

– Anh tôi vừa ra đấy mà. Lúc ra, anh tôi chả bảo ông là gì ?

– Láo !

Đứng ngay gần Minh đáp :

– Chúng tôi không phải đưa nhặt vé đâu. Anh tôi vừa ra dặn tôi, sao ông lại không cho vào.

Người tây đeo băng vàng có chữ S. T. cầm cái que, gật gù đi đến. Thấy hai đứa trẻ lẳng nhăng với người gác, bèn hỏi :

– Cái gì ?

Minh như cái máy nói ngay :

– Anh tôi lấy vé vào xem, lại ra dặn tôi chờ. Lúc ra đã giao hẹn ông này. Bây giờ anh tôi vào ông ấy lại không cho vào?

Người tây nhìn chằm chằm Minh :

– Đưa xem vé ?

Minh chìa tay, nhưng chợt nhớ Hậu cầm, bèn đập tay Hậu.

– Anh đưa cho ông ấy xem ?

Người tây xem vé xong bảo người gác :

– Cho nó vào.

“Cãi” cho Hậu vào xong, Minh xắn quần, quàng áo the vào cổ, buộc nửa vòng. Rồi trèo, thoáng một cái đã lên chót vót ngọn.

Bà Phán thấy Minh về, gọi ngay :

– Sao bây giờ mà mới về ? Thăng Hậu đâu ?

– Anh Hậu ở dưới nhà.

– Mà gọi nó lên cho bác.

Hậu vừa nhú đầu lên, bà Phán bảo ngay :

– Sao con về, không lên ngay ?

Thấy hôm nay mẹ dịu dàng, Hậu nói như trẻ con nũng !

– Con còn rửa mặt.

Bà Phán giắt con vào buồng, vừa cười vừa bảo :

– Vào mợ cho hai hào. Mai ăn quà sáng đi học.

Ông Phán ngồi rù bên cạnh cái điều, đang vén quần, gãi ống chân sồn sột :

– Được, là số mình đỏ, chú lại tại gặp nó nữa ?

Vừa đưa tiền cho con, bà Phán quay đáp :

– Cậu thì biết gì, đi đánh cá ngựa chỉ ăn thua lúc xuất hành

Ông Phán cười :

– Xuất hành, sao mấy tháng trước mợ thua lỗng chống.

– Nó combiner (thủ đoạn) thì đừng thua à ? Mấy thằng tù rồi. Bây giờ dễ đánh quá!

– Tuần sau mợ gọi nó lên rồi hãy đi, xem có được không ?

– Đấy rồi cậu xem. vía nó tốt, đồ đao để. Cái double-évent tôi đánh 6x3. Bác tham nhất định đánh 3x6. Con Primanguet xưa nay xoàng, tối hôm nay bay khiếp quá. Nghe bác ấy thành thử vừa không mất vốn, vừa được hơn trăm bạc. Từ đấy, giải nào cũng trúng cho nên mới được đến sáu trăm chứ !

Ông Phán cười, cái cười nó như muốn nói : “Phải mợ giỏi. Sao tháng trước lại thua”. Bà phán hiểu ý :

– Mấy cái thằng khốn nạn nó combiner, thì ai chẳng thua. Đến sành sỏi như anh Tham Bich còn chổng gọng ra nữa là.

Ông phán quay hỏi người bồi pipe :

– Ngày xưa để bác thua đến vài vạn ?

Lờ mờ y đáp :

– Cũng chẳng đến, độ hơn vạn ông ạ!

– Mấy cái nhà cơ mà ? Sao lại hơn vạn ?

Giọng nhè nhè, y cầm tiêm giơ lên :

– Có đâu mấy cái. Nhà ngày xưa rẻ. Cái nhà ở Hàng Bông, cụ tôi tậu có nghìn rưởi.

– Sau bán được bao nhiêu ?

– Năm nghìn.

– Giá tu chí, không đến nổi hết.

Đưa tàu cho ông phán, y đáp :

– Ông tính ở đời ai muốn chết. Nhưng giờ đã bắt chết, tránh cũng chẳng khỏi.

Ông phán âm ừ trong cổ họng, rồi không hỏi nữa. Ý chừng ông cho chân

lý ấy là đúng. Mà nó đúng thật, đúng từ trong xương tủy ông. Ông nghĩ đến mình trước kia đẹp, béo tốt là thế, khỏe mạnh là thế, mà bây giờ cũng đến nghiện. Có lẽ giới bắt chết tránh cũng không được thật. Ông liếc mắt lên trên tường, ngậm ngùi nhìn cái raquette (vợt) đã mốc như một viên lão tướng nhìn cái đoản kiếm vẫn xử buổi tráng thời. Cái raquette ấy, hồi ông còn tòng sự ở Phủ Lý ông đã “ngọt bùi” với nó bao lần. Ông nhớ hôm vào chung kết giải tỉnh lý, ông đánh với Sâm. Tiếng hoan hô ngất trời. Có cả quan chánh sứ, quan phó sứ, ông Cẩm. Và bao nhiêu các thiếu nữ trong tỉnh. Nhất lúc ông lĩnh coupe bạc, và bó hoa ở tay cô Ngọc Dung (bây giờ là bà Phán) nó mới hồi hộp làm sao.

Thời “vẻ vang” ấy bây giờ bị khói thuốc cuốn mất rồi. Cảnh hay ngày xưa

bắp thịt nổi lên như những hình vẽ trong tự vị chỉ đặt tẩu, nâng tẩu mà tọp đi. Cái ngực nở như ngực thằng bé con ở tranh Nestlé vì nằm nghiêng mãi cũng mỏng dính. Ông không muốn cái tên Cầm champion mới cách đây có mười mấy năm, bây giờ đã đổi thành ông Phán R. O. [Régie de l'Opium: Ty thuốc phiện] Và đã có lần chậm không cạo râu, có đứa nó nịnh nọt nhờ và công việc, nó lại gọi bằng cụ.

Hắn rồi, ông không muốn “đất bằng nổi sóng”, nhưng giờ đã bắt chết thì tránh cũng không được.

Ở đời, những kẻ không chịu gò mình vào bốn phận, đến lúc suy vong đều đổ cho là giờ bắt chết. Giờ, giờ không bắt chết ai đâu. Chỉ có cái yếu hèn, nó bắt chết thôi. Không sống cho ra sống, sống ý thực cuộc sống từng giây từng phút, thì phải chết. Giờ có biết đó là đâu.

Tự thân tác nghiệp để rồi đổ tội cho
giời, loài người đã bắt lương trong hành
động lại bắt lương cả trong “ngôn ngữ”.

Năng khiếu, tự chủ, giới cho ta, là để
ta có quyền hoặc tác phúc hoặc tác họa
cho thân ta. Nép mình vào trong giáp sắt
của nghĩa vụ, con người sẽ tìm cách ngoi
lên, sẽ đi về phía trời sáng sủa. Những kẻ
chỉ sống hờ hững, không bao giờ “thắt
lưng buộc bụng” lòng mình, sẽ xứng
đáng với cái chết giới bắt chết.

À, nếu giới có bắt chết là bắt chết ở
cái nghĩa ấy, ở cái nghĩa đã được thánh
hiền báo trước : “Thuận thiên giả tồn.
Nghịch thiên giả vong”. [Thuận trời ấy còn,
nghịch trời ấy mất. Nghịch mạng trời thì phải hư mất]

Chứ với những kẻ luôn luôn dò lòng,
tự mình lại “sát hạch” mình, thì giới cũng
chịu, không thể reo tai họa. Vì tai họa chỉ

có, khi loài người không nhận được cái nghĩa cao xa, thâm thúy trong chuyện : Tái Ông mất ngựa. Và tai họa chỉ có, khi chúng ta bằng lòng cho có thể thôi !

✱

Về buông ngủ, Hậu bảo Minh :

– Hôm nay tao mệt lắm, mày làm hộ tao bài redaction [bài tập làm văn], rồi hẵng ngủ ?

– Hôm nọ làm hộ anh, bác biết, thì nữa bác đánh tôi. Chịu thôi.

– Đánh gì, tao đứng chỗ ấy xem nắng quá, bây giờ mệt. Mày làm hộ tao thì sao ? Cậu tao biết đâu ?

– Tôi làm cho anh, rồi anh chép lại vậy.

Hậu vùng dậy:

– Mày bướng vừa chứ, liệu. Làm hộ một tí, nhặng cả lên. Năm xu như hôm nọ, thì làm ngay đấy ?

Bị chọc vào lòng tự ái, Minh tức cãi ngay ;

– Năm xu hôm nọ là anh giả nợ tôi đấy chứ ? Tôi làm hộ anh thì làm, ai thèm lấy tiền thuê.

Hậu hùng hổ :

– Vay thì đời nào tao giả. Tao thuê đấy, mày làm gì ?

Thấy Minh lặng im, Hậu làm già, giơ tay vào tận mặt :

– Mày còn cái thói bướng hão. Thế nào cũng có hôm tao đánh cho.

Bị Hậu giơ tay vào mặt, Minh cũng cáu :

– Tôi làm gì mà bướng !

Rồi nói một câu như tát vào mặt Hậu :

– Đi học thì phải làm bài ! Không làm hộ, lại cáu.

Hậu cho là Minh sĩ vả mình, không kìm được giận, xông lại định tát.

Minh giơ tay gạt. Xương cốt của đồng áng có lẽ rắn hơn da thịt tẻ thành. Chạm vào tay mình đau chói, Hậu cáu, bèn lấy quốc đập Minh túi bụi. Minh lùi, lùi mãi, rồi đến sát tường không làm thế nào đành phải xô Hậu. Hậu ngã chổng kênh. Vừa cáu, vừa xấu hổ, Hậu bò dậy, vác thước kẻ vụt Minh liên hồi. Không kêu và cũng không đánh lại, Minh chỉ

lấy cùi tay che mặt. Bà Phán nghe tiếng chan chát chạy sang. Thấy con đang đánh nhau với Minh, bà hét :

– Cái gì, cái gì... sao chúng mày đánh nhau ?

Hậu đỏ mặt, nước mắt chạy quanh. Bà Phán ôm con vào lòng quát hỏi Minh :

– Tại sao đánh nhau?

Thấy Minh không đáp, bà Phán câu :

– Sao tao hỏi, mày lại không nói. Mày ra gan có phải không ?

Nói, Minh nói làm sao được. Minh biết nếu mình cắt nghĩa, Hậu sẽ bị mắng. Hèn, vì cắt nghĩa tức là mách. Chịu thước kẻ nện vào lưng thì được, chịu guốc đập vào mặt thì được. Chứ chịu cái tiếng hèn

Minh không chịu. Vì thế Minh cứ đành để bà phán khảo :

– Sao tao hỏi mày không nói. Thằng kia ?

Minh đứng mãi, bà Phán cúi tiết, cũng lên đầu hàng chục chiếc với câu nhieếc :

– Giống bố, mặt lăm lăm lì lì.

Rồi dắt con sang buồng.

✱

Ông Phán vừa nhót khẩu mía vừa hỏi :

– Cái gì thế mợ ?

– Chúng nó đánh nhau.

– Đứa nào ?

Bà Phán lườm chồng :

– Lại còn đứa nào nữa. Thăng Minh...

Ông Phán không nhích người, kéo cái chăn chiên lên ngang bụng :

– Kệ chúng nó, trẻ con...

Một cái lườm nữa ném về phía ông phán.

– Cậu thì cái gì cũng mặc.

Lườm, thì bà phán cử việc lườm. Thuốc phiện đã làm cho người ta khinh người. Mắt nhắm nghiền, ông phán có thèm nhìn đâu. Chắc lười, ông thủng thỉnh :

– Kệ chúng nó, chuyện trẻ con.

Bà phán không chịu nổi cái câu “hòa giải” cựa truyền của chồng, phát gắt :

– Cái gì cậu cũng bảo trẻ con. Trẻ con mà lại biết ăn, biết mặc, biết ở.

Biết vợ, nói móc mình, ông phán hơi cao giọng, nói một câu vu vơ :

– Không chuyện trẻ con thì chuyện người nhớn à ?

Bà phán hiểu cái chỗ cố ý không hiểu của chồng, bà càng tức. Tức, bà nói toạc móng heo :

– Nếu cậu không bảo nó chừa đi, tôi không cho nó ở nữa đâu. Đồ quỷ sứ.

Thuốc phiện đã có cái đức làm người ta rắn người, cái đức ấy công với cái đức sợ vợ làm ông phán cứ nín thin thít.

Cái nghề muốn cà không được cà,

càng cẩu, bà phán nổ bùng lên :

– Tự nhiên thì lù lù dẫn xác ra. Anh anh, em em. Chả anh em gì cả. Nuôi cái đồ ăn cháo đá bát (!) ấy bản cả nhà. Tích sự gì ?

Ông phán vẫn giống một :

– Trẻ nó đánh nhau thì bảo nó, việc gì mà hàm hồ.

Bà phán gầm lên như con sư tử :

– Cậu bảo ai hàm hồ. Lại thêm hàm hồ với cái thứ cai, cú ấy à ? Tổng cổ nó về, không chứa nữa, xem đã làm sao ?

Tiếng cai cú, bà phán nó đây có ý ám chỉ thầy Minh. Thật ra thầy Minh làm surveillant cho sở mở. Nhưng cái thói kiêu bạc của người thành thị, ghét ai là “giáng chức”.

Vẫn thở khói như thường, ông phán lúc này mới cao giọng :

– Nó ở thì bố nó gửi về tháng chục bạc đấy.

Bà phán thấy sự vu cáo của mình bị “tố cáo”, chồm lên :

– Nhà tôi không phải nhà chứa trọ, mà bảo giả tiền cơm.

– Không phải hàng cơm, nhưng cũng vẫn lấy tiền đấy !

Chua như dấm, bà phán vênh mặt :

– Chuyện, ăn của người ta không giả tiền, người ta vạc mặt cho.

Thấy vợ vô lý, ông phán đành chịu.

Nhưng bà phán đã thôi cho đâu, bà gọi Minh sang ?

– Viết thư cho thầy mày, bảo tao không chứa nữa nghe không ?

Minh hơi khẽ đáp :

– Vâng.

Quay lại chồng lúc ấy nằm bắt chân chữ ngũ :

– Đấy cậu xem, đồ vô nhân bạc nghĩa ?

Ông phán tuy thương chán qua cái đời luân lạc của bố nó, nhưng cũng chẳng dám nói.

– Trẻ con đánh nhau, bảo nó. Làm gì phải nói lời thôi. Chú ấy là người ở đâu. Mẹ cũng nên nể tôi. Lúc mình gặp khúc, người ta cũng giúp bạc nghìn đấy.

Rồi lại ngả mình, với dọc tầu. Bà phán đời nào chịu kém. Bị chồng lấy tiền

của em ra chệt mình, bà càng tức :

– Người ở đâu cũng mặc. Giúp thì giả, không ai ăn không. Chưa có thì chưa giả.

Cái trò cãi nhau vĩa ấy buông màn sau một tiếng gõ cửa :

– Thưa ông bà, có bà tham Bích lại chơi.

Bà phán cau có :

– Xuống bảo bà ấy tao đi vắng !

Thằng xe vừa lui, bà phán lại vội vàng:

– Xe !

– Dạ !

– Để tao xuống.

Vừa trông thấy bà tham Bích bà phán đã bộ bộ :

– Túc đến lộn ruột, người đâu lại có người...

Bà tham Bích ngắt lời bạn :

– Gì thế ?

– Vừa được hơn trăm bạc về đã lấy mua nghiện ngay thuốc phiện.

– Anh ấy à ?

– Lại còn ai nữa. Cứ bảo nên mua đi không nhớ tăng giá thì chết.

– Mua chưa ?

– Một đồng lù lù trên nhà kia kia.

Bà tham Bích ngay tình, chép miệng :

– Rõ thực đến mình, định đến vay dăm chục. Cuối tháng giả.

– Còn đâu mà vay. Chả bảo trước. Lúc nãy ở quần ngựa về sao không lấy ?

– Về nhà mới biết cần.

Ngừng một lát, bà phản đủng đỉnh :

– Tiền gì, cần không ?

Như người tìm thấy con lạc, bà tham Bích vội vàng :

– Cần, cần lắm chị ạ. Giúp hộ thì hay quá.

– Tôi thì chả có, nhưng hôm qua vừa giả bác Thành ba tháng lương. Có cần bảo bác cho vay. Rồi cuối tháng giả, cho bác ấy dăm đồng.

Bà tham Bích vỗ ngay cơ hội :

- Bà Thành nào ?
- Người tiêm thuốc cho nhà tôi !
- Ồ, thế thì may, chị bảo giúp tôi.
- Để tôi gọi bác ta xuống chị hỏi.

Bà tham Bích giấy nấy :

- Chết, chị bảo hộ tôi, tôi hỏi sao tiện.

Bà phán rắc ngay gai bồ kết :

- Thiếu tiền thì vay. Vay thì giả lãi, việc gì mà tiện với không tiện.
- Thôi ! Chị hỏi hộ tôi.

Uể oải, bà phán đúng dậy :

- Ủ, để tôi hỏi xem. Sợ bác ta gửi về quê hôm qua rồi thì hỏng.

Bà phán lên gác mở ví lấy bốn mươi năm đồng đem xuống :

– May quá, bác ta bảo gửi người làng đưa về cho vợ. Nhưng người làng chưa lại. Tôi bảo đưa tôi cho vay hộ, cuối tháng lấy dăm đồng bạc lãi. Bác là lưỡng lự mãi.

Cầm tiền, bà tham Bích còn hỏi :

– Chết, thế bác ấy có biết vay cho tôi không ?

– Không, ai dám nói. Bà tham lại đi vay anh bồi tiêm có mà chết.

Tham, tham lam, rõ đến khổ.

Rồi đứng dậy, vươn vai :

– Thôi tớ về nhé !

– Thông thả đã nào.

– Thôi về đây, còn đưa tiền cho người ta cơ mà.

Bà phán cười cái cười bí mật :

– Thì thông thả người ta hỏi một tí nào ?

Bà tham Bích ý chừng hiểu cái cười bí mật ấy, cười :

– Này không ai biết đâu, đừng có rắc rối.

– Làm bộ lắm, để người ta nói cho mà nghe, lại cứ...

– Không nghe những chuyện rắc rối.

Bà tham Bích đáp xong, quay mái tóc vào chiếc gương cạnh cái đôn, bà ngắm. Rồi lấy tay vờn vờn những sợi tóc óng ả rủ xuống gáy.

Bà phán hất hàm nói nhỏ :

– Hình như ban nãy cu cậu cũng đánh xe lên thì phải. Mới mở thêm một chi nhánh ở Paul Bert đấy. Trong độ này hồng hào phốp pháp tề ?

Bà tham Bích nở một nụ cười, để lộ hàm răng, trắng như ngọc :

– Kệ, không biết.

Bà phán vẫn cứ nói... nhát gừng :

– Giá cu cậu nhìn thấy tôi thì cũng lại đấy...

Bà tham Bích lảng câu chuyện :

– Thôi, tôi về nhé !

– Năm phút nữa.

Rồi ghé vào tai bạn :

– Tối nào cũng lên đây. Có hôm ngồi đến 12 giờ. Đứng đắn đáo để, nhà tôi đã phải bảo: “Ông A Moan giàu như thế mà không ham cái gì cả”.

Đỏ ửng mặt, bà tham Bích nguây nguây

– Không biết, kệ... Mặc ông có lọ, mặc bà có chai. Gớm cứ đến với chị là rút không ra.

Bà phán đưa bạn ra cửa còn nói :

– Ở đời này còn nhiều cái rút không ra nữa.

Bà tham Bích cười, đồng tiền ở má nổi hằn lên. Bà đập vào tay bạn :

– Chị chỉ được cái... khéo...

Hậu nhất định không cho Minh vào chăn, bèn giải một nửa, đắp một nửa. Minh cũng chẳng thèm hỏi, cứ nằm co ro bên cạnh Hậu. Đêm lạnh quá, Minh không ngủ được, phải tháo cái màn cửa xuống đắp.

Bỗng một tiếng kêu đánh sấm, làm Hậu thức giấc. Rồi một cái gì reo trúng người, Hậu thét lên, run lập cập, ôm chầm lấy Minh lúc ấy đang ngủ say.

Mở choàng mắt, Minh hỏi, giọng ngái ngủ :

– Gì thế anh ?

– . . . Cái . . . gì... nó...

Rồi có tiếng hàm răng đập vào nhau chan chát.

Vội ngồi nhồm dậy, Minh nói :

– Để tôi bật đèn xem...

Hậu vội níu chặt lấy Minh :

– Cho. . . tôi. . .

Minh vung tay ôm Hậu :

– Không sợ, anh theo tôi.

Minh bật đèn. .. Một cái gì lù lù bò dưới đất, đầu xanh đỏ trông kinh quá. Cái gì ấy cứ bò lại chân giường... Đầu nó xanh, đỏ, đen trông như đầu ma. Hậu thét lên, ôm chầm Minh. Con ma xanh đỏ tiến một bước, Minh, Hậu lại lùi một bước. Lùi mãi đến cuối buồng thì con ma khe khẽ quay lại...

Thở mạnh một cái, Minh bảo Hậu :

– Anh lên giường đi, mặc tôi.

Hậu lại run bắn, ôm chầm Minh :

– Kh... ông... kh... ông

Minh chẳng nói nữa, bế xốc Hậu lên giường. Hậu vội vớ ngay lấy cái chăn, chầm chỉ hờ có hai mắt.

Không vương Hậu, còn một mình ở dưới đất, Minh “xoay trần” với con ma. Cứ dập dình, Minh với con ma găm ghè nhau. Buồng rộng, con ma sau khi “đối đầu” với Minh, quay ngoắt đi. Nó tha thần cạnh cái tủ đứng, rồi chui tọt vào chân tủ. Minh cúi xuống ngó, khom khom khoảnh hai tay như người đánh vật rình miếng. Con ma lại từ chân tủ lừ lừ ra. Rõ ràng giống hệt con ma, Minh xem trong các chuyện. Đầu nó loang lổ, chỗ xanh, chỗ đỏ, chỗ đen, chỗ trắng. Con ma chui ra, là công kích ngay, nó tiến lại phía Minh. Minh lùi, lùi, lùi. Lùi

đến cái chỗ không lùi được, Minh mới quyết định sống chết với nó Nghiễn rằng, Minh nhảy liêu vào ôm chầm con ma. Thì một tiếng kêu thét lên :

– Mèo... meo

Hậu thò đầu ra, nhưng cũng vẫn còn run...

– Con... mèo hờ anh ?

Minh thở đánh phào, cầm cái mũ giơ lên, Hậu kêu ngay :

– Á, à, cái mũ mợ mua để cho con thàng xe đẩy mà !

– Thảm nào, cử thấy lập lòe xanh đỏ, thì ra cái mũ múi khế của trẻ con, vá năm bảy miếng lụa mùi.

Hậu bấy giờ mới thật hoàn hồn :

– Cái mũ mợ mua cho con thằng xe đẩy mà. Sao mợ lại chưa đưa cho nó ?

Minh cười rìu mặt :

– Thì ra ban nãy chúng mình quáng. Vừa bị lóe đèn, vừa sợ, thành thử trong không biết nó là cái gì.

Lúc Minh tắt đèn xong lên giường nằm thì Hậu kéo chăn đắp cho Minh. Rồi ôm chặt lấy bạn. Không biết cái can đảm phi thường của Minh đã làm cho Hậu phục, rồi nể. Hay chỉ vì Hậu sợ không dám nằm một mình.

*

Hôm sau đang ngồi ăn cơm, Hậu kể hết cho cậu mợ nghe. Ông Phán không nói gì, chỉ nhìn cháu một cái nhìn mơ

màng. Cái nhìn ấy như bảo “cha nào con ấy”.

– Thầy nó ngày xưa cũng bạo dạn như nó. Hồi còn bé một mình, dám vác chày đuổi “cả làng” trẻ con bên Nghiêm. Hồi sang tây, uống cà phê ở Marseille có anh ngồi bàn bên kia định khiêu khích. Thầy nó không nói gì, chỉ gườm gườm rồi vờ tìm mùi-soa, rồi xách bổng cái bàn đá, đặt ra giữa lối đi. Rồi lại xê về chỗ cũ. Anh kia thấy thế, lảng mất. Thằng này sau cũng gan liên như thầy nó.

Bà Phán buông lỏng một câu :

– Ồi giao, thời buổi này. Ngày xưa đâu bảo thi võ. Gan lắm chỉ tù tội chứ làm gì.

Ông phán là người hiểu hơn ai hết cái thói dèm pha của vợ, nên chẳng buồn đáp.

Bà phán đặc chí vì đã nói được một câu để chồng phải im bật, liền đốt thêm một môi :

– Gan như em giai chị tham Bích, bây giờ làm hồ lý cho một sòng bạc. Mặt thì sứt sẹo trông như tướng cướp. Đấy gan đấy.

Sự vô lý của bà phán, nhắc bóng ông phán dậy :

– Tùy từng thứ gan. Cái gan em chị Bích là cái gan du côn du kê. Đằng này là cái gan của người quân tử.

Theo thường lệ không bao giờ ông phán dám phản đối bà phán trong câu chuyện. Cho nên lần này thấy ông hăng thế, bà phán vì muốn giữ cho tay ngại khỏi lỏng, chấn áp ngay :

– Cậu thì biết gì. Gan nào chả là gan. Cứ em cậu mới giỏi, còn thiên hạ là bùn cả.

Ông phán đưa bát sơi cơm :

– Thôi không nói chuyện với mợ nữa. Nói lại sắp dây cà ra đây muống.

✱

Một năm sau.

Bà phán về đến nhà, ngồi phịch xuống ghế :

– Chả làm thế nào được, chịu. Đi đến rời chân, đầu cũng lắc đầu.

Rồi thở dài, cái thở dài ảo não.

Ông phán ngồi bó gối, úp mắt, tóc rũ rượi như người đói thuốc :

– Mợ phải làm thế nào không có tôi chết !

Bà phán nguyệt chồng, gần tiếng :

– Hút cho lắm rồi mà chết. Cậu làm khổ tôi. Đi lạy sút trán từ sáng đến giờ.

Ông phán thở phào phào :

– Thì cũng đem về nhà, chứ cho ai ?
Đem đi đâu đồng nào ?

Bà phán đay nghiến :

– Cá ngựa, còn là chết.

– Cá ngựa thì tôi thua đồng nào, hay chỉ có mợ...

Ắng cổ, bà phán vẫn cãi :

– Tôi làm sao ?

Rồi lảng :

– Cũng phải liệu xem, có ăn được mới ăn chứ.

– Biết thế nào là ăn được. Đã ăn thì chả chỗ nào được cả.

Bà phán bị bẻ, bực mình đứng dậy :

– Đấy, ra tòa mà lý sự.

Ông phán giấy lên :

– Thôi không phải nói lời thôi. Không lo được đi tù.

Rồi vùng vằng :

– Càng dễ cai. Cũng chẳng chết ai.

Đến lượt bà phán đầu dậu :

– Liều chữa ?

– Mợ bảo không liều thì làm gì ? Mợ không lo được, nhà không có, không liều thì khóc à ?

Bà phán lại đi. Ra đến cửa bà quay lại :

– Thôi để tôi lại đằng ông A-Moun xem, May ra...

Ông phán như người rét cóng, được mỗi rơm :

– Phải đấy, mợ lại đấy thì được. Liệu nói cho nó... kheo khéo.

✱

Đến một ngôi nhà phố Quan Thánh, bà phán bấm chuông. Tên người nhà chạy ra.

– Bà hỏi gì ?

– Ông chủ có nhà không ?

– Có ạ, bà ở đâu ?

– Bác vào nói, có bà phán Cẩm đến chơi.

Tên người nhà nhìn bà, rồi mỉm cười:

– Bà mới lại chơi với ông tôi lần đầu?

Bà phán gật.

Trước khi chạy vào, tên người nhà vừa cười vừa nói :

– Trông bà hao hao giống bà tham Bích. Các bà, các cô ấy, vẫn lại đây luôn.

Đánh nhói một cái, bà phán giật mình. Thôi thế thì chết rồi, định lại đây đem con mẹ tham Bích ra làm môi, thì chính nó lại lần mò đến đây rồi. Thảm nào độ này xe nhà, mua vòng ngọc thạch, sắm đủ lắm. Thôi thế là hỏng, còn hy vọng gì. Mình chỉ đem có cái bóng, nhưng lão đã được môi rồi. Nước gì nữa.

A-Moun ra tận cửa đón bà phán. Khác hẳn mọi bận lại nhà, ăn nói từ tốn, lần này A-Moun vừa cười vừa chào bà bằng tiếng Pháp :

– Bonsoir, Madame Cẩm.

Bà phán lễ phép :

– Lạy ông ạ.

Đồ đạc trong buồng sang hơn viện bảo tàng.

A-Moun chỉ ghế mời :

– Bà phán ngồi chơi.

Rồi cười, một cái cười của con dê : he, he, he. Trông y, bà phán, hiểu cái tiếng nói của lòng y ngay. Bỗng bà ngượng, không biết nói gì, mặt ửng đỏ.

– Lâu lắm không thấy ông sang chơi?

A-Moun xoa xoa tay :

– Vâng, tôi cũng hơi bận một tí.

Rồi hỏi luôn :

– Bà sơ một cốc rượu ?

Bà phán từ chối :

– Thôi, ông tha phép, tôi không dùng được rượu.

Như chợt nhớ ra, A-Moun bấm chuông gọi bồi :

– Đi pha một ấm chè Thiết-La-Hán

Ở Pháp lâu năm, A-Moun thông thạo đủ lối xã giao của xã hội thượng lưu. y nói chuyện dễ dàng, có duyên. Tuy là người minh hương, nhưng y trông như các ông chủ hãng.

– Ông phán vẫn đi làm ?

– Thưa ông vâng ạ

Tắc kỳ ngôn, lộ, bà phán chưa biết sẽ nói gì. Chả nhẽ đường đột hỏi vay tiền ngay thì không tiện quá.

Bồi đưa nước, A-Moun cầm chén mời bà, nhìn bà đảo đồng tử :

– Chè này uống được, mời bà soi.

Không có « cốt chuyện », bà phán đành phải nói dối :

– Thưa ông, nhà tôi muốn nhờ ông mua hộ ít quế.

A moum nhanh nhẩu :

– Vâng, tôi thì ít đi ra ngoài. Chuyển sau tài phủ có đi tôi sẽ dặn mua giúp bà.

Cái tài nói của bà phán lại bị tắt ngấm. Đã thế A Moun cứ nhìn bà chòng

chọc. Cái nhìn của những gã làng chơi sành sỏi, quen thói giăng hoa. Cái nhìn của y lúc nào cũng như náy lửa chỉ muốn nuốt chửng bà. Bà đặt chén xuống lại nâng chén lên với những câu vâng, dạ. Thế thôi.

A-Moun đặt một cái gạch :

– Vàng rồi lên cao lắm, bà phán mua trũ một ít, thế nào cũng có lãi.

Bà phán cười một cách nhũn nhặn :

– Thưa ông, rồi còn lên đến bao nhiêu ?

– Ngoài ba trăm là ít, bà ạ...

Bà phán vâng một tiếng nhạt phèo sự đời, cảm giác chỉ là vấn đề chốc lát, mà thói quen theo ta mãi mãi. Mới vào, bà phản còn luống cuống vì mất “gậy ».

Nhưng thói quen vay mượn đã là một sức mạnh kinh khiếp lắm, bà phán liên liêu hỏi :

– Thưa ông, tôi muốn nhờ ông một việc.

A-Moun cười :

– Bà dạy gì ?

Ấp úng mãi bà mới thốt được :

– Nhà tôi cần nghìn bạc để giả tiền trước bạ và một vài món khác ông có thể giúp chúng tôi ?

A Moun vẫn luôn luôn nở một nụ cười :

– Ông bà mới tậu nhà ?

– Vâng.

– Chắc phải dăm vạn ?

Bà phán làm bộ nhũn nhặn :

– Thưa ông chả đến ạ. Chúng tôi chỉ mua có tám nghìn thôi ạ

– Thưa bà ở phố nào ?

Bị hỏi bất thành linh, bà phán cuống, nhưng một người thiên tình địa hình như bà, có ghen gì.

– Thưa ông trên hàng Bún.

Bà phán nói dối quả đã thiện nghệ. Nói ở phố nào, nó còn lòi cái nhà ra. Đằng này bà nói tậu ở Hàng Bún thì chẳng lo. Thiếu gì Hàng Bún. Hàng Bún trên, hàng Bún. Các phố lật vạt quanh Jambert cũng là hàng Bún.

– Á, ra cũng gần đây. Thế thì tiện lắm...

Bà phán đã mừng vì thấy A-Moun

vẫn niềm nở. Một lát y nhã nhận xin phép vào trong buồng. Lại có cả tiếng khóa két quay kêu âm ỉ.

Thôi đích rồi, y cho vay rồi. Đấy người tử tế có khác. Hỏi một tiếng được ngay. Không như lão Hàn Bằng, nói rã bọt mép chẳng được.

A-Moun ra với một tập giấy.

Bà phán hoa mắt. Tiền, tiền, tiền. Rồi bà về bà mới cho chồng biết oai. Bà không ra tay phen này thì chết.

A-Moun sóc sóc chùm chìa khóa, lại bên bà ghé sát má. Y đưa bà xem tập đơn hàng :

– Thật không dám tiếc bà, hôm qua vừa mới giả bốn vạn bạc hàng. Đấy bà xem đơn thì biết.

Tin nghỉu, bà phán như một thí sinh xem bảng vào vấn đáp thấy tên mình. Té ra lại không phải. Trùng họ, trùng chữ đệm. Toát mồ hôi, bà quay đáp :

– Vâng, thôi cũng được. Ông không sẵn thì thôi ạ !

A Moun làm ra mặt ái ngại :

– Chẳng mấy khi bà hỏi lại không có.

Rồi y còn nói một câu nó làm cho bà lại phải cúi mặt xuống.

– Tôi rõ thật là vô duyên.

Bà phán ra đường mắt hoa trống ngực đập thình thịch, phau lo cho ông phán không tiến trang trả thì tù tội. Phần nhớ lại những cái nhìn, những cái cười trai lơ của A-Moun.

Vô kể khả thi, ông bà chán ngán ngồi nhìn nhau. Con mẹ nhà quê nó đã hẹn cho năm hôm không giả nó, thì nó thừa. Hôm nay là ba rồi, Kể ngày thì còn hai ngày nữa. Nhưng kể nói thì hết rồi. Bà phán nằm vật ra divan thở dài, ông phán cắt không còn hột máu. Thôi thế là hết. Cảnh tù tội đến nơi rồi. Rồi đây gia đình sẽ tan nát, con cái sẽ nheo nhóc. Đói rét sẽ lua vào như gió lửa. Không tránh được nữa rồi. Thà bảo xưa nay anh em trong sở vẫn quý nể còn có thể vay mượn. Đằng này không, sổ bằng hữu bị xóa đầu vì cái mồi của bà phán là cái tẩy đủ hai đầu chì, mực, cái dọc tẩu của ông phán lại là cái thước kẻ những con số ấy. Hết không còn trông vào đâu được nữa rồi chỉ hai hôm nữa thôi, nhà lao sẽ mở rộng. Và các báo sẽ đăng cái việc, bội tín không phải,

hối lộ, không phải là ăn cắp. Trời ơi ! Cái tiếng ăn cắp nó xấu xa quá. Rồi thì lấy gì mà rửa sạch. Lại tù tội, nhà pha, hỏa lò. Rồi thì tháng tháng đúng bệu rạch chờ chực ở cửa để đưa quà bánh.

Ông phán như chợt nhớ ra điều gì, đang ủ rũ, ông bật dậy :

– Mợ... mợ... cũng ra !

Bà phán ngồi nhồm dậy, tay quần lại vành tóc, vòng vòng trên đầu :

– Gì, cậu ?

– Còn một nơi nữa... may ra.

Bà phán vụt hớn hở :

– Đâu ?

– Chú Văn ở Camphamine !

Huếch cái mặt đánh vè, bà phán ghép miệng :

- Hỏi làm gì cho nó phí công, chú ấy làm gì có.

- Trước chú ấy chả giúp mình là gì ?

- Giúp chưa giả, ai người ta đưa nữa. Và chú ấy làm ăn thế, lấy đâu.

- Thì cứ hỏi xem.

Bà phán lại ngã mình xuống divan, gối đầu vào hai cánh tay, hững hờ :

- Cậu muốn hỏi, thì hỏi ?

Ông phán loạn choạng đi lấy giấy bút :

- Mai mợ đưa tờ giấy này lên giây thép, đánh cho tôi cái télégramme.

Bà phán cầm mẫu giấy một cách lãnh đạm, rồi lại để xuống giường.

Ông phán vội can lại, dí vào tay bà phán. Và dặn một cách nghiêm trọng :

– Ấy mợ phải giữ cẩn thận. Mất thì chết. Mai đánh sớm cho tôi.

✱

Văn vừa đặt valise, Minh chạy vội ra :

– Thầy.

– Con !

Rồi hỏi luôn :

– Bác đâu ?

Minh chỉ tay lên cầu thang :

– Bác trên gác.

Hôn con, rồi vội vàng Minh xách valise lên gác.

Thấy em về, ông Phán đang nằm, bật dậy.

- Kìa, chú !!

– Lạy anh ạ.

Trông không thấy bà phán, Văn nhìn quanh phòng :

– Bẩm anh, chị đâu ?

Ông phán cũng lơ láo nhìn :

– Chị, vừa ở đây mà ?

Bà phán ở buồng học con sang. Văn đứng dậy lễ phép chấp tay :

– Lạy chị ạ !

Bà phán không vô vậ;

– Lạ chú ạ.

Rồi Văn bảo Minh lúc ấy đứng cạnh :

– Con đi tìm anh Hậu ?

Hậu hiện ra như tiếng nổ của cái pháo sịt :

– Lạ chú ạ !

Văn ôm Hậu vào lòng hỏi:

– Minh nó vẫn học với cháu đấy chứ ?

Hậu gật đầu.

Ông phán kéo tay em :

– Thôi trẻ con đi xuống cả dưới nhà.

Khi chỉ còn Văn và vợ chồng mình, ông phán nhập cục ngay :

– Có một việc phải nhờ chú ?

– Bẩm, anh có việc gì ?

Rồi tôi sẽ nói : Và gọi vọng xuống.

– Bếp!

Thằng bếp lên.

Rồi quay hỏi Văn :

– Chú sơi gì ?

– Em không đói.

– Chú sơi gì bảo làm, gần đây thôi mà.

Để anh hỏi mãi không tiện, Văn liền bảo bếp :

– Anh xuống mua cho tôi một cốc cà phê thế thôi.

Ông phán vội bảo ngay :

– Cà phê, nhà có. Để bảo nó pha, ngoài hàng nó pha uống thể quái nào được.

Thằng bếp mang cà phê lên, ông phán cầm thìa quấy cho em. Thấy chồng chiều Văn, bà phán khế quay mặt đi. Cái quay mặt nó hàm cái nghĩa : khéo ghét.

Văn đang uống thì ông phán nói bằng một giọng như mếu :

– Nguyên do mấy năm trước, có cái pension [tiền trợ cấp] của con mụ vợ lính, cho gọi lý trưởng lên hỏi, lý trưởng nó có khai gốc tích con mẹ này. Xem chừng có thể ăn được, tôi liền điều đình với lý trưởng. Cho con mẹ ấy trăm bạc, Lý trưởng trăm bạc. Còn mình lấy cả. Có nghìn một thôi mà. Ai ngờ tuần lễ trước con mẹ ấy nó lại lù lù lên. Nó khóc bù lù bù loa :

– Quan lớn không thương con, thì con xin kêu quan Sứ. Của con những nghìn mốt.

Việc kín như bưng, thế mà lộ. May nó lạ sở, bác Quân mách nó rằng tôi đã đồi lên đây. Nếu việc xảy ra ở Hanoi thì chết rồi. Bác Quân là chỗ bạn thân với tôi. Người ta bảo nó lên đây, là người ta cứu mình. Để nó bộ bộ ở dưới ấy, ông chánh mà hỏi nó một câu thì mình chết. Nó chưa thừa kiện gì, nó hẹn trong năm hôm phải giả lại nó. Chị đi vay đã khắp mặt mà không được. Chỉ còn hai hôm nữa. Không còn biết làm thế nào, cùng quá, mới phải đánh giầy thép cho chú về. Xem có cách gì giúp tôi không ? Vẫn biết thể phiền chú thật, vì chỗ tiền năm ngoái tạm chú cũng đã giả được đâu. Nhưng nếu để việc phát giác thì tôi sẽ tù tội. gia đình sẽ tan nát.

Nói đến đây ông phán khóc, khóc thật. Bà phán mặt chua như dấm :

– Ăn chơi lắm thì khổ !

Văn đặt cốc xuống, trầm ngâm :

– Vâng...

Rồi im bặt.

Hy vọng như ánh nắng xế, xiên vào ông phán :

– Cùng lắm hết chỗ vay mượn, mới phải hỏi chú. Cũng biết chú... Và năm ngoái cũng còn đọng lại của chú... nghìn bạc.

Nói xong, ông nhìn em, như phạm nhân đợi một lời tuyên án cuối cùng.

Lấy thuốc hút, Văn hỏi :

– Anh hẹn họ mấy ngày ?

Ông phán đáp ngay :

– Hẹn năm ngày, nhưng mai hết hẹn rồi. Nó đến, không có giả nó. Nó lên sờ nó kê, người ta lục ra, thì chết.

Chữ chết ông phán gieo xuống nặng chịch.

Văn nhìn theo làn khói :

– Gấp quá... còn có ngày mai.

– Thế mới chết tôi.

– Sao anh không cho gọi em từ mấy hôm trước ?

Ông phán gãi gãi tai :

– Cũng nể chú, vì năm ngoái...

Văn lắc đầu :

– Anh cứ nghĩ xa xôi thế không trách

được. Anh em cốt, những lúc cần cấp...

Mặt ông phán vụt đổi sắc Văn căn môi nghĩ ngời :

– Em thật khổ...

Mới nghe đến đây, bà phán tưởng Văn kêu rêu, mặt lạnh hẳn.

Văn tiếp :

– Sao những lúc như thế này, anh chị chẳng cho em biết ngay. Tình ruột thịt, anh chị không thương em tí nào cả.

Đã thoáng thấy quân bài chờ ở trong nọc, bà phán như người đi làm mỗi đặc lực, cong cớn :

– Để nước đến chân mới nhảy, làm khổ bao nhiêu người.

Thế là quân bài nọc lật ngửa.

– Anh đừng lo, tuy cận ngày nhưng em đã có cách.

Cứ trông bóng ông bà phán chệnh choạng trong tường, thì biết sự vui mừng đến như thế nào ?

– Chú có cách gì, giúp tôi ?

– Mai chắc thể nào người ta cũng lại đây rồi. Anh giữ người ta ở đây. Chiều em ra. Em về quê.

Ông phán lại ngẩn người :

– Quê ta, thì vay mượn ai ?

– Không, việc gì phải vay.

– Không vay thì lấy đâu ?

– Còn hai mẫu ruộng, em bán đi !

Hy vọng đã hoàn toàn trong tay, ông phán run bắn lên vì thoát chết, nhưng

vẫn nhăn nhó :

– Để chú bán ruộng thì không đành.

Bà phán đã ngửi thấy hơi tiền, hơi tiền, lại bị ông phán thổi vù, giận quá :

– Cậu chỉ được cái...

Văn nhìn chị dâu, cái nhìn như tĩa hết các rế:

– Chị đừng lo...

Bà phán ngượng về câu nói xa xôi của Văn, im bật.

– Tôi về quê, chắc ruộng cũng chưa bán được... Nhưng cũng có tiền.

Không cần phải giữ nhẽ, ông phán giục ngay :

– Thế sáng mai chú về sớm giúp tôi ?

Văn lắc đầu. Ông phán lại giạt mình.

– Mai ông về không kịp... Để em bây giờ. Sớm phút nào hay phút ấy.

Ông phán vội vàng :

– Chết, về bây giờ thế nào được. Ai lại về thế. Rồi họ cho là mình cần, họ lại bắt chết..

Cái chết vừa lìa ông phán, thì sự bí ối đã nhú đầu. Bà phán nói kháy chồng :

– Lại còn chưa được cần à ?

– Được, em về được. Anh chị bảo thằng xe nói đi thuê cho em cái xe đạp. Bốn mươi cây số bao nhiêu.

Quen như lúc gọi phỗng, bà phán the thé ngay.

– Xe, lên bảo đây..

Thằng xe chạy lên :

– Thưa bà gọi con.

– Mày đi thuê một cái xe đạp về đây.
Thuê cái tốt ấy !

Ông phán bấy giờ tươi tỉnh rồi. Ông đã nhúc nhích. Lại vén quần, gãi, lại giục bồi, tiêm. Hút xong điếu ấy, ông tợp hùm nước, nói trong cái lũng phùng :

– Hình như mưa phùn đấy mà !

Thằng xe về :

– Thưa ông có xe rồi.

Văn úp chụp cái mũ dạ đã mai mái lên đàn. Xin bà phán cái đánh ghim, chàng lom khom ghim quần :

– Chầy lắm là chiều mai em ra.

– Khổ, lại mưa ?

Văn cười nhẹ, chào anh chị :

– Mưa thì có làm sao ?

✱

Sáng hôm sau, Văn lại nhà cụ Bá.
Thấy chàng, cụ vốn vã :

– Kìa, ông Văn đã về bao giờ thế ?

Một vài câu chuyện mào đầu.

Rồi Văn nói ngay :

– Thưa cụ, tôi định sang nhờ cụ lấy
giúp hai mẫu của tôi ở cánh đồng Mả
Mới.

Cụ Bá ngó người :

– Ông bán làm gì ? Ông cũng cần
tiền à ?

– Thừa cụ vàng.

Cụ Bá suýt xoa :

– Chết chữa hai mẫu ấy mà bán thì tiếc nhỉ ? Thượng đẳng điền ấy.

Cái tính ngay thẳng của Văn đã bắt chàng không bao giờ thối lợ :

– Vàng thừa cụ lúc cần bán...

Nhẹ nhàng, cụ Bá hỏi :

– Thế ông định lấy bao nhiêu ?

– Cái giá của nó cụ cũng đã biết. Mẫu rưỡi của ông Từ cũng cánh đồng ấy, bán chín trăm đấy.

– Vàng, thế là chạy đi sáu trăm một mẫu. Hai mẫu là đi nghìn hai. Hai sào nữa trăm hai là chạy đi nghìn tư.

Tính rồi cụ cười khà khà :

– Thế bây giờ ông tính tôi bao nhiêu. Nghìn bạc nhé.

– Ruộng làng ta đã chia đấu, giá cả đã lập thành. Năm ngoái ông từ bán còn hạ. Năm nay của tôi phải cao hơn. Nhưng cụ lấy giúp, xin tính cụ giá trước.

Cụ Bá phích cái kính lên một tị, rồi hỏi :

– Giá trước là bao nhiêu ạ ?

– Cụ cho đủ nghìn tư.

Cụ Bá vốn quý Văn. Năm ngoái nghỉ một tháng, Văn về quê, ngày nào cũng sang chơi nói chuyện với cụ. Cụ là tay tam trường trác lạc, tuy có tuổi, nhưng khi huyết vẫn cương cường. Cụ với Văn rất ăn ý nhau trong câu chuyện. Bởi thế nên mua bán không đến nỗi thất buộc lắm. Gia dĩ ruộng ở đây, giá cả đã lập

thành, không như những chỗ khác.

Cụ Bá xin bớt một trăm :

– Thôi thế xin ông một trăm. Cũng là phải giá.

Văn bằng lòng bớt nhưng bảo cụ :

– Vâng, cũng xin bớt cụ một trăm. Nhưng còn có chỗ chưa tiện.

Cụ Bá nói ngay :

– Sao không tiện, ông có ruộng bán, tôi có tiền tậu...

Văn băn khoăn :

– Bẩm, không tiện về phần tôi.

Cụ Bá nhướng mắt với một dấu hỏi :

– Ruộng của ông, tên ông, mua bán thế là dễ dàng. Sao ông lại bảo không tiện ?

Văn ngáp ngừng. Cụ Bá giục :

– Có điều gì ông cứ cho biết ?

Bạo dạn, Văn ngỏ ý :

– Tôi thì cần tiền ngay bây giờ. Mà việc mua bán giấy má còn dài dằng. Cụ có thể cho tôi mượn nghìn bạc : Tôi viết lại cụ cái biên lai. Chứ đợi, tôi không đợi được. Rồi tết này, được nghỉ lâu, tôi sẽ làm văn tự.

Cụ Bá tươi tỉnh :

– Vâng ạ, được ạ. Ông cần tiền ngay bây giờ lời cũng xin đưa. Tôi lại dám không tin ông thì có mà chết. Bạc vạn cũng không dám thế ạ !

Văn vụt mừng :

– Cụ có lòng tin, tôi xin cảm ơn cụ. Tôi xin làm giấy má tử tế.

– Ngày thường tin được nhau trong câu chuyện thì bây giờ hẳn phải tin nhau cả trong tiền bạc, Ông đừng ngại. Lúc nào rồi, ông về chơi, ông cho văn tự cũng được.

✱

Văn về nhà ông phản vào hồi mười hai giờ trưa. Ông bà phán thấy Văn về sớm quá đã hoảng, tưởng việc không thành.

– Thế nào chú ?

Văn nở một nụ cười thư thái :

– Bẩm anh xong ạ.

Ông phán ném cho vợ một cái nhìn như muốn bảo : “Đấy xem, anh em nhà tôi”. Bà phán hớn hở, tíu tít, gọi đầy tớ lấy

nước rửa mặt. Và thần hành mở tủ lấy bánh xà phòng thơm mới nguyên.

– Chú rửa mặt đi, rồi uống sữa.

Cái lối mời chào niềm nở của những người sống quen trong sự điêu trá, chỉ có thể mua chuộc được những thằng bù nhìn. Những người gang thép như Văn, không thềm các “món” ấy. Kể biết chị dâu, thì Văn biết đã lâu. Biết từ lần đầu xuống chơi với anh ở Phủ Lý. Nhưng hiểu thuận, Văn không bao giờ tỏ ý bất kính với chị. Và thực ra bà phán cũng chẳng dám thò những ngón tôm cá ra với Văn. Ở đời bao giờ cũng vẫn còn có một cái gì thiêng liêng nó bắt. Kể dù đến giả đến đâu cũng phải cúi mặt trước những thần thái uy nghiêm. Hồi năm ngoái, lần thứ nhất và có lẽ cũng là cuối cùng, bà phán bị Văn làm cho bẽ mặt. Hay nói cho đúng

bị ức, độ đó Văn đưa nghìn bạc cho bà phán, bà giẫy nảy :

– Thôi, chú đưa anh, tiền nong lồi thôi, tôi không muốn.

Khi ông phán vừa cầm tiền Văn đưa, bà phán bảo ngay chồng :

– Để hỏi chủ xem lời lãi thế nào đã ? Anh em thì anh em, tiền bạc cũng phải cho phân minh. Cậu chỉ cứ thấy tiền là vợ.

Văn nhìn một cái nhìn nó làm cho bà phán suýt chúi ngã; rồi đồng dặc :

– Anh chị cũng nên coi em là người. Đừng bắt em phải khổ về sự bắn khoản của anh chị. Đồng tiền đồng nong có nghĩa gì. Nếu bây giờ em dâng anh chị, anh chị không nhận chắc sau này em xin, anh chị cũng không cho ? Em với

anh chị ở với nhau trong bát máu, chứ không phải trong đồng bạc. Em xin anh chị cứ tin. như thế, em không như người lạ đâu,

Văn chưa hết tối tăm, bà phán hỏi :

– Thế bao giờ chủ cần ?

Văn cười nhẹ, trong cái cười ấy nó có cái nghĩa : “Không bao giờ”.

– Khi nào cần, em sẽ xin anh chị.

Nhưng vốn biết rõ cái hèn hạ của giống người, ngồi trên đế vương vẫn sợ ngã, Văn phải nói thêm một câu nó làm cho chính chàng quặn ruột,

– Em ít khi cần tiền. Anh chị đừng quan tâm.

Rồi băng khuâng :

– Chỉ có mình cháu, em tiêu gì ?

Khi nào phải nhắc đến con, Văn khổ lắm. Vì nhắc đến con, tức là nhắc lại một cái gì áo não đã qua trong đời chàng. Từ ngày Dung bỏ đi, Văn gửi con về cho anh chị. Văn nhớ lại hôm Dung trốn. Trời ơi ! Gian nhà lúc chàng về nó mới lạnh lẽo làm sao. Chàng nhìn cái tủ phấn để nhớ lại lúc Dung ngồi trang điểm. Chàng mở tủ áo, cầm cái rũa móng tay, rồi nước mắt ở đâu bỗng trào ra. Cái rũa móng tay này chàng đã mua ở đâu, hồi nào, chàng nhớ cả. Rồi chàng nhìn tấm ảnh sous-verre cheo trên tường. Một cái gì giá buốt từ nẻo nào chạy vào cơ thể, truyền cái sức mạnh vô cùng khiếp đảm, của nó làm cho đầu gối chẳng run. Chàng, một kẻ đã ngã mình trên bao xác chết, đã sống những phút nguy biến trong các nghịch cảnh, bây giờ lấy bấy trước một hình

người trên giấy. Nhắc tấm ảnh chàng gườm gườm nhìn, rồi hàm răng cắn chặt lại, chàng thở mạnh một cái như nhắc bóng trái đất.

Chàng ngồi vật xuống ghế, úp mặt xuống bàn. Bỗng một cái gì gai gai chạm vào má, chàng ngâng lên thì là chỗ thêu nổi cái hoa “bô-đê” chiếc khăn bàn. Cái hoa ấy nhắc chàng bàn tay búp măng của Dung. Bàn tay đã bao lần úp trên ngực chàng, Và cái bình hoa để giữa bàn, mua hôm cưới. Lòng cái hình phút ấy là cả một năm mồi chôn vùi hạnh phúc của chàng.

Ngước nhìn bộ tách xếp thành hàng trên tủ, chàng có cảm giác như những cái chén ấy nó đang thì thầm cái đời tan vỡ của chàng.

Và cái mắc bình chữ S, Dung vẫn mặc áo mầu thiên thanh của nàng, đập vào mắt chàng, gợi lên hình ảnh giải đất từ Nam Quan đến Cà Mau. Chàng hình dung ra một người đàn bà vội vã đi trong tối tăm, bước thấp bước cao, ngủ mỗi mái nhà một đêm. Để sáng sớm tinh sương mai lại ra đi, ra đi với hết cả những đau sót của long. Tưởng tượng ấy kéo chàng lại tủ áo một lần nữa. Như một bóng ma, chàng rờ rờ vào cánh, rồi mở. Thần thờ, chàng nhìn một lượt. Chồng quần áo lúc bé của Minh chiếm một ngăn. Chàng giật bắn, như vừa qua một cơn ác mộng. Lấy ngón tay nhắc từng cái một. Tất cả những ảo ảnh hiện lên. Kỷ niệm ái ân của mười mấy năm chăn gối, diễn cả lại. Mỗi một cái áo là một quãng đời.

Khép tủ, chàng đổ xuống divan như một xác chết.

Đồ đạc trong gian nhà bỗng đổi sang màu tang tóc. Vì mắt chàng đã họa nhìn đâu cũng thấy tối sẫm.

*

Văn xin phép anh chị đưa Minh đi chơi. Mặc quần áo xong, Minh lại nói với ông phán bà phán :

– Cháu xin phép hai bác đi với cậu cháu lên phố.

Chiếc mũ trắng Minh úp trên đầu là cả một lời tố cáo cái lòng thờ ơ của vợ chồng ông phán đối với cháu. Bo mũ giá không còn tí vải, sẽ rời ra khỏi quả. Ngượng mặt, ông phán nói gỡ :

– Công viên bối rồi, thành thử chưa mua được mũ cho cháu. Có đi được đến đâu !

Văn thản nhiên :

– Trẻ con. không nên cho đủ quá.
Sau này nhớn, nó sẽ không biết cái giá
của đồng tiền.

Ra phố Văn mua cho Minh một vài
thứ cần dùng, rồi giắt con lên Bách Thú.
Hai cha con tha thẩn nói chuyện.

– Con phải chịu khó mà học. Cậu
muốn con học, là để sau này con có cái
vốn mà sống, chứ không phải để nhờ
con. Sự học không cần lắm cho sinh kế,
nhưng rất cần cho nhân cách con người.
Con vẫn đọc Sois homme. Vậy con có
hiểu nghĩa thế nào không ?

Minh gật đầu

– Thưa, con hiểu.

– Con phải ăn ở theo những chữ con

đọc, khẩu tụng tâm suy là thế. Sau này cậu thấy con nghèo, cậu không buồn đâu. Chứ con lại hèn thì cậu chết được đấy.

Minh nhanh nhẩu :

– Thưa cậu, con không hèn.

– Hèn đây cậu muốn nói, là sống một cách tầm thường chứ chưa, phải là bản thủ. Người ta tránh được điều ác chưa phải là quý. Chỗ cao đẹp là làm được thiện. Con là con cậu, con luôn luôn phải ghi khắc vào lòng những lời cậu bảo con. Cuộc đời chỉ có nghĩa, khi con đã sống đầy đủ cái nghĩa của nó nữa.

Người ta sống là phải tìm hãm thú tính, đừng để cho xác thịt cai trị. Con có hiểu không ?

– Thưa thầy con hiểu.

– Con phải bắt chước thầy, nhường nhìn anh Hậu. Không được tranh giành. Và luôn luôn phải nghĩ, hai bác cũng là cha mẹ. Cũng như cậu với... mợ con.

Một cái gì sèo sèo như cháy thịt.

Thấy con thần mặt, Văn vội vàng :

– Và điều này thầy dặn phải nhớ nhé, như chôn vào ruột. Ăn, mặc, phải dè giữ. Không phải cậu muốn tiết kiệm đồng tiền đâu. Cậu quý máu của cậu hơn tiền. Cậu sợ dĩ bảo con, thế, là vì cậu đã nghiệm không kẻ nào tham ăn, tham mặc, mà nên người. Miếng ăn nó cảm dỗ người ta hơn hết. Hơn tất cả các thứ khác.

Rồi áp vào tận mặt con, Văn hỏi :

– Con có nhận nhiều khi trước một mâm cơm đầy thức ăn, con thấy thèm

thèm không ? À, cái nghĩa của con người cũng chẳng phải tìm ở tận chỗ cao xa nào. Trông cách ăn mặc của một người là có thể hiểu người ấy thế nào rồi. Như thế không phải cậu bảo con ăn uống nhỏ nhẹ như đàn bà. Không, đàn ông giờ sinh ra là để chuyển những sức nặng đè chiu trần gian. Cái thanh lịch của lòng mới là quý. Kiểu cách bề ngoài chỉ là những đồ mã, không dùng gì được. Con cứ xem một người suốt đời chỉ lo lắng cho dạ dày, lúc nào cũng đầy, thân lúc nào cũng choáng lộn, có ra cái gì không ? Đời phải sống thế nào để dẹt hết những thèm muốn về vật dục. Con nên nghĩ : Ăn là phải ăn, mặc là phải mặc, chứ không phải được ăn, được mặc như nhiều người thường tự phụ. Những điều ấy, nghe cậu nói, con tưởng chừng như thường lắm phải không. Nhưng con nên biết, nó là cái vực mà tám phần mười loài người đã rơi vào

đấy. Con nghe chưa ? Cậu cũng không cần cắt nghĩa cho con tại sao một điều thường thấy, lại có cái nghĩa cao xa như thế. Nhưng con cứ xem cách cậu ân cần dặn con, thì con biết sự quan hệ của nó.

✱

Văn đi rồi, bà phán bảo ngay chồng :

– Hình như chú ấy có sẵn tiền thì phải. Chứ bán ruộng đâu chóng thế ?

Ông phán chán về cái lòng độc ác của vợ :

– Mợ nghĩ ai cũng như mình. Có tiền thì chú ấy đưa. Việc gì phải đi đêm đi hôm ?

Bà phán vẫn mỏng quẹt :

– Ngộ chú ấy làm ra thế, để cho nó khó khăn thì mình biết à ?

Ông phản há hốc mồm, nhìn vợ :

– Làm khó khăn để làm gì ?

Bà phán không tìm được câu trả lời nói lấp :

– Cho nó... quý.

– Quý thì cái sự đưa tiền cho mình là quý rồi. Chứ lại...

– À biết đâu ?

– Mợ thế thì tiểu tâm. Chú ấy ăn ở với mình như bát nước đầy, sao mình lại cứ hắt toẹt đi.

Bà phán bao giờ chẳng là quân “cảm tử” trong cuộc nói chuyện với chồng. Bà không kém :

– Đầy với cậu, chứ đầy gì với tôi ?

Cười nhạt, ông phán nói :

– Mợ thì vô lý cho đến chết. Mợ bảo đầy với tôi chứ không với mợ. Chứ ngộ chú ấy không đưa, tôi tù tội, mợ có còn cái nhà ở không ?

Bị hỏi hết lối chạy, bà phán đập vung :

– Tù thì thiệt thân. Chả ai làm sao cả.

Rồi vùng vằng :

– Cậu tưởng có cậu, tôi mới có cái nhà này mà ở chắc. Ngày xưa tôi có phải ở cái túp bao giờ đâu ?

Không biết bà phán vô tình hay cố ý, mà bà ba chữ lúp nặng thể. Ông phán cho là vợ moi móc gia đình nhà mình, thịnh nộ :

– Ấy cứ thà cái túp lều mà trong sạch còn hơn ở nhà cao cửa rộng mà phản trắc.

Câu chuyện đã đi đến cái chỗ rẽ của nó. Bà phán tưởng chồng chỉ chích đời tư bố mình, chồm lên :

– Phản trắc thì tù tội, gông cùm nó chóc vào cổ ấy.

Rồi cứng dậy đi ra, đóng cái cửa đánh sầm. Ông lại ngả lưng xuống đệm, cầm cái dọc tẩu giơ lên lấy tay xoa xoa những cái vân. Bác bồi tiêm, chứng kiến mãi những cuộc đấu khẩu như thế, không lấy làm lạ nữa.

Thản nhiên bác xen vào một câu :

– Bà đang lúc nóng.

Và ngồi xồm dậy, giơ tay bóp hộp

thuốc, một tay cầm cái cồng pha-lê hứng, giọt thuốc phen cuối cùng chảy hết, bác dí cái cồng vào tận mắt ghé ghé.

– Ông bảo bà cho hộp khác. Đây không đủ.

✱

Buổi chiều hôm ấy, ông phán đi làm về đã thấy người vợ lính ngồi lù lù ở một cái ghế thấp cạnh sập. Và bà phán thì đang nói :

– Tôi phải nói mãi với quan lớn nhà tôi, bác cũng nghèo túng, giúp cho bác ít nhiều. Chứ thật ra, bây giờ không cho bác đồng nào cũng chẳng sao. Bác đại đột nghe người ta xúi, tưởng được bạc nghìn. Lên quan, nhà nước lại cho là định ăn vôi nhà nước, thì bác tù. Cái

nghề đời nó thấy mình mẹ góa con cô nó xui đại.

Thấy ông phán, người vợ lính vội đứng dậy, chấp tay vái :

– Lậy quan lớn.

Ông phán gật đầu, rồi nói sổng :

– Tao đã xét lại sổ sách rồi, của mày chỉ được có thế.

Rồi ông nhìn để bắt thần. Người vợ lính òa lên khóc :

– Bẩm quan lớn, con đã hỏi cậu cháu làm tòa thầy kiện, cậu cháu bảo cháu được đúng nghìn mốt.

Ông phán gắt :

– Cậu mày làm sao lại biết sổ sách nhà nước, dám nói láo.

Người vợ lính lại bù lu bù loa :

– Cậu cháu bảo ông phán Thân làm cùng tòa với ông, bảo thế.

Tên Thân như miếng chám đường, gắn vào miệng ông phán. À, ra cái thằng trước kia nó hỏi không được vợ mình, bây giờ nó báo thù mình.

Ông phán đẩy cái ghế đánh sấm :

– Tao thì không có thì giờ nói chuyện với nhà mày. Đáng nhẽ tao không cho một xu nhỏ, nhưng vì xét tình nhà mày góa bụa. Vậy tao cho một nửa, nghe không ?

Giống người quả là không biết thẹn mồm.

Người vợ lính tin thế nào được cái sự cho của ông phán. Ai lại đi phúc đức

một cách khô hài như thế. Lôi được cái đuôi con chuột trong bị ra rồi, người vợ lính mới vừa day mắt, vừa nói :

– Quan lớn không cho con đủ một nghìn thì con xin quan lớn con thôi. Con nhờ nhà nước vậy. Chồng con đã sống chết trong tay nhà nước, thì con cũng theo chồng con.

Biết không ăn thua gì, ông phán mắng bang quơ :

– Chúng mày là chỉ được cái vôi, cho mày bây giờ, để sang năm mày lại vật đầu xẻ tai nữa phải không ?

Người vợ lính lắc đầu lia lịa

– Cửa con bao nhiêu, con xin từng ấy. Con không phải con người lọc lừa.

Ông phán như bị cái móc, móc vào cổ :

– Thế tao cho mày ghìu bạc, mày phải làm giấy má cẩn thận.

– Bẩm con không biết chữ ?

– Điểm chỉ.

Người vợ lính ngập ngừng.

– Bẩm... vâng.

Ông phán biết chỗ ngập ngừng của đối phương, quát ngay :

– Mày khố rách áo ôm, có gì mà người ta lừa mày.

– Dạ.

Ông phán lấy tờ giấy biên sẵn, bảo :

– Nghe đây, tao đọc cho mà xem ?

“Tên tôi là Nguyễn-thị-Mùi, nhận đã lấy đủ số tiền trợ cấp của chồng là nghìn

mốt. Nay điểm chỉ làm bằng”.

Rồi giở ví ném nghìn bạc ra ghế. Người vợ lính vỗ ngay. Đếm đi đếm lại, rồi nhét vào vào bao.

Đưa tờ giấy và cầm tay người vợ lính chấm vào mực, rồi lăn trên tờ giấy.

Khi người vợ lính vái xong đi ra. Bà phán còn phúc đức dặn với :

– Ấy giữ cho kỹ. Tỉnh nhiều kẻ cắp lắm đấy ?

Kẻ cắp, người vợ lính tuy chưa biết ở hàng Ngang, hàng Đào, chợ Đồng Xuân, nhưng cũng đã gặp một lần... trong đời.

– Lấy được của con còn khó.

HẾT PHẦN THỨ NHẤT

PHẦN THỨ HAI

Hậu, Minh đã đồ tũ tài phần thứ nhất. Cả hai con đều học ở một tư thực.

Một hôm ông phán gọi Minh bảo :

– Cậu anh mới gửi về cho một trăm để mua sách. Rồi bác đưa cho. Bác còn bận chưa đi lĩnh được.

Minh hớn hở :

– Thừa bác thế thì may quá. Con viết

thư xin cậu con từ tuần trước. Con chỉ mua hết độ bốn chục bạc sách thôi.

– Mua hết có bốn chục bạc sách, sao anh xin nhiều thế ? Rồi lại sắp bắt chước thằng Hậu.

– Thưa bác con chỉ xin có năm chục. Nhưng thầy con viết thư về bảo cho con thêm sáu chục mua xe đạp.

– Anh thì làm gì đến xe đạp mà cũng mua.

Minh vội vàng cắt nghĩa :

– Thưa bác con không xin, nhưng cậu con bảo phải mua mà đi.

Ông phán gặng :

– Cậu anh bảo ?

– Vâng.

– Đâu đưa xem thư nào ?

Minh chạy về buồng vác cái hộp carton sang. Mở một bức thư màu xanh đưa ông phán.

– Góm cậu anh viết thư cho anh bằng thứ giấy sang nhỉ ?

Bà phán đang ngồi mạng bí tất, ngó sang.

– Giấy viết thư đấy mà ?

– Chả giấy viết thư thì còn giấy gì.

– Xưa vẫn dùng mãi thứ ấy ?

Bà phán nói xong, ngẩn mặt. Bà tiếc cái thời xuân trẻ mà xưa kia được thư của ông phán là bà đọc đi đi đọc lại, hàng trăm lần, rồi lại ấp lên ngực. Thời ấy đã bị cánh thời gian cắp đi mất. Càng tiếc hơn, khi bà nhìn thấy người viết thư

cho bà bây giờ, lại ngồi lù lù trước mặt bà cạnh cái bàn đèn. Cả một chán chường :

– À, thì lúc trẻ...

Bà phán buông kim, bảo chồng :

– Cậu đọc lên xem nào ?

Ông phán thông thả mở tờ giấy :

“Cậu đã nhận được thư con, và cậu sẽ gửi cho. Cậu bằng lòng những điều con nói trong thư lắm. Nhưng con cũng nên tùy sức khỏe, sự học chỉ có ích, khi nào nó không làm hại đến bộ ngực. Con phải nhớ đấy !

Cụ tú Bình hình như trước viết ở Nam Phong mãi đây. Con học cụ, cậu bằng lòng.

Về sự học tiếng ăng-lê thì chưa nên. Cậu đã bảo với con nhiều lần “dục tốc

tắc bất đạt”. Cái khó không phải là học, mà là biết học. Con cứ thông thả, rồi khi đỡ xong cậu sẽ vạch trường trình cho mà học. Còn khối. Học cho biết thiệp thiệp lịch trình tiến hóa của nhân loại trong các ngành, ít ra cũng phải hai mươi năm.

À, cậu đã xem hai bài thơ của con đăng ở báo BUỔI MỚI rồi. Chính cậu cũng cảm động về bài LÌA CON. Nhưng Minh này, hơi ủy mị đấy ! Còn mấy bài luận thuyết NGƯỜI VÀ ĐỜI NGƯỜI thì mới tạm được. Con chưa sống sâu cuộc đời, nên ý tưởng còn hẹp lắm. Song cậu biết con sẽ đến.

Nhưng con nên nhớ, tất cả những cái gì con định thâm thái bây giờ, cũng chưa quý bằng sự con hiếu thuận với hai bác và âu yếm anh Hậu. Sự học bắt nguồn ở đây đấy... Mà cậu cũng nên nói cho con biết, nếu một ngày kia cậu thấy con ăn

ở lỗi đạo với hai bác và anh Hậu, là cậu không tha cho con đâu.

Cậu thương con, nhưng con đã biết cậu không bao giờ có thể nhận một kẻ bất hiếu, bất đễ là giọt máu của cậu.

CẬU

T. B. Cậu gửi theo thêm cho con sáu chục để con mua xe đạp. Phải mua, vì con ra Bibliothèque [thư viện] luôn.

Ông phán đưa giả thư, ngủi ngủi :

– Rồi mai bác lĩnh bác giả cho mà mua xe.

Đưa mắt cho vợ, ông phán tiếp :

– Tối mợ lại chị Quảng đi. Cứ bảo chị ấy...

Bỗng ông im bật.

Bà phán hiểu ý chồng.

– Được rồi.

– Gớm hai bố con chuyện trò... thân mật nhỉ ?

Quay lại ông phán :

– Chú ấy cẩn thận quá cậu nhỉ ? Dặn con từng li từng tí. Chú ấy lại biết cả chữ nho nữa à... Cái gì. . . bất đạt nhỉ ?

– Chả cứ chữ nho, chữ ăng-lê, chữ tây, chữ gì chữ ấy cũng thông.

– Sao trông chú ấy ăn nói lù dù thế ? Hay lại ở ngoài mỏ đấy...

– Những người khá, ai chả thế, trông không nhố nhăng như anh Bích, anh Vân, thì bảo lù dù.....

Bà phán gật đầu :

– Phải, phải. Thảm nào trông chú ấy nghiêm thật. Nói câu nào chắc câu ấy.

Ngừng một lát :

– Chú ấy vừa viết thơ thiếc gì nó thế?

Ông phán khoe ngay :

– Nó thông minh đáo để. Có đứa nó khá trông thế. Này, viết báo, làm thơ, đủ đấy. Hôm nọ tôi lại chơi nhà anh Chi, thấy các con gái anh ấy đọc thơ của nó, khen hay lắm.

Bà phán bấy giờ mới trách chồng :

– Cậu có chăm chút cho nó thế, nó lại chả khá. Như cậu ấy, bỏ phóng sinh phóng đại, chẳng trông nom gì đến con.

Ông phán lắng câu chuyện :

– Thôi, chốc mợ lại lấy trăm bạc đăng

chị Quảng đi nhớ. Bảo chị ấy cuối tháng thì giả. Để còn đưa cho nó mua sách.

Rồi ông chép miệng :

– Giả hôm ở nhà anh Bích không thua, cũng giả nó rồi.

Bà phán như chợt nhớ ra điều gì, vội chạy lại bên bảo chồng :

– Nó bảo nó mua xe đạp. Hay bán cho nó cái xe của thằng Hậu. Cuối tháng mua họ thì tậu cho con cái khác.

– Bán lại phải mua cho nó, sao còn bán ?

Bà phán ngập ngừng :

– Cái xe của thằng Hậu gần hỏng rồi, hôm nọ nó đánh gãy khung phải đem đi hàn.

Ông phản trách vợ :

– Mợ thật không biết điều. Xe hỏng thì bán cho nó à ? Đánh lừa nó à ?

– Ô hay ! Nó biết giữ của, để nó đi, nó giữ được. Thằng Hậu thì chỉ vài tháng nữa là vút đi.

Ông phán gắt, nhưng gắt ngọt :

– Thôi... chú ấy ăn ở với mình như thế. Nó là cháu mình, chả có cho nó thì thôi, lại còn... bán chác.

Bà phán biết chỗ kém của mình, im ngay. Nhưng rồi thói quen “hơn một câu” đã bắt rễ trong bà, bà liền phản công :

– Đến tiền của nó cũng còn tiêu đi nữa là cho. Cậu thì cho ai ?

Được tiền ông phán đưa, Minh rủ Hậu cùng đi mua xe đạp :

– Anh đi, anh chọn cho tôi. Anh thạo, chứ tôi biết gì ?

– Ủ, để mua đi mua chọn cho. Tôi chơi xe bao giờ mà biết.

Riều một lượt qua hàng Ngang, hàng Đào, cửa hàng nào Hậu cũng đứng lại.

– Nhiều cravate đẹp lắm Minh ạ ?

– Nhiều monchoir “chic” quá ?

– Nhiều “cache col” hộp quá !

- Cái lọ Forvil hôm nọ giá có bốn đồng. Hôm nay đã lên giá. Đằng kia có cả cái pince-cravate. Chắc nó đắt vì có hạt ngọc. Bốn chục, khó chơi lắm.

Minh ngạc nhiên hỏi Hậu :

– Sao anh nhớ giá thể ?

Hậu cười, cái cười của kẻ được khen:

– Chiều nào đi học về, moi chẳng qua đây vài lượt.

– Đi làm gì mà những vài lượt.

– À, nhiều việc lắm, cái việc “ngắm” thì làm đến trăm lượt, cũng vẫn chưa đủ.

– Tôi tưởng xem một lần thì chán.

– Chán thế nào được. Có những thứ ngắm rơi mắt, cũng vẫn chưa thỏa.

– ? ? ?

– Những nàng tiên của thành phố.

Minh cười :

– Anh đến khiếp.

– Thế toi không đi “chiêm ngưỡng”
bao giờ à ?

– Ít khi.

– Chiều nào toi cũng về chậm cơ mà?

– Ra “bíp” đọc, rồi lên cụ Tú nghe
giảng hán văn.

Hậu nhăn mặt, nhún vai :

– Ối dào, sao toi nhiều thì giờ phiếm
thế. Học để làm gì. Programme thì còn
chưa chết à ?

– Rồi thì học thêm.

Đứng dừng lại trước một cửa hàng
bombay, Hậu chỉ một tấm lụa :

– Cuối tháng moa xin tiền, mua mấy
thước kia may sơ-mi. Tuyệt.

Trông con mắt Hậu, Minh đọc thấy ý anh :

– Anh mua đi, việc gì phải đợi đến cuối tháng

– Ngân khoản !

– Tiền đây.

Hậu lắc đầu một nửa :

– Thôi !

Minh cứ kéo Hậu vào.

Vừa xem hàng, Hậu vừa hỏi :

– Toa có may không ?

Minh gật. Thực ra Minh không may, nhưng sợ bảo không, thì Hậu ngượng từ chối.

Thấy Minh gật, Hậu bảo người bán hàng.

– Cho tôi năm thước.

Người bán hàng chưa kịp đáp. Hậu đã hỏi luôn :

– Năm thước đủ không ông ?

– Đủ.

Lúc người bán hàng đem thước ra, Minh bảo :

– Ông cắt hai thước rưỡi thôi!

Hậu vỗ tay Minh :

– Toa không may à ?

– Tôi mua thức khác.

Nói xong, Hậu nhìn lên giá hàng, làm bộ hỏi một vài thứ.

Ra khỏi cửa hàng, Hậu hỏi ngay :

– Sao chú không may ?

Cười, cái cười hồn nhiên :

– Anh quên à, hôm nọ bác cho cái sơ-mi. Thế là tôi có hai cái thay đổi rồi, cần gì !

Hậu vung tay :

– Ô, chemise của các cụ thì mặc thế nào được. Mốt 1920.

Nói xong giở gói, tung cả lụa ra xem ở giữa đường.

Minh ngượng nhưng không dám bảo. Thấy Hậu cứ ngăm mãi, Minh nói lảng :

– Anh đưa cho tôi cầm cho.

Đưa cho Minh, Hậu lại dí mũi vào đủ kính một cửa hàng vàng bạc.

Minh giục Hậu :

– Chỗ này để cho đàn bà xem.

Hậu vẫn đắm mắt, một tay ngoặt ra đằng sau, vẩy vẩy :

– Đợi mua một tí thôi.

Rồi quay ặt lại hỏi :

– Toa cho moa vay hai đồng cuối tháng moa giả.

Minh cười:

– Gì mà thích thế ?

Hậu chỉ cái nhẫn bạc :

– Mặt đá xanh của nó đẹp lắm nhớ.

– Mua đi !

Rồi đưa tiền cho Hậu.

Hậu vừa xâu nhẫn vào tay, vừa hỏi :

– Đẹp không ?

Minh cười :

– Nếu tôi là cô bán hàng cho anh, tôi sẽ bảo đẹp.

✱

– Thôi bây giờ, anh đưa tôi lại Louis Berset mua xe ?

– Đi xe chú ?

– Đi bộ qua hồ Gươm hứng gió.

Hậu uể oải :

– Sao toa hà tiện thế ?

– Không, hà hiện quái gì ? Muốn đi cạnh hồ để...

– Trông mây nước chứ gì ? À này, Hảo con ông phán Chi nó thích thơ toa lắm đấy. Nó bảo để hôm nào nó lại xem mặt toi.

Minh cười :

– Sao anh không bảo cô ấy tôi cũng chân tay mắt mũi như mọi người có được không ?

– Nói cù nhầy như toi ấy ! Xem mặt đây có nghĩa là... xem người.

Thấy chưa được đúng như muốn nói, Hậu nghĩ :

– Xem a... a... lòng.

Minh tùm tùm :

– Lòng lại càng không thể xem được lắm. Vì tôi chưa bị lên bàn mổ.

Hậu cười híp cả mắt :

– Thế mà vẫn có người muốn xem đây ?

Rồi giục ngay :

– Gọi xe đi !

Ra khỏi cửa hiệu, Hậu bảo ngay :

– Sao toa lạ thế ? Cái “ghi đồng” xoàng thế mà cũng lấy. Lại đem nữa, chẳng có lò xo lò xiếc gì cả. Mua thứ 60 đồng có phải oách ?

– Thôi, đi cái này cũng được. Tiền đâu mua thứ đắt.

– Cái “Con Nhạn” hơn có hai chục, đẹp bao nhiêu ?

– Còn phải mua sách nữa chứ ?

– Ô, sách mượn cũng được. Moa mà

mua nhất định lấy “Con Nhận”.

Rồi Minh bấm cái chuông :

– Để mua đi thử xem có nhẹ không ?
Chắc không nhẹ mấy ?

Hậu nhảy lên xe đạp thông thả, Minh cứ lèo đèo theo sau, cho đến Hàng Bông.

Thấy một cô áo đỏ cặp tóc đi xe qua, Hậu đạp sát xe, một tay vúi mũi, mồm lấp bắp. Minh gọi giật Hậu, gọi thì cũng đến đầu phố, Hậu mới quay lại :

– Gì thế 71 toa ?

Minh ra hiệu cho Hậu xuống,

– Anh vào đây với tôi, tôi định ninh đã lâu sẽ mua tặng anh cái bút máy có khắc tên họ. Nhân thể hôm nay, có tiền, mua đi.

Hậu xuống xe.

Hai người rủ nhau vào xem bút.

*

Minh đi cái xe đạp mới được hơn tháng, thì một hôm bảo Hậu :

– Tôi đi cái xe phí quá anh ạ. Lại cứ phải thấp thỏm vì xe mới, sợ nó lấy mất. Anh làm ơn đổi cho tôi lấy cái xe của anh.

– Đổi hẳn hay đổi tạm ?

– Đã đội thì đổi hẳn, chứ còn tạm bợ gì.

– Được, nhưng mua lấy lại cái đèn điện.

– Được tôi giả anh cả cái đệm lò xo.

Hậu nhảy nhảy chế môi :

– Thế thì “nảy”.

– Tôi đi đệm lò so nó bật bật làm sao ấy ?

– Dốt, đệm lò xo đỡ đau.

– Đau thì đau gì. Tôi chơi “ba-phích”
[barre fixe: xà đơn; parallèle: xà đôi.] có khi ngã hơn
giời giáng.

– A, chủ nhật này có đá không đấy ?

Minh gật đầu :

– Đá hết năm nay thì giải nghệ.

– Thế thì hội anh tan. Vì thấy Quý.
Phú : nó bảo anh thôi nó cũng thôi. Tuần
trước tôi đứng ngoài thấy chúng nó bình
phẩm anh.

– Thế nào ?

– Chúng nó bảo không có anh đơn thương độc mã làm bàn cuối cùng thì mất “cúp”.

Minh cười sung sướng :

– May, hôm ấy là may. Có phải lúc tôi ngã ở ngoài họ bảo tôi vờ phải không?

Hậu nhảy cẫng :

– “Pha” ấy thì tuyệt, toa vờ thật lại còn vờ. Ngày xưa “Si-va-đi-ê” bị tắt xanh của club Hanoien, cũng có lối “mơ-nê” [mener: dẫn, dắt, đưa.] ấy.

- Tôi là may, hôm ấy cũng định passê cho “anh-te” nhưng nhúu chân ngã. Arrière ngã theo. May mình lại dậy nhanh hơn, quèo bóng đưa vào cách ba thước mới “sút”.

Hậu nắn lại cravate :

– Chúng nó bảo, anh thể nào cũng có chân trong hội tuyển.

– Thôi, sang năm tôi nghĩ ?

Quay hỏi Hậu :

– Anh đi đâu mà diện thế ?

Hậu vừa nhét lại pochette vừa đáp :

– Lại thằng Ban, thằng Học rủ chúng nó đi xem Blanche Neige.

– Thế lại không bảo tôi, tôi chưa xem Blanche Neige lần nào.

Hậu ngạc nhiên :

– Chưa lần nào ? Chết thật.

Minh cũng ngạc nhiên :

– Thế anh xem rồi à ?

– Hàng chục lần !

– Còn xem làm gì nữa ?

– À,... Bọn Ngọc Hưng Broderie Parisienne cũng đi.

Minh chẳng hiểu bọn họ là những ai, hỏi :

– Ở đâu ?

Hậu cười như nắc nẻ :

– Ở đâu thì không nói được. Cứ biết là các nàng tiên.

– Anh thì ai cũng nàng tiên. Một năm nay tôi nghe anh nói đến một nghìn nàng tiên. Giá ghi tên họ lại, nhiều bằng chữ trong Petit Larousse.

Hậu nghech cái mũ lên quá trán :

– Thế mà chưa có ý trung nhân đấy.

Minh chậm rãi :

– Đi xem, đi một mình cũng được. Đi với họ hư người. Anh cứ chơi thế, khi đến nơi làm thế nào ?

– Tout s'arrange. (Mọi thứ đều ổn.)

Minh trầm ngâm :

– Tout s'arrange là phải hiểu theo cái nghĩa cao xa của nó. Chúng ta mà nói tout s'arrange, chỉ có mà lười bết nhè...

– Ai cũng có thể nói được

Minh rún vai :

– Kể nói thì ai thích nói mà chả nói được. Nhà nước không đánh thuế. Nhưng có người nói thì tỏ ra cái lòng tin mãnh liệt về sự an bài của vũ trụ. Có người nói chỉ để ngả sự lười biếng vào.

– Moa mà lười.

Minh tuy chiều Hậu; nhưng chàng rất cương quyết trong sự khuyên răn :

– Anh mà không lười. Nào một năm nay anh làm gì nào ? Cứ nhảy mãi rồi lúc thi chượt một cái thì ê. Tôi với anh phải cố. Vì tôi chượt còn có anh. Anh cũng chượt, bác buồn. Thà một người đổ, đỡ ngượng.

Cái đức khuyên người của Minh, đã không phạm vào tự ái Hậu. Chẳng nghe và có lẽ cũng chẳng biết Minh nói gì, Hậu chỉ cười :

– Tout s'arrange, nhờ giờ.

Minh nghiêm nghị :

– Anh đến thật vô lý. Học thi, mà lại bảo ủy thác cho giờ ?

Hậu cãi bậy :

– Moa tin, toa không tin, toa lại bẻ moi. Tự do tín ngưỡng.

Minh không chịu cho Hậu lắng câu chuyện :

– Tôi hỏi anh : Tự do tín ngưỡng là cái gì ?

Rồi vung tay, như những khi tranh biện với các bạn :

– Anh có quyền tin. Nhưng nếu anh tin nhầm là anh hỏng. Anh có thể tin kinh đô nước Pháp là Marseille ? Anh có thể tin Mer Mediterrannée ở Tàu ? Hẳn không ai cấm anh ?

Khi giới của Hậu bao giờ cũng chỉ là cãi bậy :

– À, à, vô thần chủ nghĩa ? Nói với anh không tin khó nói lắm. Phải là đại triết nhân mới biết tin.

Minh bật cười :

– Đại triết nhân của triết lý « nguồn gốc cây sung ».

*

Ông bà phán đi vắng ba hôm. Được nghỉ, ông đưa bà xuống Phủ Lý về thăm bố mẹ.

Hậu rủ một bọn 7, 8 người bạn đến nhà. Minh không xuống. Không xuống vì Minh không thích họ.

Họ cười nói võ nhà. Hậu bắt dọn salon để nhảy đầm. Họ hò hét đến nỗi Minh ở trên gác cũng phải rúc óc. Độ một giờ đồng hồ, thì không có tiếng nhảy, cũng không có tiếng nói. Minh đã tưởng họ về, bèn ló đầu xuống thì thấy họ đang xúm xúm quanh bàn. Gặp thẳng bếp đi qua. Minh hỏi :

– Cậu Hậu đâu ?

– Thưa cậu, cậu ấy đang đánh bất.

Minh lẳng lẳng lên gác. Nhưng chỉ được một lát, Minh lại xuống. Chàng gọi bếp bảo :

– Mày mời cậu Hậu, lên tao nhờ một tí !

Hậu vừa đẩy cửa buồng vừa bảo :

– Gì đấy Minh ?

Minh nghiêm trang chỉ ghế mời Hậu ngồi :

– Anh ngồi, tôi hỏi anh một tí.

Vẻ mặt và giọng nói của Minh, Hậu đã quen lắm. Chàng biết Minh lại sắp « thuyết » đây.

– Đang hồi đỏ thì gọi, bảo gì, để moa xuống.

Minh nói một câu nó làm cho Hậu phì cười :

– Anh không kính trọng gia đình một tí nào cả ?

– Họ chơi bắt đẩy mà !

– Anh đưa họ đến nhảy nhót chán, rồi lại quay ra cờ bạc.

– À, đánh bắt chứ cờ bạc gì !

– Tôi chỉ cần nhắc anh, chúng ta phải kính trọng mái nhà của chúng ta.

Hậu âm ừ cho qua, rồi lại chạy vội xuống.

Nhưng nửa giờ sau, có tiếng bàn ghế đập vào nhau chan chát. Rồi thằng bếp hốt hoảng chạy lên :

– Thưa cậu... các cậu... ấy đánh cậu Hậu !

Như một cái thoi, Minh lao xuống :

– Chết cả !

Minh hét làm mọi người đứng ngoài quay lại nhìn. Hậu thì đang bị hai người đánh túi bụi. Thấy họ không ngừng, Minh nhanh như cắt xấn vào.

Thăng cầm cái ghế vừa định phang Hậu thì Minh đã quẹo cho ngã.

Sơn, em Thăng, thấy anh ngã, bỏ Hậu, xông lại. Minh chỉ tay vào mặt.

– Mày muốn không về được nhà ?

Thăng bị ngã, dậy, lại vác ghế choảng Minh. Minh lách người vào tận ngực Thăng, đâm một quả vào mặt. Thăng ngã bổ nhào.

Sơn nhẩy vào cũng bị Minh đánh cho ngã. Bọn đứng ngoài, bất bình, lăm le.

Mình nói một câu làm cho họ hết vía :

– Đứa nào phúc nhích, tao sẽ quật chết.

Hậu được Minh bênh sấn số định cầm ghế ném Sơn. Minh gạt :

– Thôi anh.

Rồi bảo cả bọn đứng ngoài :

– Các anh là những người không có nhân cách.

Một hai người trong bọn định nói. Mình chỉ Sơn, Thăng, dọa :

– Các anh có muốn như những đứa

kia không ? Các anh đã không có nhân cách rửa nhau lại đây đánh bạc và lại xấu bụng khi thấy họ đánh nhau không can.

– Kệ họ.

Minh trợn mắt nhìn kẻ vừa nói :

– Liệu xác, các anh còn nói những tiếng đều giả ấy, tôi sẽ đóng cửa, đánh, không cho một mống nào ra.

Từ đấy không có một tiếng xì xào.

Rồi quay bảo anh em Thăng :

– Các anh hèn lắm. Hai người đánh một. Các anh chơi với nhau như đồ trẻ con. Vừa nhảy nhót với nhau đã đâm đập nhau được. Không biết xấu hổ.

Và gườm gườm nhìn cái nhìn kinh khiếp của con thú dữ :

– Nếu hai anh không xin lỗi anh Hậu, tôi không cho các anh ra khỏi cái nhà này.

– Chúng tôi việc gì phải xin lỗi.

– Tôi bắt các anh phải tin lỗi, vì hai người đánh một.

– Không đời nào !

Minh cười gằn :

– Tôi hẹn cho các anh một phút. Nếu các anh không xin lỗi anh Hậu. Tôi sẽ quật cổ các anh.

Ghếch một chân lên ghế lờm cả bọn :

– Và kẻ nào nhúc nhích, sẽ không còn chân mà về.

Rồi vỗ cái ghế :

– Trông cái này này ?

Biết không có thể cưỡng được vì trông Minh quyết liệt lắm. Sơn, Thăng đành chịu xin lỗi Hậu.

Sơn nói đỡ theo :

– Tại anh Hậu, thua đâm chày, không thì việc gì đến đánh nhau.

Minh nghiêm sắc mặt;

– Tôi không có thì giờ nghe những chuyện cò bạc.

Rồi chỉ tay ra ngoài cửa :

– Bây giờ thì mời các anh ra khỏi nhà này. Và các anh nhớ, nếu ra đường các anh có cử chỉ của những kẻ mất dạy, các anh đừng trách tôi.

Bọn họ nín thin thít, lục tục kéo nhau ra. Minh đưa mắt cho Hậu, có ý bảo :

– Đấy anh xem, các bạn anh...

*

Đưa Hậu lên buông bảo Hậu nằm. rồi Minh gọi thẳng xe. Thẳng xe lên, Minh hỏi :

– Mày xuống bảo cả thằng bếp lên tao bảo.

Hai đứa thấy Minh làm dữ len lét :

– Tao dặn chúng mày phải nhớ. Mai kia ông bà về, không đứa nào được bép xép, nếu ông bà biết, tao sẽ dẫn cho không còn một cái xương.

Ngày thường Minh hiền lành và hay

cho tiền, chúng nó không ngờ hôm nay chàng lại ghê thế, chỉ vâng luôn mồm, chúng nó định xuống, Minh còn hỏi một câu :

– Chắc chúng mày biết tao không nhù nhờ?

Thằng bếp nhanh nhẩu :

– Vâng chúng con xin nhớ.

✱

Lấy nước nóng, Minh dúng khăn rồi ủ lên mặt cho Hậu :

– Anh bị chúng nó đánh có đau không ?

– Cũng đau. Nhưng nếu không có anh, thằng Thằng sẽ phang tôi.

Ngừng một lát :

– Trông anh lúc ấy oai quá. Thế ngộ tất cả chúng nó xúm lại đánh anh ?

– Thì tôi sẽ đánh què tất cả chúng nó.

Hậu cười, rồi vừa lấy tay ấn ấn chỗ bị sưng ở trán :

– Tại thằng Sơn, đầu đuôi thế này.

Minh gạt phăng :

– Câu chuyện ấy không nên nhắc lại nữa. Tôi vẫn bảo anh chơi với họ hư đi. Nói sợ anh giận, chứ 7, 8 đứa bạn anh, tôi trông mặt, chả đứa nào ra hồn người. Thằng nào cũng nhâng nháo như đồ mất dạy.

Minh cúi cời giấy cho Hậu :

– Anh mệt, ngủ đi một giấc.

Và khi Hậu cởi quần áo, Minh cheo lên mắc cho Hậu cẩn thận.

Hậu mệt ngủ một giấc dài, mắt không thấy Minh, Hậu lần xuống nhà, vừa ngó vào buồng đã thấy Minh đang cúi húi lấp miếng kính vào tủ sách.

– À, chúng nó ném vỡ ba miếng.

– Lúc anh ngủ, tôi lên hàng thiếc mua kính. Để vỡ về bác đánh chết. Rồi bác hỏi chúng nó. Bác mà biết anh đem người về đây nhảy dầm, đánh bắt thì anh chết. Và tôi cũng phải mắng.

*

Ông phán về là gọi ngay Minh Hậu :

– Sang năm có kỳ thi tham tá Thương Chính đấy, các cậu liệu học thế nào kỳ

thi này đỗ. Rồi tôi lo liệu cho.

Bà phán xen vào :

– Cậu Minh thì còn may ra, cậu Hậu thì bao giờ đỗ được. Lười như hủi.

Minh nói ngay :

– Thưa bác, anh Hậu sáng hơn con. Vì con đãng trí hay quên nên con phải xem luôn.

Bà phán tin ngay, bà tin vì mỗi khi thấy Hậu Minh đi sóng đôi nhau, trông Hậu vẫn diễm dẫn hơn. Bà phán, cũng như thiên hạ, chỉ xét người ở cái mã. Mà cái mã thì con bà có thừa. Nhiều lần bà đã nói với chồng :

– Trông thằng Minh nó ngớ ngẩn đến hay cậu ạ.

Bây giờ bà thấy Minh khai là đăng trí bà sức nhớ những phút ngớ ngẩn của Minh. Và cũng để yên trí con bà sáng hơn cháu. Bà phán hiểu thế nào được cái đăng trí của Minh, cái đăng trí của những kẻ khiêm nhường. Không biết nghĩ quanh quẩn thế nào mà đã có lần bà phán tìm ra cái lẽ : Sau này Hậu sẽ hơn Minh. À, rất có thể hơn. nhưng hơn theo ước muốn của bà hay đúng hơn, theo ước muốn của thiên hạ. Nghĩa là hơn cái “nước sơn”.

Ông phán rộng hơn một tí nhưng cũng vẫn mờ mờ :

– Sáng thì sáng cũng phải chăm mới được. Học như anh, chả sáng cũng phải đỗ.

Rồi nói cái giọng kể hơi hả :

– Hai cậu năm nay đỗ cả, thì nhà này có hai ông tham.

Bà phán bữu môi :

– Hai ông tham bằng cái que củi.

Mở tủ lấy chai chè sen, vừa rót chè ra tay, bà vừa nói:

– Mà ông ấy cười nói thế chứ đã chắc gì ?

Ông phán ngắn ngay cổ.

– Mợ thì ai cũng không chắc. Người ta giúp mình có lần nào sai ? Hồi bị ra conseil de santé (hội đồng sức khỏe) không có ông ấy thì về vườn rồi.

– Mỗi việc một khác. Ngày xưa khác bây giờ khác.

Ông phán rung đùi :

– Ngày xưa gì, mới cách đây độ mười năm chứ bao nhiêu ?

Bà phán ngăn người nghĩ. Rồi bà đặt chai chè.

– Sao lại mười năm ? Mười năm hồi ấy cậu còn như con giai. Mùa rét còn tắm nước lã bốc khói lên.

Ông phán đang đắc trí, xiu ngay :

– Ủ, độ ấy chưa việc gì.

Chữ việc gì đây, ông có ý nói là chưa hút. Thảm chữa, cái quyền nói đúng chữ và đúng ý, ông phán đã bị truất. Cho nên, lỗi lầm đã có những trừng phạt của nó trong ngay cái lưỡi. Chỉ kẻ ngay thẳng, hành vi sáng như gương, mới đi được một cách ngay ngắn, nói được một cách đường hoàng. Kẻ lầm lỗi chẳng những không dám nhìn thẳng vào mọi người,

và còn không dám nói thẳng trước mọi người.

Vì Thượng Đế có bắt ai cúi mặt, ngậm miệng. Nhưng giống người là giống tự thân tác nghiệp đã tự hủy cái ý muốn của Thượng Đế.

Lúc Minh, Hậu về buồng thì bà phán bảo con :

– Mai chú Bảng ở Phủ Lý lên, cậu cho chú ấy mượn cái xe đạp, để chú ấy đi hộ tôi mấy việc.

Hơi thất sắc, Hậu đáp :

– Xe con chữa.

– Chữa sao không lấy về ? Hổng gì ?

Cuống, nhưng Hậu vẫn đáp được :

– Hổng xích, mợ ạ !

– Mai lấy về cho chú ấy mượn.

– Vâng.

Bà phản vừa định ra thì Hậu bảo mẹ

:

– Mẹ không cho liền giả mai lấy thế nào được ?

– Bao nhiêu, cậu ?

– Xin mẹ ba đồng.

Bà phản ngạc nhiên :

– Chũra có cái xích mà ba đồng.

Rồi nghiêm mặt :

– Cậu cứ liệu đấy.

Hậu vội vàng :

– Con thay cả "pi-nhông" [pignon: bánh răng, líp.], cả phanh, cả chuông.

Bà phán đưa tiền cho Hậu, rồi bảo :

– Đi thì ba đậu bỏ đấy. Cậu thì có sắt.

Hậu bật cười :

– Mợ bảo sắt, sắt con đi cũng hỏng.

Bà phán đi được mười phút thì quay lại mặt hầm hầm :

– Hậu, sao xe để dưới nhà lại bảo đem chữa ?

Hậu cãi ngay :

– Không, xe con đâu ?

Bà phán chỉ xuống thang gác :

– Chả xe là gì kia ?

Hậu cười :

– Xe Minh đấy chứ.

Bà phán tức vì con cứ nói dối quanh

:

– Thì tôi vừa trông thấy xong.

Hậu gât lia lịa :

– À, phải xe con.

Bà phán tròn xoe mắt :

– Thế sao cậu bảo cậu chữa. À, ra
gớm thật...

Hậu cười phá lên :

– Xe con ngày trước đấy chứ ?

– ? ? ?

– Bây giờ là xe Minh, Minh đổi cho
con.

– Cậu Minh xe cậu ấy mới thế, cậu
ấy lại đổi cho cậu

Minh buộc lòng phải cắt nghĩa hộ Hậu :

– Vâng thưa bác, con đổi cho anh Minh con đẩy ạ. Vì con đi xe mới cứ phải giữ, nhớ vô ý nó ăn cắp mất.

Bà phán nửa tin nửa ngờ nói một câu làm Minh thẹn đỏ mặt

– Hay các cận tùng đảng nói dối tôi. Được chữa thì mai lấy về đây ?

Ngờ là phải, không tin là phải, vì một kẻ “ăn người” như bà có bao giờ tin được sự rộng rãi của kẻ khác. Có bao giờ ngờ được Minh chỉ vì thấy Hậu thích cái xe của mình đã bằng lòng đổi cho anh.

Bà phán đi khỏi, Minh bởi ngay :

– Xe anh đâu ?

Thản nhiên Hậu trả lời :

– Chữa.

Cũng đã được Hậu nói dối cho năm mươi lượt rồi nên Minh gặng hỏi :

– Xe anh làm sao mà phải chữa ?

Với Minh Hậu không thể giở cái trò “yên chuông, garde-chaine”, để “hoãn binh”.

– Tuột xích tôi nhờ thằng Vạn Thành nó ấy vào hộ.

Sự quanh co của Hậu không thể giấu được Minh. Minh bảo Hậu :

– Anh không đi lấy về, mai không có xe thì anh chết ?

– Sao lại không đi lấy. Bỏ à ? Tôi đi bây giờ đây.

Được ba đồng bạc mẹ đưa, Hậu đem đi gỡ bắt. Thực ra xe đạp Hậu cầm cho lão Vạn Thành lấy hai mươi đồng đánh bạc hết rồi.

Nhưng gỡ không được, Hậu bò về nhà với một vẻ mặt lo lắng. Minh hỏi ngay :

– Xe đâu ?

– Chưa xong.

Mồm thì nói dối, nhưng sự thần thờ của mặt tố cáo ngay. Con người sáng suốt như Minh không phải đợi hỏi manh mối, vào thẳng ngay “tim” của việc :

– Anh cầm bán rồi, tôi biết. Không có lý tuột xích anh cũng đưa chữa. Chữa gì ? Có thể nào anh phải bảo thật tôi.

Hất cái mũ xuống giường, Hậu ngã theo:

– Bán rồi !

Như bị điện giật, Minh biến sắc :

– Bán, anh bán để làm gì ?

– Thua bát, cầm cho lão Vạn Thành hai chục. Lãi năm đồng là hai mươi nhăm đồng. Nhưng hết hạn đã ba bốn hôm nay. Chẳng có tiền đâu mà chuộc và có chuộc nó cũng không cho.

– Vạn Thành nào ?

– Cạnh hiệu sách Văn Học.

Minh lắc đầu, chán ngán :

– Anh thích đánh bạc thì tôi không hiểu ra thế nào ? Có cái xe đi học mà cũng bán. Thế mai hỏi lấy xe đâu mà đưa ra ?

Hậu không đáp, kéo chăn đắp kín dễ ngủ. Cậu bà phán bảo: “Các cậu từng đảng nói dối tôi” làm cho Minh chết điếng. Hậu thì có thể trơ mặt chịu mắng. Nhưng còn Minh tưởng tượng phải nghe bà phán nhắc lại câu “từng đảng”, Minh thấy tím ruột. Bà phán rất có thể mắng, nhưng chịu cái tiếng dối trá, Minh không thể.

Minh toan đánh thức Hậu để tìm cách chuộc xe. Nhưng lại thôi. Vì nếu có thể Hậu đã chuộc rồi. Mở hòm, Minh đếm lại tiền. Còn có mười lăm đồng để tiêu vặt và giả tiền học cuối tháng. Thôi đành, tiêu vặt thì nhịn tiêu cũng chẳng sao, tiền học rồi liệu. Minh lấy tiền toan đi. Nhưng cũng không đủ. Hậu bảo cầm cho người ta những hai mươi năm đồng. Ngồi thờ một lúc, rồi Minh như vụt nghĩ ra cách. Chàng xuống lấy xe đạp

rồi đến nhà ông Vạn Thành. Thấy Minh ngỏ ý chuộc xe, ông Vạn Thành nói ngay:

– Cậu ấy hẹn trong năm hôm không chuộc thì mất

Minh nhũn nhặn :

– Vâng, nhưng anh tôi vì bạn quá không đến được. Ông đại xá cho.

Thấy Minh ăn nói tử tế ông Vạn Thành bằng lòng :

– Nể cậu đấy người ta thì mất rồi. đ

Cái nút đầu đã cởi được còn cái cuối. Nó mới chặt làm sao. Không đủ tiền đòi chuộc đồ quá hẹn, cả một vấn đề nan giải.

Ông Vạn Thành chỉ cái xe :

– Từ hôm để cái xe, bao nhiêu người hỏi tôi có dám cho thuê đâu ?

Rồi vào nhà trong lấy một tờ giấy đem ra đưa cho Minh :

– Đây cậu xem, chữ cậu ấy còn dành dành đây.

Và thùng thỉnh :

– Có thấy cậu tử tế chứ không cho chuộc cũng được

Minh yên lặng, yên lặng trong sự khó giải quyết. Nhưng việc đã đến không thể lui, Minh đành phải điều đình :

– Thưa ông, thực tình tôi chỉ có mười lăm đồng. Mà xe thì nhà anh tôi hỏi. Không chuộc không được. Anh tôi bảo tôi lên nói với cụ.

Mới nghe đến đấy, ông Vạn Thành đã giấy nẩy, xua tay, lắc đầu liên hồi :

– Không có nói lời thôi, Cho các cậu chuộc cũng là quá lắm rồi.

Minh lại từ tốn.

– Tôi đưa ông mười lăm đồng và để cái xe của tôi đây. Vài hôm tôi sẽ đến tôi chuộc. Đáng nhẽ không phiền ông. Nhưng vì cần xe.

Ông Vạn Thành mặt chưa như dấm :

– Cần xe, sao không lấy xe của cậu mà đi. Nhà tôi có phải là nhà cầm đồ đâu ?

Biết nói cũng vô ích. Minh bèn dùng đến cái kế cuối cùng. Lấy lợi làm khí giới, Minh rút cái đồng hồ bỏ túi Cyma giờ ra :

– Thôi thế này là ông cũng không thiệt. Ông bằng lòng cho chuộc như thế,

tôi biểu ông cái Cyma này. Nguyên nó cũng đáng hai chục rồi.

Ông Vạn Thành miệng thì nói :

– Tôi lấy đồng hồ làm gì ?

Nhưng tay cầm rồi ngấm ngấm.

Minh tấn công :

– Tôi để xe của tôi đây, vài hôm lại chuộc. Tôi không sai hẹn đâu ?

Ông Vạn Thành đã dụ dụ :

– Để xe đây, lại hàng tháng không chuộc. Tôi giữ xe làm gì ?

Biết đối phương xuôi lòng, Minh quả quyết :

– Tôi không phải người sai hẹn. Cụ cứ tin thế. Tôi nói vài hôm là vài hôm.

Cái đồng hồ sáng loáng đã “cắm đống” được ông Vạn Thành. Ông lưỡng lự một lúc rồi bằng lòng, nhưng bắt Minh về bảo Hậu lại.

– Cậu về bảo cậu kia lại mà lấy.

Minh vội vàng về gọi Hậu.

Lật chăn Hậu, Minh bảo :

– Dậy, dậy, anh. Đi chuộc xe.

Co kéo mãi Hậu chịu dậy. Chàng vui mắt :

– Cái gì thế ?

– Đi chuộc xe, được rồi.

Hậu đưa hai tay lên vuốt tóc, nói cái giọng ngái ngủ :

– Thế mà toa làm ầm lên.

Rồi chặc lưỡi :

– Đang ngủ thì...

– Tôi lại điều đình xong rồi, anh chỉ việc đến đem xe về. Đem về không mai bác hỏi thì chết.

Minh phải giục ba bốn lần, Hậu mới chịu đi mặc quần áo. Vừa mặc vừa càu nhàu :

– Mai chuộc thì đã chết ai ?

✱

Ở nhà ông Vạn Thành ra Minh bảo ngay :

– Tôi phải cho ông ta cái Cyma đấy ? Vì ông ta nhất định không cho chuộc.

Hậu thản nhiên :

– Cái Cyma khổ, cho chứ để làm gì ?

Rồi vừa bấm chuông kêu đình tai,
Hậu vừa hỏi :

– Thế ba hôm nữa toa lấy gì mà chuộc.

Minh cười nhẹ :

– Hăng cứ biết xong việc này đã. Mai hăng hay. Tout s'arrange.

Hậu phá lên :

– Đấy nhé, toa cũng tout s'arrange.
Hôm nọ toa còn bẻ moa.

Minh không cắt nghĩa. Vì Minh biết giá có cắt nghĩa Hậu cũng không hiểu.
Chàng chỉ tủm tỉm :

– Đến lúc liều thì phải liền chứ làm thế nào ?

Hậu chế môi :

– Thế toa đã biết cái triết lý của tout s'arrange chưa ?

Biết thì chắc Minh chưa biết. Vì Minh chưa bao giờ cam đảm làm những việc để rồi cuối cùng phải nói đến tout s'arrange một cách liều lĩnh. Giá ở trường hợp khác, Minh đã cắt nghĩa. Nhưng việc này nói ra sợ phạm đến lòng tự ái Hậu và nhất là sợ anh hiểu lầm mình khoe khoang. Không, mất lòng anh còn có khi Hậu dám nói, chứ mang tiếng khoe khoang, không bao giờ.

Thấy không nói gì yên lặng, Hậu tưởng Minh phục mình :

– Moa đã kinh nghiệm, moa biết, ở đời này cái gì rồi cũng xong cả. Chẳng chết ai. Bao nhiêu lần nguy bằng trăm

thế này. Rồi cũng xong. Nên moa mới hiểu cái nghĩa của nó đấy chứ ?

Xong, hẳn rồi. Việc gì rồi mà chẳng xong. Có ai dám đem một thằng liễu ra chặt phăng đầu bao giờ. Và hơn nữa đã có lần nào kẻ liễu bị một luồng gió cuốn phăng mất tích.

Vì thế câu nói bây giờ nó vẫn đặc dụng cho những kẻ theo chủ nghĩa “Xấu mặt nhưng mà béo”.

Nhưng kiếp sống, rồi có những quyết định không thể không dứt khoát. Bất hạnh cho kẻ vật vờ. Rủi ro của đời sẽ như vũ bão, ào ào đến bạt tung cánh cửa, bạt phăng mái nhà. Rồi đưa đến cái bước không còn một bước nương lòng, một nơi trú chân. Cuối cùng cuộc đời là tan vỡ, là chia rẽ, là chết chóc.

Chân lý ấy cắt nghĩa bằng câu : “Bắt đầu sai, cuối cùng sẽ sai”. Cái câu giản dị này, thực ra nó không giản dị như ta tưởng, nó là nền móng của mọi cuộc đời tốt đẹp.

PHẦN THỨ BA

Bà Tham Bích thấy bà phán đến trách ngay.

– Gớm đội chị sốt cả ruột. Hẹn tám giờ, bây giờ mới lại. Giá người ta có thể, đã rầm lên ngay đấy.

Bà phán cười :

– Khốn nhưng sắp đi, lại bị ám.

– Ai ?

– Mấy người ở dưới quê lên chơi ?

Bà tham Bích đưa chai “Ce que femme veut” :

– Bôi đi một tý, cho nó thơm tho.

Bà phán cười một cách hóm hỉnh :

– Phải đấy, bôi “dối giá”, không đến lúc có dâu có rể thì hết xuân.

Bà tham Bích bữu môi :

– Ra phết cổ bà chữa ? Ra điều ta, sắp có dâu có khác ?

Bà phán cười :

– Thì cháu chị đấy, chị làm thế nào thì làm ? Hay dở nhờ chị.

Bà tham Bích mở “sắc” lấy cái poupe đập đập sau gáy :

– Không, bác ấy tôi nói là chắc. Chị

cứ xem mặt, nếu chị bằng lòng tức khắc xong ?

– Cứ như chị nói thì khá đấy. Trước nó cũng đi học à ?

– Học đỗ certificat rồi nghỉ nhà. Con bé ngoan đáo để. Đẹp hơn con Tần nhà anh chị nhiều.

– Ông bà ấy ?

– Lành như đất, thì đã bảo bác ấy cũng như anh ấy đăng nhà. Nhưng lại chơi cứ làm như không.

Bà pháo khích mép :

– Chả làm như không thì vô con người ta về à ?

– Là nói thế.

Bà phán ghé tai hỏi nhỏ :

– Nhưng ông bà ấy có biết anh ấy nghiện không ?

– Nhưng biết thì biết chứ sao ? Hai đứa nó bằng lòng nhau là xong.

– Sợ rồi người ta lại cho là ..

Bà tham Bích ngắt lời :

– Gớm thôi đừng gàn nữa. Nghiện thì ăn thịt con dâu à ?

*

Bà phán ở nhà bà tham Bích về lên ngay buồng nói chuyện với chồng :

– Đố cậu biết sao hôm nay tôi về muộn thế ?

Ông phán nói giọng tẻ ngắt :

– Mợ thì bao giờ chẳng về muộn ?
Đằng ấy đánh gi ?

Bà phán cười :

– Đánh gì đâu, chị tham Bích đưa lại chơi đàng ông bà Sinh ?

– Lại làm gì ?

Bà phán ngặt nghẽo :

– Thế tôi mới đổ cậu chứ.

Ông phán thấy vợ hôm nay vui vẻ hơn mọi hôn, cũng hơi ngạc nhiên. Ông đoán bà được bạc nên khắp khởi mừng.

– Chắc mợ lại phát tài chứ gì ?

– Đúng nhưng phát tài gì mới được chứ ?

– Chấn.

– Không, lại xem mặt con ông Sinh.

Rồi bà nói luôn :

– Con bé kháu đão để cậu ạ. Năm nay vừa đúng hai mươi. Trông đẹp hơn con cái Tâm anh Chi nhiều. Tôi định hỏi cho thằng Hậu.

Ông phán hất hàm :

– Ông Sinh ở đâu ?

– Anh họ chị tham Bích.

– Sao không thấy mợ nói chuyện.

– Hôm qua chị Bích mới mách. Lúc ấy cậu ngủ.

– Ông ấy làm ở đâu bay buôn bán ?

– Làm cùng sở với anh Bích.

Rồi bà phán ghé xuống cạnh chồng :

– Ông bà ấy lành đão để cậu ạ. Nhất ông ta ấy.

– Thế mợ bằng lòng à ?

Bà phán cười nhẹ :

– Tùy cậu đấy.

– Cốt mợ chú, mợ bằng lòng thì được. Nhưng cũng phải tùy nó ?

– À cái ấy thì đã hẳn.

– Mợ liệu hỏi, người ta có gả không ?

Bà phán vừa mở nắp ấm vừa đáp :

– Chị ấy bảo để ướm ý đằng kia rồi giả nhời mình.

✱

Bà tham Bích vừa đỗ xe, Tân đã chạy ra :

– Cô có đem cho cháu không ?

Bà tham vớ đùi :

– Lại quên rồi, thế có đoảng.

Tân xiu mặt :

– Cô hay quên quá ! Thế chốc nữa cháu sai thằng xe lại, cô đưa cho nó nhé !

– Ủ, bảo nó lại mà lấy.

Tân lại gặng :

– Hay cô viết mấy chữ, cháu sai nó đi lấy ngay bây giờ.

Bà tham vớ vai Tân.

– Có ai ở nhà đâu ? Thôi chốc lấy cũng được. À... mợ đâu ?

– Mợ con trên gác.

Bà tham đi sắp đến cầu thang. Tân gọi giật lại :

– Đây này, cháu đưa cho cô xem. Cả tỉnh Hanoi chỉ còn một Amy Bombay là còn.

Rồi giơ tay :

– Mà cô nên biết, chỉ còn hai áo thôi nhé ! Con lấy một, con Phụng một.

Bà tham lại phải quay lại.

Tân mở tủ lấy cái áo flanelle mùi mỡ gà.

Và chỉ vào bộ khuy đỏ :

– Cô xem có éclatant [xuất sắc] không ? Con Phụng nó bảo không nhã, nhưng con mặc, cô xem áo may có được không ?

Bà tham chưa kịp giả nhời. Tân ướm ướm cái áo vào người rồi bảo :

– Cô thử mặc, xem cho cháu ngắm một tí.

Bà Tham giã nầy :

– Thôi chịu, bắt tôi cởi áo có mà chết.

Tân cười sảng sặc :

– Cháu lấy cô, cô cứ mặc cho cháu ngắm một tí. Kem có “kẽng” không ?

Rồi cũng chẳng để cho bà tham giả nhời, Tân đưa ngay tay vào nách cô, cởi khuy tuồn tuột. Vừa cởi vừa nói :

– Cô mặc thì tuyệt lắm.

Bà tham cười :

– Tôi mặc những thứ này thế nào được !

Tân bắt bà tham quay đi quay lại hàng chục lần để xem các đường may.

Rồi lại bắt bà lại phía cái gương.

– Đây nhé, con chỉ cho cô xem nhé !
Viền cổ con bắt nó lượn thủy ba thể này
có khó không ? Người thợ may đã phải
kêu con khó tính. Cô bảo cái áo ngót sáu
chục bạc lại chả khó tính. Con chỉ khổ
nhất nó không còn hàng để con may cái
“cáp”.

Bà thơm bị làm manequin mãi nhăn
nhó :

– Gớm bắt tội tôi mãi.

Bà tham cởi áo đưa cho Tần. Bỗng
nàng hét lên :

– Chết, cô cầm thế nát hết của con.

Rồi nàng suýt soa, khẽ lướt tay để
vuốt.

– Những thứ này phải nương nhẹ lắm. Cầm như cô thì giết cháu.

Bà tham đang mặc áo, Tân lại hỏi :

– Gớm cháu không làm âm lên cũng chưa lấy được đầu cô nhé ! Tý nữa thì chết cháu.

Rồi nháy nháy :

– Hôm nay không xong thì nguy. Tụi chúng nó đứa nào cũng “à la mode” [hợp thời trang] cả.

Bà tham nhắc cái sắc :

– Thôi, xong rồi chứ.

Tân cười ngặt nghẽo :

– Thừa cô xong ạ, nhưng còn một việc nữa chưa xong là thế nào cô cũng nhớ cho cháu mượn cái “cáp” đấy. Cô

thủ tưởng tượng áo fanelle màu mỡ gà, “cáp” nhung đen thì có nổi không. Cháu trông con Oanh nó mặc oai quá.

– Đi ăn cưới à ?

– Không, đi phát chương trình hộ ban kịch.

Bà phán ở trên gác xuống. Thấy bà tham đang nói chuyện với con, bà nói ngay.

– Thế nào nó cũng khoe áo với cô ?

Tân cười :

– Mẹ làm như con hay khoe lắm.

– Chị chỉ xuống mà xem, cô ấy bắt tôi mặc hộ, để cô ấy ngắm. Đến từ này đấy chứ ?

– Vừa may cho cô ấy đấy. Bảo may nhung đen kêu xoàng.

Bà tham mở đường bằng một câu xa xôi :

– À, thì chuyện, con gái lớn cũng phải cho nó ăn mặc, trang điểm, rồi còn... kén chồng chứ.

Bà phán cười dài :

– Ấy cô nói thế, nó lại được thế. Này cô cứ mở cái tủ của nó mà xem, mười cái áo mùa mực. Nó phí của.

Tân phàn nàn với bà tham :

– Cô ạ, may mấy cái áo mợ cháu cứ kêu như cháy đôi. Lắm lúc có bạn đến chơi, mợ cháu nói, cháu ngượng chết đi được.

Rồi nháy nháy bà tham:

– Mợ cháu chỉ tiếc tiền. Cháu đang

xin đóng đôi peau de dain, mợ cháu chưa cho.

Bà tham hiểu ý Tân muốn nhờ mình nói hộ.

– Mua cho nó chị ạ. Sau này các cô ấy có làm bà tham bà đố các cô ấy giả nợ.

Bà phán xua xua tay :

– Góm lại cô nữa, dưỡng nó thế thì nó muốn mua cả giò. Còn ba bốn đôi giày mới nguyên, lại còn “bô đờ đánh”. Thôi hãy nhịn đi, sau này cô có tha hồ cô sắm. Lúc ấy chẳng ai cấm cô.

Tân thất ý :

– Thôi mợ không cho đóng giày thì thôi. Nhưng thế nào con cũng mua đôi gant đấy. Con đã hỏi rồi. Mười đồng.

Bà phán mời bà tham lên gác :

– Thôi cô lên chơi trên nhà sỏi nước.
Đứng đây nghe nó thì hết ngày.

*

Mẹ và cô đi khỏi, Tàn liền gọi Hà lúc
ấy đang đan áo :

– Hà ơi ! Mày vào tao nhờ một tị.

Hà mãi tính mũi, không nghe tiếng,
Tàn hét :

– Hà.

Giật mình Hà ngẩng lên. Thấy chị
hình như tức, vội chạy lại :

– Chị gọi em đấy à ?

Tàn cau có :

– Chả gọi cô thì gọi ai ? Mà đan gì mà khỏe đan thế ?

Hà nhoẻn miệng cười :

– Đan áo cho chị chậm chị của gắt, chăm chị cũng gắt ?

Tân phì cười :

– Khốn nhưng cô điếc lòi ra thì dùng gắt à ?

Rồi cúi xuống viết.

– Mà chạy ngay lại con Quý, đưa cho tao cái thư và bảo nó đưa giả tao cái dù. Nó đi vắng, bảo em nó đưa cho. Nếu nó có nhà, mà hỏi nó xem có giấy giả nhời cầm về đây cho tao.

Hà mở tủ thay áo. Tân quát em:

– Đây lại đây cũng phải thay áo. Gớm

cô dềnh dàng thể. Hay sợ em con Quỷ nó chế đấy. Này tao bảo thật, thằng Phương nó tương tư mày đấy.

Hà đỏ mặt :

– Cái thằng ấy thế nào em cũng mắng vào mặt nó. Cứ trong thấy mặt là nhăn nhó. Hôm nọ nó hỏi em có biết thêu mũi-xoa nó nhờ. Em không thêu giả nhờ. Hôm nào em mách chị Quý cho nó.

Tân cười tí :

– Dơ cô lắm, kệ nó. Nó ngoan thế sao mày ghét nó ? Tao nhờ nó chụp bao nhiêu là ảnh... Tao sai nó việc gì nó cũng làm.

Hà cúi buộc sang-đan :

– Không biết tại sao em cứ thấy mặt

nó là em tửm. Từ giờ chị đừng cho nó lại đây nữa. Người với ngợm, như đồ du côn giở.

– Mày thì ai mày cũng chê. Nó đồ tú tài rồi đấy.

Hà ra đến cửa, Tân lại gọi giật :

– Lúc về mày rẽ vào Sương Ký mua cho tao mấy xu ô mai, tao ngậm cho nó trong giọng. Chiều hôm nay mà khăn thì chết.

✱

Tân lấy cái giầy « coóc-đông, xanh buộc cái « su-ve. Buộc mãi vẫn không đều, nằng cái đặt mạnh xuống bàn. Mặt kính vỡ đôi. Nang gọi con sen :

– Sen !

Con sen chạy lên. Tân chỉ cái ảnh.

– Mày vớt cái kính xuống hộp cho tao ?

Vì Tân không tháo kính cho nó, nên khi cầm cái “sú-ve” nhỏ cái dây “coóc-đông”. Thế là nàng nổi lòi đình tát nó đôm đốp :

– Mày mù à ? Cái dây của người ta thế mà làm bẩn của người ta. Tay nhỏ thế mà dám sờ vào.

Con sen nức nở :

– Tại cô bảo con.

Tân quắc mắt :

– Mày còn cãi phải ? Tao bảo mày vớt kính mày có quyền làm bẩn cái dây phải không ?

Bà tham và mẹ nàng vừa xuống đến nơi :

– Gì thế cô ?

Tân hãy còn tức tối :

– Con sai nó làm, nó bôi nhẹ cả cái dây.

Bà phán cùng thêm cho nó một cái :

– Mà thì chỉ ăn bột là khỏe

Tân giờ cái dây cho bà tham :

– Đấy cô xem, quân nó thế có ngu không ?

Rồi bảo mẹ :

– Con này không nuôi được, mợ ạ.
Đoảng ghê lắm.

Và quay nói luôn với bà tham :

– Cô ạ, ai lại hôm nọ con bảo nó kỳ chân cho con, mà nó kỳ sút chân ra. Cô không biết, nó ngu lắm cơ. Con không thấy trần đời đứa nào ngu như nó. Này cô ạ, đêm nó ngủ nhờ có việc gì sai, gọi nó thì cứ hàng giờ. À cháu vẫn bảo mẹ cháu đuổi nó ra, mượn đứa khác.

– Chắc nó ở nhà quê mới ra, đấng nhà cô cũng thế, nuôi cái thằng bếp nó ăn bớt ghê người, mà chả biết nói gì cả. Sai đi đâu ngớ ngẩn đến hay.

Bà phán chép miệng :

– Chúng nó là thế cả. Đã thế mà thỉnh thoảng lại còn xin tăng lương. Không được lại giở quẻ xin thôi cơ đấy.

Tân nhanh nhẩu :

– Giống con sen trước cô ạ : Ai lại giặt cái “coóc-xê” cho cháu phơi ngay vào

cái mỗi giây thép. Lúc cắt, nó kéo toạt ra một miếng. Con cho một trận, dọa bắt đền. Thế là nó trốn mất.

Bà tham vừa ngáp vừa nói :

– Có nuôi chúng nó thì nuôi, chứ đứa nào cũng như đứa chết rằm cả. Có đứa lại không biết đun nước.

Bà phán chỉ ngay vào Tần :

– Đây cô này đây, hôm nọ thằng bếp thì đi chợ, con sen sai lại đằng cô. Nhà chả có ai, nhờ cô ấy trông ấm nước sôi thì đem lên. Đợi mãi không thấy. Lúc xuống thì hơi cứ phì ra, réo ầm lên, mà cô ấy vẫn không biết đã sôi.

Rồi mỉm cười đưa con mắt nhìn bà tham :

– Không biết sau này lấy chồng lấy con ra làm sao?

Bà tham cãi ngay cho Tân :

– Những việc ấy đã có đầy tớ. Chị bảo mỗi lúc mà xuống bếp. Mình còn bận nhiều việc khác.

Tân được thể :

– Đấy mợ có thấy cô bảo gì không ? Lấy chồng chỉ lo xuống bếp có mà chết. Thế mợ có mấy khi mợ phải xuống bếp không ?

Bà phán cười :

– Tôi khác, các cô bì thế nào được với tôi ?

Bà tham vì vừa làm mối cho Hậu nên cứ chỗ yếu aập :

– À rồi các cô ấy cũng xuất giá, chồng làm ông tham, ông đốc thì cũng như mình chứ gì ?

Mãi nói chuyện lúc bà tham về, Tân quên bẵng không sai thằng bếp theo lấy “cáp”. Sực nhớ Tân gọi nó rồi rít. Thằng bếp đang rán mỡ không lên được. Gọi mãi cáu. Tân sầm sầm xuống hét âm :

– Bếp, sao tao gọi mày, mày không lên?

Nó chỉ vào chảo :

– Thưa cô đang rán mỡ.

– Rán mỡ mà mày không bỏ lên được à ?

– Thưa cô bỏ, tốp cháy mất.

Thế là Tân dẫm chân đành đạch:

– Tao lại đánh vào xác mày bây giờ chứ lị ? Lý sự mãi.

– Con sợ cháy tóc mỡ, chứ con có dám lý sự đâu ?

Tân không chịu được, nàng đâm vào lưng nó thùm thụp :

– Cãi này, cãi này.

Bà phán ở trên gác thò đầu ra của sổ hỏi :

– Cái gì thế cô ?

– Bảo nó nó lại cứ cãi.

Bà ném xuống một giọng the thé :

– Đánh vào xác nó kia ? Cãi gì.

Tân quay thấy Hà về nàng liền chạy ra :

– À, chị ấy giả cái dù đấy phải không ? Thế còn thơ giả nhời ? Ô mai đâu ?

Hà móc túi lấy mẫu giấy đưa cho chị.
Tân vội vàng đọc:

Ma chère Tân,

“Tao cũng đang bí như mày, thế mới nguy chứ. Không có thì lút to. Tao hỏi con Thoa, con Mai, chúng nó cũng chẳng giết ai ra. Giá u-già không về quê thì tao vay được đấy.

Thôi để chốc nữa me tao về tao cố xin vậy. Me tao từ hôm biết chúng mình giúp họ, trù tao tợn.

Quý

Xem xong thơ nàng hỏi Hà :

– Mẹ nó về chưa ?

– Chưa chị a.

Nàng tủm tỉm, cười hóm hỉnh:

– Thế nào, có gặp « cậu » không ?

Hà đưa ô mai cho Tân, nàng đáp :

– Không, may quá. Gặp thì lại khó chịu.

Tân vênh mặt :

– May, cô làm như nó ăn thịt cô không bằng.

Rồi lại tiếp :

– Thôi cô về làm cơm đi, để tôi sai thằng bếp một tí.

✱

Tân ném thình thịch xuống cầu thang. nàng vừa đi vừa lẩm bẩm :

– Cho được năm đồng bạc thì làm gì?

Rồi xuống dưới nhà, nàng vùng vằng cởi áo ném xuống ghế :

– Bảo cho, rồi lại không cho. Dăm đồng bạc xin rã hòng.

Thấy chị mặt hầm hầm, Hà hỏi :

– Gì thế chị ?

Đang tức với mẹ, nàng vặc với em :

– Gì hỏi làm gì ?

Hà cười :

– Chị xin tiền mẹ không cho phải không ? Em có đây này, có vay em cho vay ?

Dịu ngay mặt, Tần lại bên em :

– Ủ, hay cô có cô cho tôi vay. Rồi tôi giả. Đi không có tiền khổ lắm!

Hà vừa đứng dậy vừa nói:

– Gắt với em nữa đi.

Tân bật cười:

– Sợ cô rồi ? À, nhưng cô cho tôi vay bao nhiêu ?

Hà giờ năm ngón tay ra hiệu.

– Có còn hơn không!

– Làm gì có, em có sáu đồng. Cho chị vay năm. Còn một đồng để mua cuộn chỉ mạng.

Tân vội xua tay :

– Đừng, đừng, đừng mua chỉ mạng, cứ đưa cho tao vay.

Hà thần mặt :

– Nhưng sơ-mi cậu rạn cả rồi. Cả cái sát-si của chị nữa.

– Được cứ đưa cho tao, rồi tao lại nhà con Vương, tao lấy cho khối.

– Chỉ mạng ai cũng chỉ có một cuộn, làm gì mà khối. Khối là chỉ cotton perlé đấy chứ ?

Tân thì còn biết thứ chỉ nào vào thứ nào. Quanh năm nàng có biết cái kim là cái gì. Nàng vẫn đáp liêu :

– Khối, tao trông thấy rõ ràng. Cứ đưa tao vay. Chiều về tao đưa chỉ cho.

Tưởng thật Hà đưa cả tiền cho chị rồi nói :

– Chị xin được thì may. Đỡ tốn tiền, đỡ phải đi mua,

Cầm tiền, Tân còn mắng yêu em :

– Cô là chúa lười, đi mua một cuộn chỉ cũng ngại.

Hà cãi ngay:

– Em ngại phải đi chọn ấy chứ. Cứ rêu rêu phố nọ, sang phố kia, đến khổ!

Đi gần đến nhà Quý, Tân đã trông thấy một bọn bảy tám người lố nhố đứng ở cửa.

– Bonsoir Tân.

Tân nhoẻn một nụ cười. Quý chạy ngay ra, bô bô :

– Sao chậm thế ? Chúng tao đã tưởng mày không lại ? Anh cu Tảo cuống cả lên. Anh ấy nhờ tao lại tìm mày. Tao chưa kịp đi đấy ?

Cả bọn đổ xô quanh Tân.

– Sao chị đến chậm thế ?

– Chị Tân hôm nay lộng lẫy như bà hoàng.

– Chị Tần không đến thì tan đám.

– Tần đám cũng chưa quan hệ bằng có anh ngã gục xuống đây không về được?

– Gớm, chị Tần sửa mái tóc tuyệt thật.

Họ hỏi Tần, không cần cho nàng giả nhời. Tần sung sướng được các bạn ca tụng. Khi nàng vào trong nhà, họ đi theo sau chen, dẫm cả vào chân nhau.

Tào lấy thuốc lá cắm vào cái “bót” dài mười lăm phân tây, ngẫu nhiên như cái cà kheo. Chàng nhăn nhó bảo Tần :

– Chị đã xem chương trình chưa ?

Thừa biết Tần chưa xem, nhưng chàng hỏi là để Tần phải hỏi lại. Quả nhiên, nghe nói đến chương trình, Tần vội vàng bảo Quý:

– Programme đâu cho xem nào ?

Thế là Tảo đưa ra :

– Đây chị này. Intermède [màn xen kẽ]
có cả chị đấy ?

Tân xem xong làm bộ từ chối :

– Chết, chịu thôi. Tôi hát thế nào
được ? Nhỡ một cái họ ê cho thì chết.

Cả bọn nhao nhao :

– Được, chị hát thì nhất rồi còn gì ?

– Tôi không quen hát ở nhà hát.

Huệ, biệt danh là Huệ Than, vì nàng
ở Hàng Than và cũng đen ròn :

– Thật chị Tân hát còn bằng trăm
Hélène Nhung,

Thoa nói, giờ tay như lúc múa ra-
quett gổ :

– Dám chắc chưa có ai hát bài : Crépuscule nào bằng.

Tảo cầm lại tờ chương trình Tân trà, rồi chỉ cái hoa ở ngực nàng nói một câu nó làm cho nàng thẹn đỏ rừ mặt :

– Giá lúc hát, chị Tàn cầm cái hoa lụa kia mà múa thì phải biết, các quan ở dưới có bao nhiêu mắt cũng không đủ lác.

Rồi vỗ vào ngực :

– Mà tôi thì lác trước tiên.

Phương hô to lên một câu :

– Hăng mời các anh, các chị, làm một “chầu” nước đã chứ.

Tảo lại xen vào :

– Nước không thì bán phường kiếu.

Các cụ ta đã đặt câu nào thì có giới đôi.
Ăn với nói phải đi đôi với nhau.

Quý vội vàng :

– Thưa anh có đủ cả đấy ạ.

Rồi bảo Phương :

– Em bảo nó đem “bít-quy” và mút
lên.

Mai – nguyên hoa khôi các cuộc chợ
phiên, vỗ tay :

– Á, lại có cả quít nữa. Thế thì chị
Quý đáng là “tri kỷ” của chúng ta thật.

Thoa hỏi ngay :

– Mai bảo Quý “tri kỷ” của chúng ta
là thế nào.

Mai cười nửa miệng, cái cười “chuyên
môn” của nàng :

– Tri kỷ là sau khi hấp giọng quít, chị Tân sẽ phải hát một bài cho chúng ta.

Cả bọn vỗ tay.

Tảo ra hiệu cho mọi người im :

– Không nên ép uống thế. Cái gì cũng phải có đầu đuôi.

Nói xong trịnh trọng một cách khôi hài khoanh tay :

– Tôi xin đại diện cử tọa thỉnh cầu chị Tân cho nghe một bài trước khi đem chuông đi đấm nước người.

Mọi người lại vỗ tay

– Phải đấy !

– Bravo Tảo.

– Bravo Tân !

– Bravo la compagnie !

Tân vội cãi ngay :

– Tôi có nhận nhời hát hôm ấy đâu mà các anh bảo đem chuông đi đấm xú người ?

Tảo gõ cái bót xuống bàn kêu cồm cộp cho mẩu thuốc rơi ra :

– Thừa chị việc nghĩa thì làm gì có cái lệ nhận nhời hay không. Trong lúc đồng bào ta cơm không có mà ăn, áo không có mà mặc, chúng ta định chung ai nở ăn ngồi cho yên. Ai có thì nên giúp vui cho buổi kịch học sinh được long trọng.

Rồi hạ giọng :

– Thực ra chị Tân cũng không nên từ chối vì lẽ chị Mai đã giới thiệu chị với ban trị sự. Các anh ấy hân hạnh mong

được chị giúp cho. Nếu không thì cuộc vui sẽ buồn. Và rồi mọi người sẽ ngủ gật. Lúc ấy chị làm thế nào ?

Phương cướp lời :

– Nếu mọi người ngủ gật tôi xin mách một cách chữa rất hiệu nghiệm, là ai ngủ gật thì cứ việc đi ngủ. Đi ngủ thì một là ngủ được, không còn ngủ gật nữa. Hai là không ngủ được thì cũng lại hết ngủ gật.

Cái gạch trí khôn được nối bằng một tràng vỗ tay :

– Bravo Phương 1

– Bravo la compagnie !

– Bravo Tân !

Họ nói chuyện phiếm mãi rồi hát, rồi đàn, rồi kéo nhau ra đường dúm vào

tay mỗi người một cái trượng trình. Rồi họ mời nhau đi ăn. Vào một tửu điểm họ gọi các món ăn như người ta hô bắt giặc. Phong trào ở phụ nữ “tân tiến” đã làm cho các cô chưa lấy chồng lẫn ra làm việc nghĩa cho xã hội. Không phải bận rộn về việc bếp núc, hay bốn phận trong gia đình.

Tân về nhà vào hồi hơn tám giờ tối, say loạn choạng. Vừa kịp cởi áo ngoài, cô nằm vật xuống giường. Hà sợ quá lên gác gọi mẹ :

– Thưa mẹ chị Tân ngộ cảm, đi về ngã quỵ xuống giường.

Bà phán vội vàng xuống, vừa đi vừa mếu máo :

– Nó làm sao ?

Bà vô lấy con như ta chộp con châu chấu.

– Tân, Tân, Tân, con làm sao thế ?

Bà sờ thái dương con thấy đập thành thịch và người nóng rực,

Tân khẽ mở mắt :

– Con say rượu.

Bà phán than hành đi lấy vôi, bôi gan bàn chân và cổ họng cho con. Rồi bà bảo Hà nếu ông phán đi đánh tổ tôm về phải giấu, không được nói Tân say rượu.

Rồi bà ngồi cạnh con cho mãi đến mười một giờ đêm.

Bà phán vốn đã chiều Tân, nay thấy con sắp sửa có cậu Tú con ông phán Cẩm hỏi lại càng chiều dữ.

Sáng sớm tinh sương hôm sau bà đã xuống sờ đầu con, rồi bắt người ở nấu cháo cho Tân. Bà còn dặn cả Tân phải giấu bố. Ông phán đi đánh tổ tôm suốt đêm không về nhà, lên thẳng sở. Bà phán suýt xoa bảo con :

– May quá đêm qua cậu không về ?

Lòng thương con mạnh quá, bà phán cũng chẳng hỏi xem con uống rượu ở đâu. Tình mẫu tử quả đã thiêng liêng thật !

Đi làm về, ông phán cũng chẳng kịp ăn cơm, đi ngủ ngay, vì đêm qua ông đã qua “một đêm trắng”.

Gia đình vẫn như không có sự gì xảy

ra. Hạnh phúc ở đây là sự bình yên, mặc dầu là sự bình yên của vôi bột, của mồ mả.

Tân ngồi được dậy là hỏi ngay Hà :

– Hôm qua tao vút áo ở ghế, mày treo đâu?

– Em treo trong mắc.

Tân chu chéo, đập tay xuống phản :

– Thôi chết tôi rồi, con mặt mệ nó hại tôi rồi.

Hà xanh mắt không hiểu gì.

Tân toan xô xuống đánh Hà :

– Mày có đem ngay ra đây không ?
Gián nó mà nhấm của tao, thì mày chết.

Hà ôn tồn :

– Nhà ta làm gì có gián.

Tân lại hét :

– Mày biết, nó nhấm, nó bảo mày.

Khi Hà đem áo lại, Tân bắt nàng giơ cho nàng xem. Không việc gì, nàng mới dịu :

– Nó mà cắn của tôi rồi, thì cô chết.

Hà cười :

– Chị thì động một tí kêu rống lên.

Thằng xe bùng bát cháo cá lên. Tân vừa cho thìa vào quấy quấy, đã ném cái thìa ra giường, rồi gọi một câu nó làm cho thằng bếp thất đảm :

– Bếp, lên ngay tao bảo.

Thằng bếp ló mặt lên, nàng cầm cả bát cháo lật nhào đi.

– Mày nấu cháo cho chó ăn à ?

– Thừa cô sao ạ ?

– Sao gì, sao cái xác mày, đập trứng sao không bỏ lòng trắng.

– Thừa cô mọi khi ông con vẫn ăn cả lòng trắng.

– Ông ăn được, nhưng tao không nuốt được.

Đến lượt bà phán xuống, thì thằng bếp chạy bán sống bán chết.

Không vớ được nó, bà phán vớ ngay Hà :

– Sao cô ở đây, cô lại cho nó làm ăn thế?

Rồi làm như cái chết đến cổ rồi, bà phán thờ ơ ạch, kêu ồn lên :

– Trứng thế thì có chết người ta không ?

Rồi bà phán chải một câu tục, với một câu thanh nhã là hai.

– Đồ chúng nó đồ nhà quê thật. Ai nấu cháo cho người ốm đập trứng lại đập cả lòng trắng. Để suốt đời nó không biết quả trứng là gì chắc ?

Rồi bà để Tân :

– Con uống sữa vậy nhé ? Con uống, mợ đi pha cho.

Tân lắc đầu, bà còn nói thêm :

– Không mợ pha thì cẩn thận, không như nó đâu.

Tân lắc đầu mãi rồi phát gắt :

– Mợ hỏi con không uống, mợ cứ hỏi mãi. Rức cả đầu.

Nghe nói con rức đầu, bà phán lại bảo :

– Thế me lấy “át-pi-rin” cho con nhé!

Cứ bị giả lời mãi, Tân cáu cả với mẹ.

– Con đã bảo không thì mợ cứ. Mợ để yên cho con ngủ.

✱

Nàng đang ngủ thì Quý đến. Hà ngăn không cho Quý gọi, không được. Quý chạy lại lật tung chăn. Tân cáu rầm, định hỏi xem, mẹ hay em dám làm cái việc tầy đình như thế.

Nhưng tình bạn nặng lắm, Tân mỉm cười :

– Ranh con, mày quấy tao vừa chứ.

– Mà làm sao ?

– Hôm qua về say quá, ốm mất một đêm.

– Mà xoàng quá, tao chả việc gì cả.

– À này, ngồi dậy tao nói chuyện thẳng Tảo hôm qua cho mà nghe.

Tân nhanh như con én, nhồm ngay dậy :

– Lại anh chàng Tảo, sao ?

Quý cời chale, để xuống giường, nắn lại vành tóc :

– Chết chữa, tao không ngờ cái thẳng mặt sứa gan lim ấy nó lại biết yêu mà ạ.

Tân cười :

– Hôm qua tao say, nó có nói gì tao không ?

– Không. Im để tao nói cho mà nghe.

Quý bỏ cả hai chân lên giường kéo chăn của Tàn ấp lên đùi.

– Mà mày có biết thằng Tào nó mê mày đến thế nào không ?

Tân cười rộ lên.

– Tao biết đâu ? Xưa nay tao có chuyện trò gì với nó đâu ?

Quý dí tay vào trán Tân :

– Rõ đồ bạc tình chữa. Vừa mới nói chuyện soen soét với nhau hôm qua đã bảo không chuyện trò bao giờ ?

– À chuyện chỗ đông người kể gì ?

Ngừng một lát, ngồi xích lại Quý :

– Thế nó... mê thế nào ?

– Hôm qua mày về rồi, lúc mày lên xe nó thần mặt, muốn theo xe đưa mày về nhưng sợ anh em dị nghị.

– Sao mày biết nó định đưa tao về?

– Sau nó thú cả!

– Rồi sao nữa ?

– Thong thả đã nào, cuống lên. Tao cho hai đứa yêu nhau thật xứng đôi vừa lứa.

Tân phát vào đùi bạn :

– Kể đi, cứ nói nhảm mãi. Mày đến chơi ác...

Quý phá lên cười :

– Đấy nhé cô sốt ruột nghe, tức là cô đang rồi đấy nhé

Tân đưa tay vuốt mái tóc :

– Không yêu gì. Tao muốn nghe xem nó giở cái trò gì ?

– Ủ, thế cứ lặng yên tao nói cho mà nghe, lại cứ hỏi chen vào. Nó đi từ cao lâu về không nói nửa lời. Mặt cứ cái gằm xuống. Mà phải biết nó mà cúi gằm mặt, và không nói, là có cái gì ghê gớm nằm ở trong lòng nó đấy nhé. Một thằng xưa nay mồm lúc nào cũng lấp bắp, mặt lúc nào cũng nhâng nháo.

Tân ngắt lời bạn :

– Sao lại gọi là nhâng nháo ? cách ăn nữa

Quý cười :

– Kìa con này mới mê cậu gớm chưa. Việc gì mà đã vội bênh nó khiếp thế ? Tao nói sai thì mặc tao.

– Nhưng nó có nhâng nháo đâu, mày bảo nó. Có trông nó hoạt động thì thế.

Quý bữu môi, rồi khúc khích:

– Là tao nói thế, còn mày nghĩ thế nào mặc mày. Tao cứ việc tường thuật thôi chứ có dám phê bình ai đâu?

Ngừng một phút, rồi tiếp :

– Cu cậu đi đến gần nhà tao mới bảo thẳng Phương mời tao đi uống cà-phê. Lúc bấy giờ chúng nó về cả rồi. Lúc ngồi bàn nghe nó nói tao thương hại quá. Đòi tao, tao chưa có dịp nào cảm động bằng phút ấy. Nó kể một hơi, rồi nó khóc.

Mặt Tần đỏ dần :

– Nó kể những gì. Trông nó thế, sao nó lại ủy mị nhỉ ?

– Chuyện yêu đương mà lại ? Voi

lúc yêu cũng khóc nữa là nó. Nó kể từ hôm gặp mày ở nhà thằng Cường. Nó yêu mày ngay từ hôm ấy, nhưng vì nó với thằng Cường là bạn thân. Mà mày lại là... người yêu của thằng Cường, nên nó đành nuốt hận. Sau nó thấy hai đứa bỏ nhau nó mừng lắm. Nó bảo hôm mày với thằng Cường đem nhau đi nói chuyện ở Cầu Giấy một lần cuối cùng, và để bỏ nhau, ở nhà nó ăn mừng.

– Nó ăn mừng... thật hở mày ?

– Nó ăn mừng thật đấy. Nó bèn lên hàng chả cá, uống một bữa rượu say xưa. Nó bảo chính nó bịa ra cái cớ để chúng mày giận nhau.

Tân vỗ đánh đùng một cái xuống giường :

– Thôi chết tao rồi, thằng ông mãnh,

thảm nào Cương nó hỏi tao, tao cứ ớ cổ, không giả nhời được. Ai lại nó bảo tao chim thẳng khách lai mày ạ ? Nhưng tao cũng chẳng cần, vì độ ấy tao cũng đang định tẩy thẳng Cương.

Rồi gật gật đầu.

– Cũng may !! Sao nữa mày ?

– Nó bảo suốt từ hôm ấy đến nay, đêm nào nó cũng đi qua cửa nhà mày ít nhất là bốn năm lượt. Nó bảo dù biết mày ngủ. nó đi qua để đón cái hơi thở của mày.

Rồi Quý cười rũ xuống, Tân hỏi thế nào cũng nhất định không nói nữa. Tân hỏi, hỏi đến năm sáu lượt, hể cứ động sắp nói là lại bật cười. Đến lúc Tân cúi nằm ềnh ra, giằng chân đắp, Quý mới tiếp :

– Nó bảo nó mê mày quá, không dám ngỏ lời chỉ sợ mày từ chối thì nó đau khổ đến chết. Nên cứ mỗi bận đi qua nó lại ký vào cái tường bên cổng nhà mày một lần. Bao giờ kín đặc thì thôi. Và nó viết tên mày lên tường nhà nó. Nó vẽ cái gai, viết lọt thỏm tên mày vào trong. Tao hỏi thằng Phương nó cũng bảo thế

Hớn hở, Tân ngắt bạn để hỏi :

– Phương nó cũng bảo thế thật à ?

– Em tao nó có biết nói dối bao giờ. Thế thì đã lấy gì làm buồn cười. Nó còn lấy tên mày đặt cho con chó nhật bản xinh xinh của nó.

Tân biến sắc mặt :

– Đồ đểu, nó khốn nạn thế à ?

Quý lại cười vang lên. Tân tưởng bạn chế mình, cái.

– Đồ nó thế thì khốn nạn thật. Tao gặp tao sẽ vạc mặt ra.

Cái trận cười lúc nãy lại được diễn lại. Quý càng rữ xuống phản, Tân càng tím bầm :

– Thế nào gặp nó tao cũng cho nó một trận.

– Mày ngu ngu lắm. Nó có yêu mày đến thế nào, nó mới lấy tên mày đặt tên cho con Toby nhà nó chứ.

Rồi vênh mặt :

– Em còn quê lắm em ạ ?

– Quê, quê gì, đồ nó khốn nạn.

– Cho nên chẳng trách nhiều đứa, vợ chồng chỉ vì chồng tỉnh vợ quê, hay chồng quê vợ tỉnh, mà bỏ nhau.

Rồi đập đập vào tay Tân :

– Mày ngu lắm. Nó gọi thế là nó yêu mày ghê lắm đấy. Yêu theo cái lối của... người yêu.

– Thật không ? Hay mày cũng lại sỏ tao ?

– Thật, rồi nó bảo nó nhờ tao kể lại với mày như thế. Để mày biết rằng trong đời có kẻ đang yêu mày, mà mày cứ dửng dưng.

– Sao gặp tao nó cứ nói những chuyện đầu đầu?

– Thì đã bảo nó không dám ngỏ ý, sợ mày từ chối thì nó chết.

Thấy Tân thấm mệt, Quý hỏi :

– Tao hỏi thật nếu nó ngỏ nhờ, mày nghĩ thế nào ?

– Tao sẽ tẩy trắng. Vì tao ghét nó...

Nhìn chòng chọc bạn, Quý biết Tân nói dối:

– Tao thì không ai bịt mắt tao được đâu ? Mà đừng có làm bộ. Tao chắc mà cũng yêu nó chứ lì.

Rồi giơ từng ngón tay lên mỗi khi nói một chữ:

– Kịch-sĩ này, sì-po này, violon hay này, Sinh Viên trường tư ban Tú tài này, hay hút thuốc lá ăng-lê này.

Tân cười dài :

– Mà làm như tao thiết những thứ ấy lắm. Có quý nhau thì quý, chứ những cái ấy cần gì.

Quý cười ranh mãnh :

– Thế nghĩa là cô bằng lòng nó chứ gì ?

Tàn nhoèn mỉm cười không đáp.

Quý đồn :

– Thế mà cô lại còn cứ quai cái mồm ra mắng nó ?

– Ai biết đâu, tưởng nó...

– Tưởng, lại có thói tưởng thế nữa...

Quý nói xong chực đứng dậy. Tàn nín lại :

– Mà hãy ở đây ăn cơm với tao đã rồi hãy về... Buồn chết người đi.

Quý lắc lắc đầu :

– Chết, tao phải đi mua lạp sườn cho me tao cơ, ngồi tù này đến giờ còn gì nữa !

– Thì mày hãy ngồi đây với tao một tí rồi về. Gớm mày cứ lồng lên. Sao không sai thằng bếp nó đi có được không ? Cầm gói lạp sườn lủng lẳng ở ngoài đường trông nó khỉ lắm. Những cái việc mua bán lặt vặt ấy, sai đứa ở nó đi cũng được

– Me tao cũng bảo thế. Nhưng ba tao nhất định không nghe. Ba tao bắt phải vào bếp trông nom thằng bếp làm cơm. Lắm lúc tay đen thui như con mẹ bán than. Trông đến ghê.

– Sao cụ lại ghê thế nhỉ ? Cậu tao thì mặc kệ tha hồ. Tao muốn làm gì thì làm, cụ chả biết đấy là dẫu. Mà tao nói thật, giá có bắt, tao cũng chịu thôi. Tưởng tượng tay như thế này mà cầm cái con cá lầy nhầy thì đến chết.

– Ba tao cứ bảo sau này đi lấy chồng

không biết làm ăn, người ta đuổi về thì làm thế nào ?

Tân phát vào đùi Quý :

– Quái sao các cụ có những câu giống nhau như đúc. Con Mai, con Thoa chúng nó cũng nói thế mà ạ. Có cậu tao thì không

– À, ông cụ nhà mà thì lành chẳng kể.

– Tao là có một điều các cụ coi cái việc lấy chồng của chúng mình như cái việc các con bé con ở nhà quê ra tỉnh làm con sen. Mà thấy không. Các cụ chỉ lo sau này con cái mình bếp nước không sành, cửa nhà không trông nom được thì hỏng. Tao lắm lúc nghe nói mà buồn cười... Đi lấy chồng mà chỉ có định làm để về nấu cơm, đun nước thì tao không bao

giờ. Mà xem, những cuộc chợ phiên, những hôm diễn kịch vợ chồng bây giờ có sáng như gương cả không nào. Tao cho các cụ chỉ muốn chúng mình làm nô lệ. Lấy chồng không phải là đi ở, nhớ thế.

Quý tươi hản lên :

– Mà thế mà khá nhỉ ? Sao mà lại biết những điều ấy ? Ai bảo mà.

– Việc gì phải ai bảo. Tự mình nghĩ thấy nó chướng thì nói. Hôm nọ tao lại còn đồn cho bà dì một chập. Bà ấy cứ nói như thánh. Công dung, ngôn, hạnh, rồi lại bảo tao: “chết cháu thế này rồi sau này chồng con ra làm sao ?” Tao cáu không nhịn được, đốp ngay cho một câu. Bà dì cười nhạt rồi tịt mất !

– Mà nói gì ?

– Tao bảo : Thừa dì, những cái việc dì bảo là công dung ngôn hạnh, tề gia nội trợ con chỉ bỏ ra một tháng ba đồng thì đủ. Mượn một con sen nó làm thì bằng trăm những bà vợ hiền dâu thảo

Quý véo vào cánh tay Tần :

– Ranh con, mày láo thật

Tần vênh mặt :

– Láo gì, các cụ ấy đã hủ lậu không biết thân, lại còn đi truyền bá cái đạo hủ lậu ấy cho người khác. Không làm thế lần sau bà ấy lại lải nhải.

– Thế bà cụ mày có bảo gì không ?

Mợ tao cười bảo : “Cô nói như thật ấy. Có tiền mượn con sen lại chả được việc”.

Bà dì tôi lẩm bẩm :

– Đã đành sự làm không nghĩ gì, nhưng nhờ nó người vợ đặt được vốn vào lòng chồng. Me tao chẳng hiểu bà ấy nói gì hỏi gì.

– Dì bảo vốn lãi thế nào ?

Bà dì chẳng nói nửa lời, im bật. Từ đấy không thấy bà thuyết tú đức tam tông nữa.

Rồi Tân đứng dậy :

– Tao thì không bao giờ tao có thể chịu được cái lối về nhà chồng là phải xắn quần móng lợn, vục đầu vào bếp, để mồ hóng nó làm ổ trên đầu.

Quý nhìn đồng hồ treo trên tường, rồi uể oải :

– Ấy lúc bắt buộc thì cũng làm được cả đấy. Không có tiền mượn người ở chẳng làm mà ăn thì nhịn à ?

Tân rún vai :

– Lại đến nước không có tiền mượn người ở, có mà chết. Tao mà gặp cảnh ấy thì tao chịu.

*

Đưa bạn ra cửa, đợi Quý rẽ ở đầu phố, Tân mới ra xem Tảo viết gì ở tường. Nàng mỉm cười, mắt sáng lên, khi trông thấy chi chít những chữ “Tân, Tảo” viết bằng bút chì. Nàng nghĩ ngay đến lúc Quý bảo : “Đêm nào nó cũng đi qua nhà mày mấy lượt để đón hơi thở”. Sung sướng nàng vào nhà với một vẻ mặt kẻ... được yêu. Thực ra, Quý, Tân cũng “thích” Tảo, vì những sự đón ý của chàng đối với mình. Cuộc hội họp nào có Tảo là y mọi người phải chú ý đến Tân.

Tảo đã cho Tân cái món ăn không thể quên được người nấu. Thảm nào, hôm nọ trước đông đủ mọi người, Tảo chỉ cái áo “pha-nen” của Tân nói :

– Chị Tân mới dám mặc những màu này. Vì nó dễ át màu da. Và nhất lại khó giữ. Trông chị Tân oai nghiêm (?) như các vai chúa trong phim. Cô Hoài em thằng Khả cũng may một cái, mặc trông như con bé con chăn trâu khoác áo tơ của người lớn. Có dong dỏng người như chị Tân, mặc mới nổi.

– Sen.

Con sen hót hải chạy ra, gi

– Thưa cô gọi gì con ?

– Mà đi mua cho cô bánh xà phòng thơm ?

Giọng ngọt ngào của Tân làm con sen ngạc nhiên vì từ ngày vào ở Tân chưa bao giờ nói tử tế như hôm nay.

– Thưa cô, mua ở đâu?

– Bên chú khách béo ấy, chạy nhanh lên. Nhanh lên cho tao còn rửa mặt.

Con sen đem xà phòng về, Tân bóc để lên mũi, rồi lại hạ xuống ấn ấn ngón tay vào bánh sà phòng rồi gất:

– Mà có đưa giả ngay nó không, chết bây giờ. Thứ này giả đấy.

Com sen đi một lúc lại vác về :

– Thưa cô, chú ấy không đổi. Chú ấy bảo mở ra rồi.

Tân tru lên :

– Ô hay ! Con phải gió, sao lại không đổi. Mà có chạy sang ngay bảo nó không?

Con sen lại vội vàng đi. Nhưng cũng nhanh như lúc đi, nó lại vội vàng về. Thấy nó vẫn cầm bánh xà phòng, Tần nghiêng rằng :

– Thế này có khổ thân tôi không, đi mua có bánh xà phòng cũng không nên thân!

Con sen run như kẻ bị tiêu súng, mặt cắt không còn giọt máu.

Rồi nện lên lưng nó thùm thụp. Con sen không dám kêu vì nó biết nếu để bà phán biết thì nó lại bị thêm dăm ba cái củng. Đánh chán tay, Tần mệt thở dốc, nằm ngả ra ghế. Trông thấy bánh xà phòng nàng lộn ruột cầm ném ra cửa.

Con sen chạy ra nhặt, lúc nào nàng lại túm đập lấy đập để.

Vô phúc cho con sen đã sợ bà phản xuống không dám kêu, lại bị những tiếng hét của Tần móc mẹ xuống. Thành thử trăm đường tránh chẳng khỏi tội, bà phán lại góp vào “công việc » của con, dội lên đầu con sen những cái tát nên thân.

– Đồ ăn hại! Đồ ăn hại ! Chỉ được cái ăn bột là khỏe thôi.

Tần lúc này ngồi thở không được ở mép giường, mặt nhợt nhạt :

– Thôi, me đánh nó làm gì cho bẩn tay. Để rồi đuổi nó cút đi, của nợ. Để cơm của nó cho chó nó ăn. Không làm được việc gì cả. Sai là hỏng, sai là hỏng.

Hà, sau khi làm “khan giả” cái đám “ầu đả” ấy, cầm miếng xà phòng.

Bỗng nàng chạy lại Tân :

– Chị nhầm rồi, thứ chính đây chứ ?

Tân ấy miếng xà phòng :

– Mà thì biết gì ? Có mà biết ăn.

Trông lại cái giấy thiếp bạc, Hà quả quyết :

– Chả thứ chính là gì, chị nhầm đấy.

– Nhầm cái mắt cô.

Hà chạy ra mở tủ lấy tờ giấy bọc sà phòng cũ, lót ở dưới chồng quần áo cho thơm, giở cho Tân xem :

– Đây, tờ giấy bọc bánh trước đây, chị xem lại, xem nào ?

Ngươi ngươi, Tần cầm hai tờ giấy so sánh một lúc rồi thông thả :

- Ủ nhỉ, thế sao bánh nó xấu thế ?
- Chắc cũ rồi.

Tần lại cầm bánh xà phòng xem. Bây giờ nàng mới kịp nhận ra ba chữ “Savon de Paris”. Nàng biết mình nhầm, nhưng vẫn đổ lỗi cho con sen :

– Tại trông thấy cái mặt nó, mình lên ruột. Thành thử chẳng kịp xem nữa.

Quay hỏi Hà :

– Những tờ giấy này để vào tủ làm gì ?

Hà nhớn miệng :

– Cho nó thơm quần áo !

– Thơm, thì được bao nhiêu. “Nhân hiên tại mạo”. Mày bần tiện ra mặt.

Hà nhí nhảnh :

– Thì nó cũng thơm được lúc nào, hay lúc ấy, vớt, phí đi.

Tân nhếch mép :

– Thế thì mày phải có cái tủ bằng cái nhà mới chứa được các thứ mày nhặt nhanh.

Hà cười hồn nhiên :

– Cái hộp xà phòng chị mua ở Hội chợ năm ngoái, em nhặt em đựng kim chi thế mà bây giờ lúc nào cũng thơm phưng phức.

Tân cười bảo em :

– Mày ma bần thế, không trách trông củ rử như con mẹ đại. Con gái mà lệch thếch như bà già. Thằng Phương, chứ tao, tao thềm vào.

Rồi chợt nhớ ra :

– À, Hà này, Phương nó hỏi tao sao hôm nọ mày không lại chơi nhân thể.

– Em lại làm gì ?

Tân gật đầu :

– Ủ, mày lại làm gì ? Quê thế thì ngồi đầu mọc rể ra chứ biết ăn nói gì.

Hà gạt đôi guốc mỗi chiếc một nơi, vào chân giường rồi cãi :

– Với lại em cũng không thích lại chị Quý, chị sai đi không đùn cho ai được thì phải đi. Đến thằng Phương nó cứ hỏi vớ vẩn em ở không thích.

Rồi như kẻ quyết định thái độ :

– Thật đấy, thế nào cũng có bạn em bảo cho. Người không biết dơ, thấy người ta không thèm bắt chuyện còn cứ nhèu nhèo. Lúc nào cũng túm năm tụm ba đàn địch, trông thẳng nào cũng như đồ ăn cấp gà. Hôm nọ em lại, cả bọn nó nhâu nhâu hỏi chị. Em ngượng quá.

Và hỏi chị một câu như trách móc :

– Sao chị lại để cho chúng nó hỏi thế ?

– Mà biết gì. Tao thì đứa nào chả phải hỏi. Tao là bà chúa của các cuộc hội họp. Thiếu tao, chúng nó như những đứa chết, tẻ ngắt.

Hà tần ngần:

– Em thấy nó hỏi chị em bức quá.

Rồi mặt nàng phảng phất một cái gì buồn buồn :

– Em mà ai nhắc đến tên, em xấu hổ lắm.

Tân mặt chua như đấm :

– Cô thì chó nó nhắc tên. Cô thử hát hay như tôi xem, có vạ đứa nó mộ không ? Có tài thì mới được.

– Em chả cần những người ấy mộ. Đây chị không nghe chị Mai nói chuyện hôm nọ, chị Hoài từ ngày được các chợ phiên bầu cho chức Hoa khôi là cứ bỏ nhà đi luôn. Bây giờ gầy rạc đi trông như bộ xương.

Rồi chép miệng :

– Sao các chị ấy lôi thôi thế nhỉ ? Em thấy nó ngờng ngợng thế nào ấy.

Các chị ấy không biết quý cái thân. Bà ai cũng quen, cũng trò chuyện, lại cho là giao thiệp rộng. Em cho người đàn bà, bàn tay của mình mà phải chia cho người nào không phải là chồng mình thì khổ lắm. Các chị ấy ai cũng bắt tay, lại lấy làm vinh hạnh.

– Mà thì bao giờ ra khỏi cửa mà biết giao thiệp.

Lũng lò Hà đáp :

– Giao thiệp như thế em xin bái ngánh. Nó sàm sỡ người ra.

– Thôi đi cô, chả trách mợ bảo cô chỉ được cái kho thịt là khá. Còn thì đoảng. Mợ nhờ mua có hộp phấn mà cũng so lại không đi.

Rồi mắng yêu Hà.

– Đồ bất hiểu. Trái lời mẹ.

Hà cười cái cười của tuổi trẻ với cái nghĩa “trong sạch” của nó :

– Đã có chị, em chịu..

Khi thằng bếp sách con cá mè về là Hà bảo ngay :

– Để tôi xem, rồi hãy làm. Bà bảo cá mè tanh khó kho lắm đấy.

Hà định vào, Tân bảo hãy đợi nàng. Rồi Tân dắt Hà ra cái gương chỉ lên mái tóc hỏi :

– Đầu tao hơi bé mà tóc lại đậm quá. Tao định phi-dê vài cái ở bên phải, và trái bông lên một tí, trông cho nó to có được không mày.

Hà trả lời ngớ ngẩn :

– Đầu bé thì làm thế nào cho nó to được, họ thổi lên à ?

– Gồm mày ngu quá, Hà ạ. Phương pháp mỹ thuật làm cho nó to ra chứ lại thổi ?

Rồi chép miệng :

– Ngu thế thì sau này đến chết thôi.

Hà cười, bao giờ nàng chả cười.

Tân còn bảo em :

– Ngu thế thì đến bố cu mẹ đi thôi.

✱

Sau buổi Tân hát ở nhà Nhạc Hội, nàng được hoan hô nhiệt liệt. Những lời ca tụng của bọn con giai làm cho nàng sướng điên lên. Tảo lúc tan, nhất định

khởi công. Chàng đợi lúc Tân đi xe về gần đến nhà mới dám lộ mặt.

– Chị Tân, chị làm ơn cho tôi hỏi một chút.

Tân cũng chỉ chờ có thế. Xuống xe nàng hỏi cái câu hỏi mà nàng đoán trước Tảo sẽ ấp úng không thể trả lời được :

– Anh hỏi gì ạ ?

– ? ? ?

Tân mở đường cho chàng bằng một câu nói dối :

– Hôm nọ chị Quý lại chơi bảo nghi hè này anh về quê chị Phương chơi ?

Tân nhắc tên Quý để cho chàng hiểu nàng đã nghe thuật hết “nỗi niềm”.

Rụt rè mãi Tảo mới dám nói một câu úp mở :

– Chị Quý hôm nọ có lại chị ?

Rồi cả hai đều yên lặng. Những tâm hồn thấp kém chỉ có thể làm được đến thế. Trái tim như quả chuông có một thứ gì thiêng liêng lắm. Không thể lấy bất cứ chuông vàng được. Họ đã “yêu” trong sự hèn kém thì sự hèn kém chỉ cho họ nói có thể.

Tân khó chịu vì không khí buồn quá. Mãi đến lúc Tân đòi về Tảo mới nói được một câu nữa, nhưng cũng vẫn cái lối chạy vòng quanh.

– Chắc chị cũng biết là tôi quý chị lắm.

Sự hồi hộp Tân đợi từ hôm Quý nói, không đến. Nàng chán rồi cũng chỉ như cái máy, đáp :

– Cảm ơn anh, và chắc anh cũng hiểu tôi vẫn có cảm tình với... các anh.

Người ta máu đã không réo, thì trí thừa sáng suốt để làm cái việc “giữ mình”. Chữ “các anh”, Tảo đành phải nuốt hận nhận nó trong cái nghĩa khác chàng tự gán cho. Nhưng cũng không thỏa lòng, vì nếu Tân chỉ coi mình như các bạn khác. Tiếng gọi cấp cứu của trí bảo chàng không nói ngay lời cần nói để chiếm Tân, thì chẳng bao giờ còn cơ hội.

– Tân xét cho tôi... yêu Tân lắm.

Như cái đóm bị dúng nước, không bắt lửa, Tân cũng chỉ giả lời :

– Cám ơn anh.

Bị cái “lãnh đạm” của Tân, “chùm lớp” chàng tưởng thế, Tảo nói thêm một câu chẳng có nghĩa gì :

– Tôi mong Tân sẽ hiểu tôi hơn ai.

Tân sẽ mỉm cười. Hiểu Tảo, Tảo đã có gì để Tân hiểu. Và Tân cũng lấy gì để hiểu Tảo. Mười con “zéro” cũng không làm cho con số cộng to hơn.

✱

Hôm sau Quý lại đến chơi. Lúc ấy chỉ có Hà đang “rua” mùi-xoa ở divan

– Chị đạu Hà ?

Hà ngẩng mặt, cười :

– Thưa chị, chị em còn ngủ.

Quý nhăn mặt :

– Bây giờ còn ngủ ? Sao nó ngủ khiếp thế ? Hôm qua mấy giờ nó về ?

– Chị em về, em không biết. Vì em mạng “đệm” ở trên gác.

Quý vỗ một quyền tiểu thuyết để ở đầu divan. Vừa giờ nàng vừa bảo Hà :

– Gọi nó dậy đi Hà

Hà xua xua tay :

– Em không dám gọi đâu ? Chị ấy gắt, chị ấy đã ra lệnh lúc ngủ không ai được gọi.

Quý nhún vai :

– Gớm, hách nhả ?

Rồi ném quyền sách xuống cạnh, Quý đứng dậy :

– Thôi, tôi đi một chốc tôi quay lại. Để nó ngủ cho béo mắt.

Hà cười.

Độ mười giờ thì Tân thức. Nằm trong chăn, nàng gọi Hà :

– Ai hỏi chị không em ?

– Không

Rồi chợt nhớ, nàng chữa:

– À, có chị Quý.

Ngóc cổ nàng hỏi:

– Nó đến bao giờ ?

– Chị ấy đến lúc này.

Nàng cau có, rồi đập cái chăn tung ra :

– Sao mày không gọi tao ?

– Chị vẫn bảo chị ngủ không được gọi.

Thế là Tân nhồm ngay dậy, vùng vằng :

– Đồ mán, tùy từng lúc... chả biết cái gì cả. Cứ thấy bảo không gọi là không gọi.

Hà ngơ ngác:

– Thì chốc nữa, chị ấy quay lại.

– Thế ngộ nó không quay lại ?

– Chị Quý bảo rồi.

Tân nhắc lại một cách bực bõ :

– Bảo rồi, bảo rồi.

Và hạ giọng :

– Cô chỉ biết ăn. Từng ấy tuổi đầu ngớ ngẩn như mán sá.

Nói đến sự vô lý của giống người thì

ma quỷ cũng không tranh nổi bất bình. Nhưng Hà không hề bao giờ tìm hiểu cái chỗ vô lý của chị. Nàng chỉ biết cười. Cười trong lúc bị mắng oan, cười trong những trường hợp không vui của chị. Nghĩa là tất cả những vui buồn của Tân, đều cười khóc trên đầu Hà. Tân vui, Hà được thấy chị tươi tỉnh. Tân buồn, Hà bị gắt gỏng. Những phút thật đến gổ cũng không thể không giận, nàng cũng chỉ cười. Nụ cười của những tâm hồn cao đẹp. Cười như thế để phải nghe một câu thật chua chát của Tân :

– Nói cô cô cứ nhăn răng ra. Mặt nạc đóm dầy có khác. Chả còn biết hay, dở, thế nào ?

Cũng vẫn lại nụ cười đón câu nói cuối cùng.

À, nhưng cái cười ấy sẽ rụng, rụng

ngay sau một phút, khi Hà thấy người ta hỏi tên chị nàng, khi nàng thấy chị nàng chơi với những cô bạn cũng... tài hoa như chị. Nụ cười ấy sẽ rụng ngay, khi Tân nhắc tên Phương với nàng. Nụ cười ấy sẽ rụng sau một lời nói sầm sỡ.

Quý quay lại, lúc Tân đang ra rửa mặt trong sân. Ngó thấy Quý, Tân mặt còn đầy bọt sà phòng cũng gọi vọng ra :

– Vào tao bảo, Quý.

Quý cười dài cho đến chỗ Tân :

– Mày ngủ gì mà khiếp thế ? Tao lại từ sớm cơ mà ?

– Chả ngủ thì làm gì ? Tao ngủ được nên khỏe trông mập mập, chúng mày lẻo khẻo lẻo khẻo như bó thóc lép.

Quý cười to hơn :

– Ăn được ngủ được là tiên. Mà ngủ được tức là tiên đấy. Vì thế nhiều đứa mê tiên lắm. Mê đến rỏ máu mắt. Mê đến mê toi.

Tân lắc đầu lia lịa :

– Mê cũng chịu, dần lắm mà ạ ?

Quý há hốc mồm :

– Nó mà dần.

Tân đập đập khăn mặt :

– Thế mới chết. Trong đom đóm ngoài bó đuốc.

Quý hất hàm :

– Thế nó bảo gì mà ạ ?

– Nó bảo... nó quý tao lắm.

Tân toan hỏi hỏi nữa, nhưng có tiếng

người bước xuống thang, Tân vội xua tay ra hiệu cho Quý:

– Mợ tao.

Quý quay ra :

– Lậy bà ạ !

– Cô !

Bà phán đưa chìa khóa tủ cho con dặn :

– Cậu về hỏi, bảo mẹ sang đền Ghềnh?

Tân nũng nịu :

– Sao mợ không cho con đi ?

– Cho cô đi, để đợi cô trang điểm nửa ngày à ?

Quý bật cười :

– Đấy nhé, có phải mình tôi bảo chị chậm đâu ?

Quay nói với bà phán :

– Thưa bà, chị Tân chậm có tiếng.

Tân cười :

– Mẹ không muốn cho con đi mẹ nói thế. Chứ con trang điểm cũng chưa bằng mẹ.

Bà phán nửa cười nửa mắng yêu.

– Cô thì thế nào cô cũng biến chế được.

✱

Họ nói những chuyện « Tảo », không kể Hà cũng có mặt ở đấy. Hà đang cúi đầu khâu, thỉnh thoảng lại liếc mắt nhìn họ.

– Yên để tao nói cho mà nghe. Tao gần về đến nhà, nó theo tao lúc nào, tao cũng chẳng biết, thì nó gọi tao. Rồi tao xuống đi bộ với nó. Tao tưởng sẽ được nghe nói cái gì cơ ? Ai ngờ cu cậu ắp úng, chán quá. Chỉ được cái hút thuốc là khỏe. Sao nó ngậm cái “bót” dài thế mà nó không thấy chướng. Đi độ mười lăm phút, thủy chung nó nói với tao được độ bốn câu. Mà lại bốn câu vô nghĩa lý mới chết. Tao chưa thấy đứa nào ngậm hạt thị như nó ? Sao trước nó liến thế mà ? Hay nó không.. yêu tao ? Bực mình đi một quãng, tao quay về. Tao định chốc nữa sẽ đến nói cho mày biết.

Quý nghe xong vỗ vai Tân :

– Chị ạ, nó cảm động, nên không nói được đấy. Xưa nay nó có phải thẳng đút đầu. Tao biết, nó sợ mày, nên nó không dám ngỏ ý.

Tân phát câu, đồn Quý :

– Nó sợ tao, thì nó bắt tao đỗ xe giữa đường làm gì ? Từ rầy, tao cách.

– Cách gì, nó bảo chủ nhật này, nó mời tao với mày đi quần ngựa đấy ?

– Chịu, tính tao chả hoài hơi, phí công.

– Mày làm gì mà phí công ?

Tân cong ngón tay, đưa lên mơn mơn da tóc.

– Lần đầu gặp nhau còn thế, lần sau thì miệng hén đến đâu ? Thôi, mày bảo nó tao chả đi quần ngựa đâu ?

Quý như người đi khát nọ, nài thêm một bẹn :

– Thế mày không thương nó à ?

Tân rún vai :

– Nó làm sao mà tao phải thương ?

Quý lắc đầu như ái ngại.

– Thế mà tao thương nó đấy ?

Tân cười, hất hàm :

– Thương thì thương đi, tao sang tên cho đấy ?

Rồi nhảy nháy trước tủ phần :

– Bonjour, madame Tảo. Mes souhaits de bonne union. [Chào bà Tảo. Lời chúc của tôi cho một sự kết hợp hạnh phúc.]

PHẦN THỨ TƯ

Một năm sau

Tân khắc khoải đợi chồng về, nàng ngồi rửa móng tay trên cái “púp” trước tủ phấn trong buồng ngủ.

Thằng bếp bung cà phê lên với một câu hơi khiến nàng giật mình quay lại :

– Thưa mợ có cô đằng nhà lại chơi.

Vút cái rửa xuống, nàng vội vàng ra với Hà :

– Thế nào cô đã làm cho tôi chưa ?

Vừa gỡ một cái gói, Hà vừa đáp :

– Em mới làm xong hai đôi, còn hai đôi nữa.

Tân rún vai :

– Có bộ cầu kỳ thế, mới phải phiền cô.

Hà đưa cho chi một chiếc :

– Sợ không kịp, em chỉ « dua » không và bỏ « bô-đê » hai chữ H. T, thôi. Rút sợi, luồn sợi, lâu lắm.

Tân cầm chiếc áo gối, cũng chẳng ngó nàng lạnh lùng đặt xuống bàn :

– Làm thế nào chả được ? Nhờ mình, mình làm. Đi khâu thuê đâu mà sợ đẹp xấu, ấy có cô tôi mới nhận nhờ, không

thì mặc. Gớm sao thiên hạ họ nhiều khê thế ?

Hà ngạc nhiên :

– Kìa, em tưởng làm để anh chị dùng đấy chứ ?

– Không, có đủ rồi, tôi dùng làm gì nữa.

– Bà phán nhờ làm đấy !

– Bao giờ anh chị đi ?

– Chả biết có xin được phép không ?

– Anh chị định đi đâu ?

Tân rút mấy cái cặp tóc để xuống bàn.

– Tôi thì nhất định đi Huế và Saigon, còn anh thì chưa biết ?

Hà cười :

– Thế thì là đi Huế - Saigon, sao lại còn không biết ?

Tân gọi bếp giật giọng :

– Pha chưa ?

– Con vừa đưa lên mợ.

Chợt nhớ, nàng chỉ vào trong buồng ngủ :

– Ở trong kia, mày vào đem ra đây.

Bếp đặt tách cà-phê, rồi chạy ra mở cổng vì nó nghe tiếng chuông xe đạp của chủ.

Hậu chưa vào đến nơi, đã gọi âm vợ :

– Mợ đâu ?

Nàng không nhích chân, vẫn ngồi

nguyên. Hậu vào thấy Hà reo ngay :

– Kìa dì, dì lại bao giờ đấy ?

– Em vừa đến.

Và lại cạnh vợ, Hậu nói một cách khoan khoái :

– May quá, được rồi, tôi nghỉ ngay từ ngày mai.

Rồi cúi hôn vợ :

– Gớm đã tưởng không được, lo quá. Không có tuần trăng mật, chúng mình kém mất một phần sinh thú.

Ba chữ “tuần trăng mật” như có phép màu nhiệm thay hẳn cái vẻ mặt bức bối của Tân. Nàng hót hải :

– Thế hử cậu, thôi đêm nay thu xếp rồi mai đi sớm.

– Đi mai thế nào được, còn phải lại
đăng cậu mợ đã chứ ? Hưởng những
phút say sưa của tuần trăng mật mà mợ
lật đật như đi chợ tết.

Rồi trông thấy đôi áo gối, Hậu vội
vàng cầm xem..

– Dì Hà thêu khá nhỉ ?

Tân sịu mặt :

– Tôi tưởng đi thì đi ngay cho được
nhiều ngày, chứ lại còn dềnh dàng.

Hậu đã khó chịu về cái tính hấp tấp
của vợ, nhưng vẫn cười :

– Cách có ngày mai thôi mà ? Đăng
nào cũng phải bảo xin phép cậu mợ. Chứ
cứ lự nhiên đi thế nào được.

– Xin phép, thì cậu viết giấy cho
thằng bếp đem đến, nói để cậu mợ biết

chúng mình đã đi cũng được rồi.

Hà ngồi nghe chị nói viết giấy sai
thằng bếp lại liền sẽ liếc nhìn anh rể.
Nàng nhận thấy sự không bằng lòng của
Hậu. Nhưng chàng vẫn đều giọng :

– Thì mợ cứ nghe tôi đã sao. Bắt đầu
một cuộc “du lịch” nhỏ cũng phải cho nó
đường bệ chứ. Mới lại đi như thế không
tiện, phải lại xin phép cậu mợ đã.

Tức, nhưng Tân vẫn phải chịu, vì cha
mẹ chồng là một thứ gì thiêng liêng lắm,
nàng chỉ hậm hực trong lòng.

Hà xin phép về, xong Hậu nhất định
giữ nàng lại ăn cơm. Thấy em nằng nặc
không chịu ở, Tân bảo :

– Ở đây ăn cơm với chị. Về làm gì ?
Về cô cũng đến ngồi chúi trên gác.

Và bảo Hậu :

– Cậu phải biết, cô ấy chiếm kỷ lục về sự chưa đi xem lần nào.

Hậu ngạc nhiên, đưa mắt theo sau một cái dấu hỏi.

Tân xếp mấy cái áo gối vào một chỗ để bếp dọn cơm :

– Thật đấy, cậu không tin cậu hỏi xem ?

– Dì chưa đi xem lần nào ?

– Chưa, em chưa đi xem bao giờ. Một lần tình cờ thấy họ chớp ở bãi cỏ ngày 14 Juillet thì có. Em có đi đến đâu.

Hậu phá lên cười :

– Sơ dì thật. Sống giữa đất Hanoi chưa đi xem chớp bóng. Hay dì sợ ma ?

Minh đến với chiếc va-li mùi tím than trong lúc mọi người vừa ăn cơm xong. Thấy Minh, Hậu hò reo :

– Chú đi đâu, mang va-li thế kia ?

Tân nói theo chồng :

– Hay cũng lại cùng đi dự cuộc « du lịch » với chúng tôi đấy ?

Minh cái đầu chào Hà, lễ phép rồi niềm nở đáp Tân :

– Tuần trăng mật là hạnh phúc trời dành riêng cho những tân lang, em, anh chị có thương cho đi hầu cũng không dám. Và như thế sẽ phật ý giới.

Hậu đưa thuốc cho Minh :

– Và trời sẽ đầy chủ suốt đời trong

phòng sách. Làm con một chữ cho đến lúc già râu chắm rốn.

Tân cười dài :

– Chú vẫn dạy học ?

– Vâng, nhưng em nghỉ không dạy ba tháng xuân,

– Chú nghỉ để du xuân,

Hậu vỗ tay vợ, giọng chế riếu:

– Mẹ đã biết thế nào được chú Minh. Úi chà, chú ấy to bằng núi Thái Sơn.

– Chú ấy đọc chắc nhiều lắm ?

– Tôi cứ nói thế này mẹ hiền. Chú ấy đỗ trước tôi một năm. Không vào cao đẳng, không chịu đi làm. Nhất định ở nhà đọc sách. Từ ngày đỗ đến giờ, chú ấy đọc được trăm quyển các thứ

Tân trợn mắt:

– Hơn một năm, đọc trăm quyển sách ?

– Thế mới gọi là mọt. Cứ vài hôm lại đọc hết một quyển.

Tân ngắt lời chồng :

– Chú không đi làm, sao không học luật ra trí huyện ?

Minh chỉ dạ một tiếng nhũn nhặn, rồi lại yên lặng. Sự không cắt nghĩa ấy đã bắt Hà phải liếc nhìn chàng. Rồi nàng để ý đến y phục của Minh. Rồi nàng nhìn dáng người. Nàng thấy Minh không giống những bọn con trai ở nhà Phương. Chàng mặc sang, nhưng không cầu kỳ.

Và cái này mới khó, chàng vui vẻ niềm nở, nhưng trông vẫn uy nghiêm.

Chỉ trong mười phút Hà đã nhận thấy giá trị tinh thần của Minh. Những con người lòng sáng như Hà, có cái gì qua được mắt. Nàng chỉ không nói ra, cho nên Tần cứ bảo là nàng mán. Mán ở chỗ khác Tần, không có những cử chỉ lộ liễu, không ăn nói xô bồ.

Hà nghe được những lời không tiếng, lĩnh hội được các ý xa xôi.

Minh cầm va-li để lên bàn trân trọng nói với Tần :

– Biết anh chị thế nào cũng phải đi chơi trăng-mặt em dâng chị chiếc va-li để anh chị đem theo.

Tần gõ vào cái khóa :

– Cảm ơn chú.

Hậu đang quấy cà phê dừng tay:

– Chúng tôi xin cảm ơn chú.

Minh cười :

– Anh chị từ đây chúc cho câu cảm ơn. Vì như thế mất cái tình anh em chị em đi. Anh chị nhận cho là phúc cho em rồi.

Không để chồng nói, Tân đáp ngay :

– Có chú lễ phép quá, thành nó khách sáo thì có.

Tân nói :

– Và nó ngưỡng ngưỡng thế nào ấy ? Có phải không dì ?

Hà chỉ cười không đáp.

Minh gõ cho nàng :

– Anh Hậu khôn thật. Cô Hà không giả nhời là vì không khôn được như anh.

Tân để cái valise xuống ghế.

– Cô ấy biết gì mà giả nhời. Đã bảo một đời chưa đi ciné thì đủ biết.

Hậu phá lên cười :

– Đời có hai cái lạ. Chú Minh đọc một năm, trăm quyển sách, và dì Hà suốt đời chưa đi xem chớp bóng lần nào. Thật là những người “cổ lỗ”.

Hà đáp đồng dục :

– Anh nói một đời thì không đúng.

Tân cười :

– Cô ấy lại sắp cãi đấy !

Minh xen vào :

– Cho đến ngày hôm nay cô Hà chưa đi xem lần nào đúng hơn.

Hậu cười hỏi Hà :

– Có phải dì định nói như chú Minh?

Hà đáp rành rọt :

– Vâng, anh Minh nói đúng ý em.
Biết đâu một ngày kia em lại chả đi.

✱

Tân gọt cam, vừa gọt nàng vừa hỏi :

– Cậu bằng lòng đi Huế, rồi đi Saigon đấy chú ?

Hậu hất hàm hỏi Minh :

– Có phải cậu mợ bảo tôi nên ra
“Cầm phả-Min” thăm chú phải không ?

Tân đón ngay :

– Chú ấy biết đâu ? Sự chọn nơi đi, là tùy mình, cậu mợ can thiệp vào đấy làm gì ?

Hậu đáp :

– Đi đường ấy cũng nhiều phong cảnh đẹp lắm. Được xem Hòn Gai, “Be đa Long” [Halong bay : vịnh Hạ Long], được qua Haidương, Haiphòng, hai thành phố lớn.

Hậu vợ lấy cơ hội :

– Chú Minh nói đúng đấy. Chúng mình ra thăm chú, và đi Baie d’Along.

Tân gạt ngay :

– Tôi muốn đi Huế và Saigon. Ra « Cẩm-phả-min » làm gì ?

Hà cho là lời nói có thể mất lòng Minh, nên nhìn chàng một cách kín đáo. Nhưng không, Minh vẫn thản nhiên.

Chàng thấy đến lúc nên từ giã bèn từ
tổn :

– Xin phép anh chị em về.

Không dám giữ sợ ở lại Minh sẽ được
thấy sự bướng bỉnh của Tần.

– Chú về à ?

Đưa ra cửa, Hậu còn đưa đà :

– Chú cho cái va-li thật được việc
quá. Mai tôi đưa nhà tôi về chơi, chú có
nhà chứ ?

– Có anh ạ.

Hà cũng xin phép về, Tần giữ lại :

– Để tôi đưa cô về. Nhân thể tôi lại
đăng nhà xem cậu mợ có nhờ mua bán
gì ở Saigon ?

Hậu cắt nghĩa cho vợ chàng chỉ được nghỉ có mười ngày, không đủ thì giờ đi Saigon.

– Giá được nghỉ một tháng tôi sẽ đưa mợ đi ngay. Chính tôi cũng muốn biết mặt mũi bòn ngọc của Đông Dương ? Đi được mười hôm thì thà đừng đi. Ngồi tàu đã mất 6 hôm vừa đi vừa về rồi.

Tân thở dài :

– Thôi, không đi nữa cũng được cậu ạ ?

Rồi nói dối :

– Ủ, đi vội quá cũng không tốt. Phí tiền.

Hậu tưởng Tân chịu nghe, sung sướng :

– Thế ngày kia đi Camphamine mợ nhé ? Ra ngoài ấy với chú, chúng ta sung sướng như ông giời con. Chú quý tôi lắm.

Chú quý hay không nàng có cần gì. Cái nàng cần là đi Huế - Saigon. Không được đi thì nàng đổi, nhất định hủy cuộc.

– Thôi, ở nhà, chả đi đâu nữa. Tôi thấy không thích, dù đi cũng không hay ho gì.

Hậu đã khổ lắm về sự Tân chỉ muốn được vừa ý mình. Nhưng vẫn vờ vờ :

– Mợ cứ nghe tôi, đi con đường này đẹp lắm.

Tân không đáp, nàng lấy tờ báo xem. Rồi bảo em :

– Thôi Hà về vậy nhé, chị cũng chả đi nữa.

Và lại đại :

– Tưởng đi thì mới lại xem cậu mợ
nhờ mua gì ?

Hà xuê xoa, cho anh chị khỏi bực
nhau :

– Thì anh chị ở nhà, để ngày nào em cũng được lại chơi vậy.

*

Cái tai ác gieo cho mọi gia đình là sự
mỗi người chỉ muốn sống vừa ý mình.
Mầm bất hòa này từ chỗ ấy. Hạnh phúc
của Hậu – Tân cơ hồ đã đứng ở con
đường chữ chi. Vì lòng họ đã là cả một
nét ngòong nghèo,

Sáng sớm hôm sau Tân theo Hậu về chơi đặng ông bà phán. Vừa gặp con, bà

phán hỏi ngay :

– Cậu mơ có định ra thăm chú ngoài Cẩm-phả không đấy ?

Hậu chưa kịp đáp, Tân nói ngay :

– Thưa mợ không ạ ?

Bà phán ngạc nhiên ;

– Sao lại không đi ? Cậu ấy được nghỉ mười ngày cơ mà ?

Tân lặng yên không đáp, Hậu nói đỡ:

– Để con còn nghĩ đã ạ ?

Bà phán lấy ống vôi bạc, quệt tí vôi vào miếng trầu bà đang cầm :

– Nghĩ gì ? Được nghỉ thì cậu mợ ở nhà làm gì ?

Tân tuy mặt chưa nạng, nhưng nàng

cũng gần như sì sì. Nghĩa là nàng chỉ nói khi bà phán, hay chồng hỏi.

– Hay mợ sợ tổn tiền. Tổn thì tổn cũng phải đi.

Rồi bảo Hậu :

– Cậu đã viết giấy báo cho chú rồi cơ mà ? Lại để chú mừng hụt.

Tân nói một câu lửng lơ :

– Thừa mợ con mệt nên mới không đi. Nếu có cần thì để nhà con đi chào chú một mình.

Bà phán ngay tình bật cười :

– Đi đâu có vợ có chồng thì mới đi. Mình cậu ấy đời nào cậu ấy đi. Vợ chồng mới, ai đi thế.

Hậu gần như không chịu được, bỏ ra

chỗ khác. Mặc nàng nói chuyện với mẹ.

Bà phán dõ đôi ảo gối khen :

– Mợ thêu khéo nhỉ ? Phải, trong nhà có người khâu vá thêu thừa, nhà nó mới vui.

Tân không giấu nói ngay :

– Thừa mợ, em con nó thêu đấy, chứ con làm thế nào được.

Nhưng sợ mất lòng mẹ chồng, Tân lại vội gỡ ngay :

– Thừa mợ phải học năm ba năm mới bó được những bông hoa như thế chứ ?

Bà phán cười nhẹ :

– Thế cứ tưởng các cô thì làm được cả, cũng khó thế cơ à ?

Rồi mân mê những đường viền :

– Cô Hà trông lù đù thế mà khéo nhỉ?

Nàng vàng một tiếng nhạt phèo.

Ngồi đà đặn một lúc, Tân nhất định xin về. Bà phán giữ lại ăn cơm. Tân nghĩ ngay ra một cách từ chối :

– Thưa mẹ hôm nay con tầy, có ăn được gì đâu ? Thôi để nhà con ở đây hầu cơm mẹ. Rồi nhà con về sau.

Nàng đứng dậy. Một linh khiếu báo cho bà phán biết họ đã xích mích nhau điều gì. Bà phán hỏi ngay :

– Hình như cậu mẹ lại kỳ kèo gì nhau phải không ?

Và vỗ về con dấu :

– Nếu nó lòi thoi gì cứ sang đây mách cậu mợ, cậu mợ sẽ bảo nó.

– Không, thưa mợ, không ạ.

Hậu ở dưới nhà lên, bà phán gọi bảo :

– Cậu mợ sao không đi Cẩm-phả phải nói thật. Tôi biết, chắc lại vặc nhau hủn thoi.

Hậu cũng chối bai bãi :

– Không, thưa mợ, vì nhà con mệt, con không muốn đưa đi. Nhỡ một cái gió máy thì chết.

Câu ấy, Hậu tưởng sẽ là cách “gỡ tội” cho vợ, ai ngờ trái lại Tần cho là chàng rửa vì nàng không chịu đi chào chú. Bởi nghĩ thế nên nàng cáu, đáp ngay :

– Thừa mợ con cũng không mệt lắm. Nhưng vì con không muốn đi. Ra ngoài ấy buồn lắm.

Bà phán nghe con dâu nói, bà hiểu rồi Bà hiểu tính nết con dâu bà rồi. Bà liền ghép vào “luật”.

– Ra Cẩm-phả là các con đi chào chú có chứ có phải đi chơi đâu ?

Rồi chép miệng :

– Các cậu, các mợ bây giờ ít nghĩ đến... lễ nghĩa.

Vì bị mớ lửa châm vào mặt, Tân lạnh như tiền.

– Vàng thế để con đi.

Bà phản trông rõ những đường gân cáu kính chạy trên mặt con dâu, bà bực mình :

– Thôi cậu mợ có thỏa thuận và có thích đi thì hãy đi. Ở đời này lấy tấm lòng mà ở với nhau, chứ một vài câu hỏi han thì làm gì. Cốt là cốt cái tình cơ chứ.

Tân biết bà phán đã giở đến cái trò nói xa xôi, nàng phản đối bằng cách xin về :

– Con xin mợ con về, để nhà con ở đây cũng đủ. Con tấy nên mệt, chỉ muốn nằm.

Vì ghét thái độ ương ngạnh của Tân, bà phán chẳng những không giữ lại, giục thêm cho mà về :

– Phải đấy, mợ mệt nên về nghỉ.

Nghe bà phán nói, nàng đứng dậy ngay với bộ mặt gằn như phản kháng :

– Vâng con xin mợ, con về.

Đứng dậy, nàng bảo Hậu một câu cụt lủn :

– Cậu về sau.

Rồi nàng nhanh nhẹn ngoắt dậy ra khỏi buồng.

✱

Giá không có mẹ ở đấy có lẽ Hậu đã chạy theo túm tóc nàng lại. Chàng sẽ dầm xuống, để hỏi tội về sự ăn nói chông lỏn. Hậu thấy máu sôi lên cổ, chàng uất người. Chàng không thể ngờ ở vợ một sự hỗn hào như thế. À, nếu Tân không muốn ra Cẩm-phả thì thôi. Nàng vẫn phải có bốn phận thừa gửi với bố mẹ chồng. Nhất nàng phải có bốn phận che đậy không cho bà phán biết việc lục đục giữa vợ chồng. Thì ra vợ chồng, hư đã

đến cái độ không thể nói ngọt được nữa, không thể dỗ được nữa, không thể vỗ về được nữa.

Vợ chàng quả là đồ vô liêm sỉ, sống cái đời bỉ ổi của con người chỉ biết có ba tấc da. Nghĩ đến lúc Tân đòi đi Saigon, chàng muốn giá nàng đang đứng trước mặt, sẽ co chân đạp cho một cái, cho nó ngã lăn xuống đất. Rồi dí giấy vào mặt nó. Cái mặt ấy, xứng đáng với những sự khinh bỉ như thế.

Hậu mon men lại gần mẹ. Bà phán ngược mắt nhìn chàng, rồi thở dài :

– Con này nó không phải vừa đâu, cậu phải dạy nó mới được.

Khốn nạn chưa, có bao giờ chàng ngờ phải nghe những lời ấy ở miệng mẹ thốt ra.

– Thưa mẹ, con không thể nào tha cho nó được. Nó là đồ đểu giả.

– Đầu đuôi làm sao, lại đây mặt lưng mày vực thế.

Hậu thở khò khè như ngực bị đè bởi khối đá nghìn cân :

– Thưa mẹ, nó muốn đi Sài-Gòn mà con thì không có thì giờ. Con được nghỉ có mười ngày. Con bảo nó ra Cẩm Phả chơi với chú rồi về. Nó nhất định không nghe ? Nó bắt con phải theo ý nó...

Bà phán nổi giận :

– Thế nghĩa là nó lằng lộn còn gì ? Hổng, quân này hổng phải bắt nó vào khuôn mới được.

Ngừng một lát, rồi bảo Hậu :

– Con phải làm cho nó mất những cái thói ấy đi. Nếu cứ chồng bắc vợ nam thế, sống no đời mãi kiếp với nhau thế nào được. Cậu mà biết thì cậu buồn chết. Nhớ đừng để hờ. Mẹ không ngờ nó lại đốn mạt như thế.

Và trầm ngâm một lúc :

– Hay con làm gì lúc ở nhà ra đi. Con phải nói thực để mẹ hiểu bụng dạ nó.

– Không con có làm gì nó đâu ? Chẳng qua nó là đứa không có giáo dục thì nó thế.

Nghĩ một lát, chàng tiếp :

– Nhưng thế thì con phải đánh vào xác. nó, nó mới tỉnh ngộ.

– Mẹ hiểu rồi, nó chỉ muốn đi Sài-gòn chơi, Con không cho nó đi thì nó

giận dữ. Nhưng thôi, về bảo nó từ rầy trước mặt chồng, vùng vằng thế là có tội, và phải đến xin lỗi tôi.

*

Hậu về trông thấy Tân, mặt hầm hầm :

– Tại làm sao mợ không đợi tôi cùng về ?

Tân lạnh lùng :

– Tại cậu còn ở lại ăn cơm với mợ.

Hậu cười nhạt :

– Hừ, mợ cư xử gớm nhỉ ?

Tân vùng hỏi :

– Tôi làm gì mà gớm. Tôi mệt, tôi xin phép mợ tôi về. Còn cậu thì cậu về lúc nào chẳng được. Có thể thôi việc gì phải làm to chuyện ra.

Hậu tức đầy ruột không thể làm thế nào được, vì Tần nói xong thủng thỉnh vào buồng ngủ. Trông cái dáng đi khiêu khích của vợ, Hậu như bị một cái gì nó đâm vào gan bàn chân. Chàng muốn chồm lên. Rồi không thể làm sao được, chàng ngồi phịch xuống ghế, một chân ghếch lên salon. Chàng cố nên mãi mới nuốt được cái hận nó làm nghẹt thở chàng.

Thằng bếp đem tờ báo vào, chàng cầm tờ báo một cách uể oải. Đưa mắt khắp một lượt qua các dòng chữ, chàng lại bỏ xuống. Cái tin tức trong lòng đã là hung tín thì còn xem làm gì những chuyện thiên hạ. Chàng tự đặt cho mình

một câu hỏi : “Bây giờ mình phải làm thế nào ?” Bao nhiêu lần, câu trả lời đến với chàng nhanh nhất vẫn là “Hay mặc nó”. Nhưng rồi lại bị xóa ngay, vì không thể mặc được. “Bắt nó đến xin lỗi mẹ”, thôi đành tha cho nó một lần.

Cái ý định tha thứ cho vợ đã là một cái gì mang mác cho lòng Hậu. Chàng thở dài, rồi đặt tờ báo xuống.

Chàng gọi thẳng bếp :

– Mày vào mời mẹ ra tao hỏi ?

Tân vừa đi vừa quăn tóc. Nàng ra ngồi lù lù trước mặt chồng, mặt vẫn nặng.

Hậu phải cố lắm mới nén nổi khỏi tức giận, dịu dàng bảo :

– Chúng ta nên lại xin lỗi mẹ.

Tân nhìn ra ngoài cửa đáp một cách lững lờ :

– Tôi làm gì mà cậu bắt tôi lại xin lỗi mợ. Tôi có tội gì cậu nói cho tôi nghe.

Hậu vẫn ôn tồn, cái ôn tồn sôi lên ở bên trong :

– Làm gì thì mợ biết đấy, mợ giận dữ trước mặt mợ, rồi dùng dùng về.

Tân làm bộ ngạc nhiên :

– Ô hay ! Tôi làm gì mà giận dữ. Tôi mệt, tôi mới xin phép mợ tôi về. Mợ cũng bằng lòng. Bây giờ cậu lại bắt bẻ tôi.

Hậu cười nhạt để át tiếng nổ :

– Mợ cứ lý sự thế thì tôi còn biết nói làm sao. Tôi đã phải bảo với mợ nếu tôi có thể đưa mợ đi Saigon, tôi đưa ngay. Nhưng chỉ vì được nghỉ có mười ngày,

thì giờ không đủ. Mợ không nghe, mợ mặt lửng mày vục. Trước mặt mợ, mợ có cái thái độ của kẻ ương ngạnh. Sao mợ không nghĩ chỗ nếu mợ làm thế chỉ buồn cho gia đình.

– Hậu muốn nói gì thì nói, tôi cứ biết tôi không làm gì ai thì thôi. Còn cậu muốn tôi lại xin lỗi mợ, thì cậu nói cái lỗi của tôi ra.

Rồi hạ giọng :

– Tôi tối tăm u mê lắm không biết đâu. Cậu không bảo thì tôi chịu.

Oán cừu đã đến đập cửa.

Bà tham Bích đã đem lại quả chứng nhét vào một cái túi, và lắc đi lắc lại. Tất nhiên phải tan vỡ. Hạnh phúc treo lủng lẳng bằng một sợi tóc ở cửa buồng Tân, chỉ đợi - một người nào đi qua không cúi

đầu, chạm phải là rơi xuống võ. Mà cúi thì Tân không hề, Hậu cũng không thể. Đã không cúi thì đây : hãy lắng tai mà chờ nghe cái tiếng Võ ghê khiếp của nó.

✱

Trong những phút nghiêng ngửa của đời, người ta mới nhận thấy cái giá của những tấm lòng ân nghĩa.

Hậu về hai hôm không thấy lại, bà phán cho gọi Minh. Bà than thở :

– Anh tính, nó thế thì còn có giờ đất nào nữa. Chẳng biết vợ chồng nó bàn nhau đi Saigon chơi thế nào. Rồi một đứa bằng lòng, một đứa không. Cậu Hậu dẫn nó lại đây, ngồi một lúc nó vùng vằng nó về. Trước mặt tôi nó thế, anh bảo có tề không ?

Minh nhìn bà phán một cái nhìn ái ngại :

– Thưa bác, thế chị con về trước anh Hậu ?

– Phải, nó bảo nó mệt. Mời nó ở lại ăn cơm, nó thoái thác nó tấy, không ăn được.

Trầm lặng một phút, Minh nói :

– Chị ấy còn trẻ, bác và anh con dạy dần. Chứ biết làm thế nào ?

Bà phán với cái hộp trầu :

– Tôi chưa thấy ai mới về làm dâu mà đã hùng hổ như nó. Trước mặt mẹ chồng, nó vác mặt nó lên, trông lộn ruột chỉ muốn tát ngay cho nó một cái vào giữa mặt.

Rồi hậm hực :

– Bây giờ tôi nhờ anh, anh lại anh gọi vợ chồng nó lại đây, tôi bảo cho con vợ nó mấy câu cho nó mở mắt ra. Nó không ở thì nó bước. Thói phép nhà tôi không có thể. Không có những đồ mất mả ấy.

Lửa giận của bà phán bốc lên ngàn ngút.

Minh vội vàng :

– Thưa bác, con nghĩ thế này có phải không ạ ?

Lấy một miếng trầu, bà phán vừa nhai vừa hỏi :

– Anh nghĩ thế nào ?

– Con nghĩ bác nên tha cho chị con một lần. Người ta khi trẻ dại không phân biệt được phải trái.

– Anh báo trẻ đại gì, nó là đáo để lắm. Trông cái mặt nó là tôi biết. Chẳng qua trót hỏi cho con mình rồi, làm thế nào ? Cũng tưởng bảo thì nó nghe, ai ngờ nó lại tác quái ra thế !

Rồi rít răng lại :

– Không, anh cứ lại ngay nhà nó cho tôi. Sách cổ nó lại đây để tôi cho nó một trận.

Minh lại phải xin :

– Bác hãy tha cho chị con một bận. Con tin, chỉ một bận thôi chị con khắc tỉnh ngộ ngay.

Bà phán nói một cách hằn học :

– Tỉnh ngộ ngay, anh bảo cái thứ ấy nó tỉnh ngộ ngay nó đã chẳng thế.

– Thưa bác, người ta sợ dĩ không biết điều gì là vì lòng tối tăm, chứ không phải muốn như thế. Con thiết nghĩ chị con đã trái, bác giận chị con, chị con chỉ trái thêm, không ích gì. Chi bằng bác lấy lượng ở với chị con, may ra có thể làm cho chị còn tu sửa lại được. Chứ chị con đã trái, bác lại không tha, bác gọi lại mắng mỏ, chỉ thêm náo lòng, chả ích gì. Con tin rằng người ta ai cũng có thể khá được.

Bà phán đặt mạnh hộp trầu :

– Anh chưa biết, nếu lúc ấy anh ở đây, anh cũng phải nhổ vào mặt nó.

Rồi bà chỉ một cái ghế :

– Nó ngồi kia kìa, mặt nó xung lên như cái mẹt ấy. Hỏi thì nó nói, không thôi. Rồi nó vùng vằng nó về. Chồng nó

bắt nó lại xin lỗi, nó cũng chẳng lại. Thế ra nó coi thường mình rồi còn gì. Nó sinh yêu sinh quái rồi còn gì. Anh bảo chẳng bắt cổ nó lại mà chém bổ vào mặt nó, còn để làm gì nữa.

Minh biết bà phán giận Tần lắm, nên cứ phải xin hộ :

– Chị con ăn ở không phải với bác như thế, bác tha cho một lần, bận sau là sợ một phép. Lúc bấy giờ bảo gì mà chả phải nghe.

Bà phán thấy Minh chân thành xin cho con dâu mình, đã hơi dịu dũ :

– Thì anh tính, tôi có phải là con người ác nghiệp đâu. Anh biết đấy. Vì nó tệ quá mới phải nói.

– Con xin cam đoan với bác, bác cứ tha cho chị con một bận, tự khác chị con

hối ngay. Dâu con trong đạo gia đình. Con cứ nghiệm, người ta hễ cứ ăn ở trái với ai, người ấy tha cho mình là mình hối ngay. Con cứ suy bụng con thì biết.

Bà phán chép miệng, trong cái chép miệng có hàm cái nghĩa “Anh thì còn làm gì ai mà trái”.

Ngừng lại, Minh nhìn bà một cái nhìn cầu khẩn :

– Bác nên vì hạnh phúc gia đình anh con, tha cho chị con lần này. Con đã nghiệm bao nhiêu lần. Sự tha thứ rất có lợi cho những kẻ lầm lỗi. Không có người nào phạm lỗi được tha thứ lại không cảm động. Con nghĩ...

Bà phán lấy tay ngoạch môi :

– Anh nghĩ thế nào ?

– Con nghĩ giá bác thương anh chị con được như thế này thì con chắc chắn trăm phần trăm, chị con sẽ hối ngay.

Bà phán mắt sáng hẳn lên :

– Thế nào anh bảo tôi ?

Minh ngập ngừng :

– Con vì hạnh phúc của anh con mà thưa, bác không bằng lòng, xin cũng đừng bắt lỗi con.

Bà phán ngậm ngùi :

– Tôi biết lòng anh rồi, từng ấy năm ở với bác, bác lại anh còn không biết lòng anh sao ? Có điều gì hơn thiệt anh cứ bảo bác. Bác xin nghe anh, vì bác biết anh đã nghĩ là chín lắm.

Được bảo đảm bằng cái giọng thân thiết của bà phán, Minh tỏ ý mình :

– Theo con, thì cách cảm hóa chị con hiệu nghiệm nhất là bác lại chơi với anh chị con. Rồi nhân lúc trò chuyện vui vẻ bác khuyên răn chị con một vài câu. Chị con thế nào cũng cảm động nghe theo.

Bà phán gật gù :

– Cũng phải ? Nếu mình mắng ngay nó. Nó lại xưng mặt ra, mình không chịu được. mình quá lời, rồi nó chả ra làm sao. Mỗi lúc bỏ được người à.

Cái cơn phong ba giận dữ của bà phán đã tan, tan trong những lời khuyên chân thành của Minh. Bà sửa soạn lại nhà con và định ninh sẽ tha thứ cho Tân.

Thằng bếp ra mở cửa.

– Lạy bà ạ.

– Cậu mợ có nhà không ?

– Thưa bà cậu con đi vắng, mơ con ở nhà.

Rồi nó chạy vào, ý chừng bảo tin cho chủ. Bà phán vào ngồi đợi một tí thì Tân ra :

– Lạy mợ ạ !

Bà phán trông mặt ủ dột của Tân biết đã có sự gì vừa xảy ra.

– Cậu ấy đâu ?

– Nhà con đi từ tối hôm qua chưa về.

Rồi thừ mặt nàng ngồi ghé mình ở ghế.

Thằng bếp đem nước lên. Nàng mời mẹ :

– Mợ sôi nước.

Bà phán thở dài :

– Cậu ấy đi đâu lại đi cả đêm ? Có dặn con không.

Không đáp, Tân để rơi mấy giọt nước mắt trên má.

– Vợ chồng mới ăn ở với nhau, nên thương nhau, ai lại thế này bao giờ. Mẹ thấy các con lục đục thế này mẹ khổ lắm.

Rồi không biết từ góc ngách nào, mấy giọt nước mắt sa xuống. Nước mắt vẫn có cái đức cảm dỗ của nó, thấy mẹ khóc, Tân cũng òa lên.

Bà phán ghen ngào :

– Các con chỉ làm khổ mẹ. Các con phải thương mẹ một tí. Vợ chồng bảo nhau, có cái việc thế mà cũng cãi nhau.

Tân vẫn cúi mặt không đáp.

– Mợ thấy các con vui vẻ với nhau mơ sung sướng biết bao nhiêu. Nay chuyện này mai chuyện khác mợ khổ lắm. Vợ chồng lấy nhau là phải ăn đời ở kiếp với nhau chứ có phải một ngày một tháng thôi đâu, bảo thế nào cũng xong.

Tân không ngờ ở bà phán những lời nói ngọt ngào thế. Nàng cũng dịu.

– Thừa mẹ con có làm gì đâu. Nhà con sinh sự ra để đi đêm cho dễ.

Bà phán nói như mếu :

– Vừa mới ở riêng mà đã thế này. Rồi sau này ra làm sao ?

Bà phán đứng dậy, lại bên Tân bà lấy khăn tay lau nước mắt đang ràn rụa trên má Tân. Con nên thương mợ, nó bảo gì nghe nó. Đừng ương ngạnh. Đấy con xem, nó tức mình nó bỏ đi như thế có

phải cửa nhà... thế này không ?

Tân sụt sịt mấy cái, rồi sửa mái tóc, mặt sáng lên một quyết định :

– Chốc nữa con xin phép để con về đăng nhà.

Bà phán rưng rời :

– Đấy, sao con lại cứ thế. Cứ chồng găng một tí, vợ găng một tí, là của nhà tan nát. Con cứ ở nhà, hay lại đăng nhà với mợ. Rồi nó về mợ sẽ bảo nó. Con phải thương mợ. Người ta vui vẻ hay buồn rầu, là tự mình. Giá con cứ bằng lòng ra Cầm-phả có phải vợ chồng êm đẹp bao nhiêu không ? Có phải bây giờ vợ chồng sung sướng bao nhiêu không ? Mợ thấy các con âu yếm nhau, mợ cũng thỏa lòng.

Sự bỏ nhà đi của Hậu cũng làm cho bà Phán thương con dâu thêm được một chút. Bà nắm tay Tân ân cần dặn :

– Mợ chỉ dặn con có một điều : Con nên nghe nó, cho êm đẹp cửa nhà. Đời người được bao nhiêu dâu con, như mợ bây giờ muốn có lại những phút như các con cũng không được.

*

Bà phán vừa về nhà, Minh đã sang hỏi ngay :

– Thưa bác, thế nào ? Bác có gặp anh chị con không ?

Bà phán nét mặt buồn sủ :

– Chồng nó bỏ đi đâu từ hôm qua. Có vợ nó ở nhà.

Minh nhăn mặt :

– Thưa bác, anh con đi đâu ?

Bà phán lắc đầu :

– Nào bác biết được.

Rồi nói cái giọng như kẻ mất hơi :

– Cậu Hậu cũng chẳng ra gì thật. Vợ con, bảo nó không nghe, thì đánh vào xác nó, việc gì phải đi đâu ? Con với cái thế này thì có chết không cơ chứ ? Ấy cũng may anh bảo bác, bác nghe, bác phủ dụ nó. Chứ lại hất hủi nó thì nó phản uất ngay. Cái nghề con gái vẫn thế, đánh chửi nó thì được, chứ lại bỏ nó mà đi đêm đi hôm là nó không chịu.

Minh về buồn, băn khoăn về sự Hậu bỏ nhà, đêm không về. Là người đã sống chật hẹp cái đóng sống ý thức, Minh

linh cảm thấy sự đi ấy sẽ cho ra một cái gì nguy hiểm lắm. Cái gì ấy sẽ làm cho hai đời người phải dở dang, bao nhiêu người chung quanh phải ân hận. Há phải bây giờ Minh mới biết đâu. Minh biết cái ngòi nổ ấy từ khi nó còn nằm trong những cử chỉ “lặt vặt” của Tân và Hậu. Hay nói cho đúng một cái thuyền tối mục, ván chỉ chực bương ra, lại một thẳng lái nhát như cáy, lại đem thả ra cái dòng đời vô cùng ào ạt. Thì ôi thôi ! Sự đảm là chắc. Chỉ một đuôi con mắt, Minh nhận tất cả những số phận tàn khốc của họ khi họ còn ăn ở trong nhung gấm. Minh đoán cái oan khổ của Hậu ngày hôm nay từ khi Hậu lấy câu “tout s'arrange” làm khẩu hiệu. Và vài ba lần theo Hậu lại chơi nhà Tân, Minh đã đặt cho Tân một chỗ phải đến. Nghĩa là Minh đã trông thấy cái nhà mồ của họ. Nhà mồ ấy xây bằng những xô bồ trong sự sống.

Cho nên bây giờ Minh không thể nào không tha thiết đến họ, tha thiết đến cái đời tan vỡ của họ nay mai. Máu huyết để của người cha suốt đời sống cho bốn phận vẫn luôn luôn chảy cuộn cuộn trong lòng con.

Minh định tâm đi tìm Hậu, tìm Hậu để bảo cho chàng biết trước những gập ghềnh mà chính Hậu không bao giờ lường được. Và bắt Hậu về nhà. Nhưng tìm ở đâu. Xưa nay Minh có đi chơi với Hậu bao giờ ? Minh có la cà với Hậu ở những nơi có thể la cà đâu. Minh nghĩ mãi, sau chợt nhớ đến Phong – người bạn ăn chơi của Hậu, Minh tìm lại nhà để hỏi tin.

Quả nhiên Minh đến trong lúc Phong vừa về, chưa kịp thay quần áo. Gặp Minh, Phong hỏi ngay.

– Anh đi tù Hậu phải không ?

Minh gật đầu.

Phong đập xuống bàn, nói như người hét :

– Nó ương lắm, anh ạ. Hôm qua nó lại đây tìm tôi, lôi tôi đi. Tôi hỏi đi đâu ? Nó nhất định không nói.

Rồi Phong giơ hai tay lên, cau có :

– Anh có biết nó đưa tôi đi đâu không ?

– Không ?

– Nó như thằng điên, nói chẳng ra câu nào với câu nào. Nó dắt tôi ra bến Nứa. Rồi chẳng nói chẳng rằng, lôi tôi lên một chiếc ô tô chạy Haiphong.

– Anh tôi mời anh đi Haiphong có việc gì ?

– Yên anh cứ để tôi kể hết cho mà nghe. Lên xe nó cũng vẫn chẳng nói gì với tôi cả. Tôi hỏi nó năm ba lượt, thì nó chỉ âm ừ : « Đi chơi ».

Tôi gắt nó :

– Đi chơi sao mà không báo trước cho tao biết ?

Nó gật gù :

– Đi chơi, thì biết đi đâu mà báo trước. Rồi nó mời tôi hút thuốc. Đang bực mình, tôi gạt tay nó ra, thì nó nói :

– Hút đi, làm gì mà gớm thế ?

– Ngày thường nó khá, sao hôm ấy nó như thằng bị ma làm. Thấy tôi khó chịu nó bảo ngay vào mặt :

– Thì mặc anh.

Ồ ! Cái thằng nó mới vô lý làm sao ? Anh thử tưởng tượng, tự nhiên tôi bị nó xách có lôi đi như thế, rồi nó chúi đầu vào cánh tay tôi nó ngủ trên ô-tô, thì có bực mình không. Con đường hơn trăm cây số kể cũng dài chứ ? Thế mà tôi chỉ vì nghĩ để tìm cái có vô lý của nó, mà đến nơi lúc nào tôi không biết. Nói thế anh có tin không ? Trước kia tôi còn làm việc cho một hãng buôn ở Cảng, có nhiều chuyến tôi đi. Xe bắt đầu chạy cho đến khi đỗ tôi tưởng chừng chỉ độ 45 phút. Là vì trong đầu có những con số nó định đoạt cả một đời thương mại của mình.

Đến Haiphong nó mời tôi vào một khách sạn có tiếng ở Paul Bert. Để tôi ngồi đấy, rồi đi một tiếng rưỡi đồng hồ.

Rồi Phong lại há hốc mồm :

– Anh biết nó đi đâu không ?

Minh lại lắc đầu, chăm chú nghe.

– Nó đi thuê một cái xe location và dẫn theo một cô điểm. Tôi vì có người đàn bà cạnh nó, mới không bạt vào tai nó một cái. Nó đã không xin lỗi tôi về sự bỏ bạn như thế lại còn giở trò khi :

– Xin giới thiệu anh, Cẩm My, một... bạn. Sự giao tế bắt tôi phải đứng dậy nhã nhặn chào, mặc dầu lúc ấy tôi chỉ muốn cự nó. Nhưng lúc cô ta ra trước gương to sửa lại mái tóc, tôi cũng khe khẽ cho nó một câu :

– Anh điên à, anh làm cái trò gì thế ?

Nó cười nhạt chẳng thêm giả nhời tôi. Thế có tức không. Cái mặt nó cứ lạnh như tiền. Tôi vẫn dĩnh ninh xuống đến Haiphong sẽ bắt nó khai cái có « bắt cóc » tôi. Nhưng từ lúc có cô gái... bạn ấy rồi thì còn hỏi gì được nữa. Có điều

này mới kỳ quái. Nó ngồi ăn với chúng tôi bằng mắt, nghĩa là nó chẳng ăn gì, và cũng không nói với tôi một lời. Tôi gợi chuyện, nó cũng chẳng đáp. Có hỏi nó mãi thì lại phải trông nó giật mình khi mình hỏi để hỏi lại tôi :

– Gì hở anh ?

Nó làm ra đấng trí anh ạ. Nhưng còn điều này kỳ quái hơn. Cô gái ngồi với nó cũng ngạc nhiên về thái độ nó như tôi. Nghĩa là cũng có những cái nhìn dò hỏi, và những cái cười của kẻ phải đối diện với một thằng mất trí.

Ở khách sạn ra, nó bảo tài xế chạy về Đồ Sơn. Tôi vội ngăn và nói bằng tiếng Pháp :

- Tao không đi với mày được. Nhiều việc quan hệ lắm. Cho tao về.

Nó ồ ồ lên nạt nộ tôi :

– Điên ! Việc gì ? còn việc gì quan hệ hơn việc đời, mà cũng đếch cần nữa là. Không lôi thôi, đi. Rồi nó kéo tuột lôi lên xe, tôi xin với nó cho tôi ra giây thép đánh télégramme về dặn người thư ký. Tôi phải nhờ thế lực, của cô Cẩm My mới được phép. Từ Hải phòng ra Đồ Sơn nó nói với cô Cẩm My và tôi được một câu :

– Xuống.

Cô Cẩm My không biết tên cô ta hay nó đặt thế – và theo nó như theo tên tướng cướp.

người bị bắt cóc

Nó thuê một cái buồng lấy một cái bàn đèn. Rồi nó nằm nó hút không mời ai lấy một điếu. Hỏi gì nó cũng chẳng đáp. Hỏi lắm thì nó làm bộ giật mình.

Nhưng chỉ giả nhời mình bằng một câu hỏi lại :

– Gì hờ anh ?

Thế có chán không. Hút một chập, nó chìa cái dọc tầu cho tôi, quăng cái tiêm và chỉ hộp thuốc. Có ý bảo tôi hút đi. Cẩm My ngồi cạnh nó, ngáp. Nàng buồn ngủ hay ngáp thuốc ? Tôi không còn việc gì để làm, tôi tiêu khiển bằng cách nhìn nó, nhìn Cẩm My, và nhìn ngọn khói bay lên trần. Nó nằm thiếp đi một lát, rồi thức giấc. Nó kênh người để có thể cho tay vào túi quần móc hai hộp thuốc phiện nữa ra. Rồi một hiện tượng lạ luôn xảy ra.. Nghĩa là nó nói to để chúng ta phải giật mình : C'est décidé.

– Còn hai hộp đây. Cứ hút cho say xưa. Ồi chà, chuyện chó gì cũng không

bằng hút.

Mặt nó lúc ấy vụt đỏ lên, mắt dữ tợn. Lúc nó không nói gì thì rằng nó cứ cắn chặt lại. Khi bắt đầu nói thì nói chẳng để ai kịp nghe. Tôi đoán biết tâm trạng nó. Chắc nó lại bức tức gì về gia đình đây. Chứ cái đời nó còn có cái gì phải quan tâm để mà bức tức nữa. Tôi hỏi nó bằng tiếng Pháp :

– Chắc mày buồn gì về vợ mày ?

Nó cười nhạt, định giả nhời rồi lại thôi... rồi lại định giả nhời, rồi lại định giả nhời rồi lại thôi

Bỗng nó ngồi vụt dậy chĩa hăn vào mặt Cẩm My hỏi một câu nó làm cho tôi phải ngượng :

– Trước cái đời giang hồ của em, chắc cũng đã có một lần em lấy chồng chứ.

Thuốc phiện làm cho Cẩm My lơ đãng.
Nàng chỉ khẽ gật đầu.

Nó hét một tiếng to đến nỗi tôi giật mình.

– Phải chú ! Lấy chồng rồi đi làm đi.

Tôi lừ mắt nó, cái lừ mắt ấy có ý bảo : không nên phạm vào lòng tự ái của người đàn bà ấy mặc dầu hẳn là... đi.

Nó đáp cái ý “nhân từ” của tôi bằng câu :

– Anh thì biết gì ?

Rồi nó lại hỏi :

– Thế sao em bỏ chồng ?

Cẩm My cười không đáp.

Nó móc túi lấy cái giấy hai mươi đồng để trước mặt Cẩm My :

– Đây anh cho em thêm, nhưng em phải nói cái cớ tại sao em bỏ chồng và sau khi bỏ chồng em lấy những ai. Em bỏ chồng bao nhiêu lượt

Tôi muốn đâm ngay vào mặt nó một cái về chỗ nó khi thị đàn bà quá. Nó đâm bỏ đồng tiền một cách mỉa mai như thế. Nhưng tôi đã ngã đánh thõm. Cẩm My hồng ngay sắc mặt tái nhợt vì thuốc phiện, cầm nghiêng tờ giấy bạc rồi ngắm xem. Chả nàng xem thật hay giả. Khi chắc bằng ở sự lương thiện của tờ giấy, nàng mới gấp làm tư, vén áo bỏ vào túi rồi cài kim băng tử tế.

– Để tôi nói cho mà nghe. Năm mười bảy lấy chồng. Bỏ nghề khâu khâu ngay được một anh thư ký. Ở với nó được một năm thì bỏ.

Nó trợn mắt, dữ dội:

– Sao?

– Vì nó bắt ne bắt nét quá. Đôi bí-tất không kịp giặt nó làm ẩm lên. Mỗi tháng hai đứa có ba mươi đồng mà nó làm như tiền trăm bạc nghìn bắt tiêu cái gì phải vào sổ. Nó lôi những đồ thập cẩm bà nà ở đâu về bắt mạng, bắt vá. Ai hoài hơi. Ngủ thì chưa sáng nó đã bắt dậy. Mặc quần chấm đất là nó kêu ẩm lên. Em thì nghiện thuốc Lào mà nó hể cứ thấy em hút là kêu vang nhà. Cứ một cái hút thuốc Lào cũng đã muốn bỏ đi cho rảnh. Nó lo lắm các anh ạ. Cái ẩm, cái chậu nó bắt để đâu cứ để chết đấy. Thì các anh tính những cái khốn nạn ấy ai để ý đến làm gì. Rồi hơi một tí nó riếc. “Đàn bà đâu có thế?” Các anh tính đã đủ thứ bực mình chưa? Mỗi khi muốn đi xem hát một tí bảo nó, nó trợn mắt: “Đàn bà không lo làm lo ăn, chỉ hát với xướng”.

Rồi nó lại gắt mình. “Con khỉ” ở với nó một năm, vì nó hạnh hợ nhiều quá, các anh tính bố ai chiều được. Thế là em bỏ. Chẳng bỏ thì chỉ những trông nom nhà cửa cho nó mà ho lao. Lấy nó có hai cái áo dài, lúc bỏ thì cũng chỉ có hai cái. Thật là lỗ vốn trông thấy.

Tôi nghe Cẩm My kết cái kết cục của sự bỏ chồng bằng câu lỗ vốn mà phát ghét. Nhưng trái lại Hậu, nó cười khì khì, nó reo lên :

– 1ère épisode. Rồi gì nữa ?

– Bỏ nó xong em lên ở nhà cô Vinh là bạn của chị em. Ở nhà cô ấy được một tháng. cô ấy làm mồi cho một thằng. Trời ơi ! Cái thằng này thì các anh không thể tưởng tượng được. Nó trên sự đếu giả của loài người. Em cứ nói thế này anh rõ. Nó vô lương tâm đến nỗi đêm giờ

rét căm căm, lại mưa phùn, lúc một giờ đêm nó bắt đi từ Ao Than lên phố khách mua cho nó bát mì. Nó hẹn nếu không mua đúng hiệu chú Sủi thì nó đổ đi. Em vác được cho nó bát mì về, nó chê nguội rồi đánh em cật tử nhất sinh. Nói có ai tin không, hử các anh. Lại một nỗi này mới cay cực, hôm nào mình có việc gì để nó phải chửi là y như nó đi liền. Một lần lĩnh lương xong nó cút thẳng không về nhà. Đi cho một tuần lễ. Nó lại không biết mình lấy cám mà ăn à ? Nó cũng chẳng thí cho một đồng kẽm. Đã thế, nó cũng lại như cái thằng trước, hạnh đủ thử : Nào đàn bà ngủ thì banh mắt mới dậy. Ăn quà vặt suốt ngày. Thế là chê thằng hay đánh lấy thằng đánh đau. Em không chịu nổi nó, em lại bỏ. Cái thằng trước bây giờ nó giàu lắm. Hôm gặp em nó gọi cho năm chục và nó hỏi em :

– Em đã biết sa ngã là khổ chưa ? Em bật cười, sao nó ngu thế anh nhỉ ? Người ta ở với mình quần nhất manh áo nhất mảnh. Ra ngoài người ta quần là áo lượt, lên xe xuống ngựa lại bảo người ta biết khổ chưa. Nói vô phép hai anh, tôi việc đếch gì tôi khổ, ở với nó ăn sung mặc sướng gì ! Bây giờ cơm tây cơm tàu luôn. Chứ cái bữa cơm hai anh mời em vừa rồi thì đến mười đời nó cũng chẳng có. Em nói có hai anh chứ nếu em không xa chạy cao bay thì chỉ lấy chồng một năm nữa là em họ lao. Anh bảo không khôn thế thì có mà chết. Có thân thì phải thương thân chứ, cha mẹ mình đẻ ra mình chứ có lấy gỗ đẽo ra mình đâu.

Bỏ hai thằng ấy xong em lấy khách. Nhờ giới quăng này thì mát mặt không phải chân lấm tay bùn như khi ở với hai thằng kia. Mà cũng chẳng phải hầu hạ

ai. Cứ mỗi khi nó ở hiệu nó về thì lấy cho nó chậu nước. Thế thôi, Lúc nào nhớ nó sai đi mua thuốc lá thì lại mừng rơn. Vì mua một hào còn chín hào bỏ túi. Nhưng thỉnh thoảng nó mới về. Tối ngủ, cu cậu treo áo ở mắc, loèng soèng, đợi cho ngủ say là em bò dậy thò vào túi lấy một nắm. Có đâu hơn ba tháng, em để dành được năm chục đồng. Ấy là chỉ kể tiền thó được thôi. Mỗi tháng nó cho em những bốn chục lại không ăn ở nhà. Này khách thế mà nó thương vợ con đáo để, các anh ạ. Cứ thỉnh thoảng buổi trưa nó lại xách về một gói bánh bao, bánh tằm sấm to bằng cái nồi đồng. Tha hồ ăn. Ăn không hết lại bán lại cho mẹ con bác tư ở chung nhà. Một hào một chục. Chẳng qua số mình giới thương mở mặt mở mày cho đến ngày gặp nhân gặp duyên, gặp quý nhân phù trợ cho nên vừa được nhàn nhã cái thân vừa được có đồng ra

đồng vào. Chứ lấy chồng mà làm quần quật như con sen, lại suốt đời giật gấu và vai, thì em chịu. Em cho là giới phật mở cửa cho mình, nên thỉnh thoảng cũng đi lễ. Sau bà đồng bảo phải đội bát nhang, thì « làm ăn » mới khá. Em nghĩ : tốn một tí những cần gì, mình có lòng thì giới lại phù hộ độ trì cho mình. Vì đội bát hương, nên em mới quen bác Bích mở cô đầu dưới Cánh gà. Thỉnh thoảng rồi em vẫn xuống chơi. Không biết số em lận đận thế nào, của trong nhà đội nón đi ra, em thua ngay mất mấy trăm bạc chẵn. Đã thua thì chớ, về nhà nó lại còn lèo nhèo. Một hôm đã phải cầm chuỗi hạt để đánh cũng thua hết. Về nhà hỏi nó, nó không có thì chớ, lại còn giờ ngó giờ ngọng khuyên : Tánh pác không tốt. Em cáu tiết chửi cho một trận nên thân. Nó chỉ nhe răng cười. Cũng tưởng xô xát thế thôi, ai ngờ nó không về nữa.

Em tưởng nó giận, hai ba lần thập thò lên hiệu. Lần nào nó cũng ra cho tiền. Nhưng bảo về thì nhất định nó không về.

Hậu nó reo lên như người đánh số tây lùn trúng ngôi sao. Nó cho Cẩm My hút một điếu :

– Hút đi, rồi lấy hơi mà kể em ạ.

Và nó hô to : Deuxième épisode. Cẩm My tiếp : Em bán hết đồ đạc xuống ở với bác Bích. Bác ta bảo em chịu hát giúp bác ấy thì cho vay năm chục. Hai anh tính, đang cờ bạc cay cú, thấy tiền thì cầm chứ còn nghĩ gì. Mà cũng chẳng phải ăn trộm làm gì mà phải nghĩ. Đi hát gặp ai người tử tế thì lấy, không thôi.

Em làm cô đầu được hai tháng thì gặp một người cai thầu khoán. Anh

ra trông thì không được như hai anh, nhưng nhiều tiền lắm. Chuộc em ra rồi thuê nhà cho em ở. Mỗi tháng anh ta cho em năm mươi đồng. Buồn cười một hôm anh ta về bảo em :

– Nhà bác anh có giỗ, em sang làm giúp một tí.

Chán quá, em chân yếu tay mềm còn biết làm giúp ai ? Anh ta giắt em sang Hạ Lý vào một xóm. Đến nhà họ, gặp ai cũng khoe rồi rít nhà tôi đây, nhà tôi đây. Rồi bảo em xuống bếp. Em không chịu xuống. Đi ăn giỗ chứ có phải đi làm đây tớ nhà người ta đâu. Thế là hôm ấy về giận nhau. Em tức quá vì anh ta cứ nói lai nhai. Mà em nói hai anh tha lỗi, sao đàn ông người nào mắng vợ cũng « Đàn bà ăn ở như thế à ? » Sao thế hở hai anh. Của đáng tội, anh ta thì hiền lành, nhưng phải cái nói dai. Em cáu, em đồn cho

mấy trận nên thân. Cu cậu từ đấy tịt mắt. Ở với anh ta em kiếm được dăm trăm. Em nói dối được hai chuyến vỡ to. Một chuyện nói dối cô ruột chết không có con cái mình em phải cáng đáng. Gớm khóc giả khổ hơn khóc thật các anh a. Anh ta cho em trăm bạc về làm ma. Anh ta nhất định đòi về cho nó phải đạo. Em phải chống chế mãi lấy cớ chưa giả của người chồng cũ chưa về được. Nhưng anh ta đưa tiền ra, bảo giả thì giả, để về cho nó có con có cháu, cho làng nước trông vào. Gớm, người đầu mà gàn thế. Sau em phải bảo họ nhà nó to và hay đánh nhau lắm, nó vẫn dọa em về nó sẽ đâm chết. Bây giờ lại đưa chồng mới về thì nguy ngay với nó. Thế là thoát. Chuyến sau em « thông » anh ta được hai trăm. Em đưa nhân tình lại nói dối là em, xin được việc làm, bây giờ không có tiền lễ. Mà lại xin được « bổ » vào đốc lý thì hai anh tính có

ghê không. Có ông em vợ làm phán tòa chẳng danh giá à. Cứ gì mình phải làm phán. Em bảo anh ta thế. Em cứ sai nhân tình nói tiếng tây với anh ta. Anh ta tịt mịt. Thế mà sau này anh ta biết cũng chẳng làm gì đấy.

Hậu nó gọi bồi mở cho cô ta một chai bia rồi bảo :

– Em uống đi một ti cho nó hăng hái mà kể. Thế tất cả là ba lần rồi hở ?

Rồi nó hút một điếu thuốc phiện vừa to đúng bằng đồng hào. Thở song khói, nó ngồi bật dậy lão đảo. Nó lại reo như lần trước : Troisième épisode. Song nó ngã ngay xuống. Uống cạn « chai » bia to, Cẩm My đòi một điếu thuốc :

– Cho em một điếu đã.

Nàng kéo xong, khít khít mũi, rồi bắt đầu vào chuyện bằng một câu chửi những đồ Sở Khanh rồi mới kể :

– Cái thằng em đưa nó lại “bố” anh cai thầu khoán, nó lại xoay ra lừa em. Nó bảo em : Thân em ngọc ngà như thế sao em lại đi lấy cái đứa “vũ phu”. Hoài hồng ngâm cho chuột vọc. Bây giờ anh có sẵn cửa hàng trên phố, em chỉ thêm vào đấy dăm trăm là em buồn thêm ít hàng tạp-hóa, chỉ trong vài năm nên ông nên bà có phải là em rửa được cái tiếng giang hồ không. Lúc người ta u mê các anh tính còn biết ai là kẻ hay người dở. Cái thằng ba răng vàng ấy nó lừa em. Nó để cho em làm bà chủ được ba tháng là nó đưa vợ cả nó ra. Vợ cả nó đánh em một trận mê toi. Thế là em lại phải ra tay không. Sau em làm lòi thoi nó mấy lần, nó mới cho em được hai chục bạc, Em mất với nó

bốn năm trăm bạc. Mình cũng đã định tu đấy, nhưng gặp phải đứa nó đều cẳng thế, anh bảo làm thế nào ? Em lại về ở nhà một người bạn. Một hôm bạn em bảo : “Ở đời này cần gì, không tiền thì khối tiếng. Bây giờ còn chân son mình rồi, không lo tu tập, sau này về già nghèo thì nhờ ai. Thôi tôi bảo có món này chịu khó đi một tí làm hai chục ngon ơ. Đồng tiền bây giờ khó kiếm, tháng làm dăm chuyển là trăm bạc. Tội gì mà dăm chiêu. Thế là em đành, nghĩ cũng chẳng tội gì, mình cũng chẳng mĩ miều gì bảo giữ gìn. Lần ấy rồi lần khác quen đi. Kể kiếm, em kiếm được khối đấy. Nhưng cờ bạc lại thua luôn. Anh bảo chả cờ bạc thì làm gì ? Đi chơi với các anh về lại ăn, lại ngủ. Ngủ dậy lại đánh chẵn. Và cứ thế sống mãi cho đến lúc nào không kiếm được nữa thì thôi, vào nhà thương làm phúc. Cơm, áo đã có nhà nước cung phụng cần

gì. Hẳng cứ biết nhàn ngày nào hay ngày ấy. Đời ai cũng chỉ sống một trăm năm. Vất vả lặt vặt lắm chỉ khổ thân.

Hiện bây giờ có nằm ở Đồ Sơn với cô ta Tôi bảo nó về nhất định thế nào cũng không được.

Hỏi duyên cớ, nhất định nó không nói. Vì chuyện gì anh cho tôi biết ? Hay là rắc rối với vợ.

Tất nhiên không bao giờ Minh nói :

– Tôi cũng không rõ vì chuyện gì. Anh tôi nói chị tôi là người nhu thuận, không bao giờ để anh tôi phải buồn thế ?

Rồi Minh cáo từ.

Hậu gọi bồi hỏi:

– Anh xem buồng bên kia khách đã đi chưa ? Đi rồi, anh đòi cho tôi sang cái buồng ấy. Ở đây không có cửa nào trông ra biển buồn lắm.

Bác bồi đi một lát quay lại dọn buồng. Hậu vừa về buồng mới thì Minh đến. Chàng gõ cửa.

– Entrez.

Minh hiện ra một cách đột ngột như thế, mà Hậu vẫn không ngồi dậy. Thản nhiên chàng bảo Minh :

– Chú hỏi thằng Phong phải không ? Tôi đã dặn nó không cho chú biết cơ mà. Thằng mặt mọt.

Và thêm luôn một câu :

– Il m'emmerle...

Minh cỏi giấy, nằm cạnh bản đèn anh

Hậu hất hàm hỏi :

– Chú hút không ?

– Hút chú, hôm nay anh phải cho em hút.

– Chú cũng dám hút thuốc phiện ?

– À, ở đời, không nên câu nệ quá.

Minh đã nói câu ấy trái lòng mình nhưng cố ý đặt một cái mìn.

Hậu không mời Minh điếu đầu. Chàng hút cho đến điếu thứ mười lăm mười sáu mới quay tầu mời Minh.

Minh hút một cách khó khăn, và cố làm ra ngon lành.

Giọng khàn khàn, Hậu lim dim :

– Chú có hút bao giờ không ?

– Thỉnh thoảng.

Câu giả lời của Minh cũng chả làm cho Hậu ngạc nhiên. Minh nói thêm một câu nữa để ghép lực lượng vào câu « không nên câu nệ quá ».

– Hút trong những trường hợp đặc biệt của đời tôi.

Rồi chép miệng :

– Anh tính đời người ai chả có lúc buồn.

Cái tâm sự nhân tạo ấy đã cho Minh đứng về hàng ngũ của Minh. Bỗng Hậu cười gằn :

– Sự đời cay chua thật, chú mà cũng có lúc buồn, thì thiên hạ ai tránh được.

Cửa đã hé mở, Minh liền lách vào :

– Càng những người tưởng chừng không bao giờ buồn, lại càng có những tình cảnh phải khóc rỏ máu mắt.

Hậu gật gù :

– Như tôi chẳng hạn, tuần trăng mật tưởng ở đâu ấy chứ, ai ngờ rúc ở đây. Bên cạnh một cô gái điên.

Minh làm bộ ngạc nhiên :

– À, cô ấy đâu. Nghe anh Phong kể, cô ấy cũng có một đoạn đời buồn khổ lắm phải không anh ?

Cười nhạt, Hậu chấm đầu tiêm vào còng thuốc :

– Buồn khổ gì, nó là đứa không biết buồn khổ. Chú không được nghe nó kể chuyện đấy, giá chú có mặt ở đây lúc ấy,

chú sẽ nhổ vào mặt nó. Nó về Haiphong rồi.

Minh lên một quan niệm nhân ái vào đầu Hậu :

– Đã đành người ta không biết buồn khổ nhưng mình là người đã thấu suốt các sự khổ não của kiếp người mình, phải biết hộ người ta.

– Để làm gì ?

– Để thương người ta, và tránh cho người ta những cay cực của kiếp người.

Hậu đưa thuốc cho Minh. Minh làm cái việc khổ sai ấy lần thứ hai. Trong lúc Minh kéo, Hậu chậm rãi :

– Vì chú là người có thiện tâm nên chú muốn cho hết cả chúng sinh đều tìm thấy thiên đường ở hạ giới. Nhưng chú không thấy chỗ mục nát của họ.

Rồi lắc đầu lia lịa :

– Không được đâu.

– Có những tâm hồn thấp kém, không thể cải hóa được, phải nhận thế. Nhưng tôi thấy đường đời không ngả nào không có lối tháo.

Rồi vào « lòng » câu chuyện :

– Như anh chẳng hạn, anh đang gặp con đường ấy, anh thấy bao nhiêu nguy hiểm có thể dẫn đến. Không muốn đem mưu trí lòng dạ, cái giống Thượng đế muốn cho được ngự trị trên mặt đất, để đoạt lấy phần thắng, Và anh chạy trốn.

– Chú không biết nội tình, nên khó nói lắm, có những hòn đất cam tâm làm hòn đất mình nặn nó thành tượng, nó cứ bỏ ra, chú bảo làm thế nào ?

Minh thấy Hậu đã chịu nói chuyện với mình, mừng lắm. Chàng đáp ngay :

– Miễn lòng muốn nặn nó của mình mạnh, mình sẽ làm nó nhuyễn đi. Làm nhuyễn đi bằng tình yêu, bằng những nài nỉ, bằng đời sống cao đẹp của mình,

Một chút ánh sáng đã len vào lòng Hậu. Chàng sai bồi lấy thêm hai cốc whisky Soda, rồi bảo :

– Để uống cái đã, rồi tôi kể sơ lược cho chủ nghe. Chỉ sợ nghe xong, chú cũng phải nản.

*

– Mới ở chung với nhau được ba hôm, tôi đã thấy khó chịu về những sự nhõng nhẽo của nó. Nó chê bức tranh

Uyên-Ương anh Hoàng Bân mừng hôm cưới, màu tối quá. Nó nhất định bắt bỏ đi. Tôi bảo :

– Anh Hoàng mừng chúng mình, anh ấy vẫn lại chơi đây. Bỏ đi anh ấy giận chết.

Nó bấu môi :

– Anh ấy cho mình, treo hay không là quyền mình. Việc gì anh ấy giận. Đêm nằm, nhìn lên trông tối om om đến kh-iếp.

Tôi nói thế là nó nằm quay ngay mặt đi, rồi nói một câu nó làm cho tôi muốn lật chăn, tổng cổ nó ra đường :

– Cậu chắc từ thuở bé chưa biết cái tranh là cái gì, nên bây giờ mới quý thế

Minh ngắt lời anh :

– Sao anh không chiều chị ấy treo ra buồng ăn có được không ?

Nói như chú ấy, mỹ thuật có phải là thứ cảm thế nào cũng được đâu ? Để ngoài nó mất hứng đi.

Minh cười cho nhẹ bót không khí :

– Em tưởng cái mỹ thuật hạnh phúc cần hơn.

– Đã đành, nhưng nó có cái thích của nó, mình cũng có cái thích của mình chứ. Chiều nó thì lật cả nhà đi à ?

Hút một điếu nữa, Hậu tiếp :

– Mỗi ngày ít ra cũng một chục lần khích bác nhau. Nói gì, nó cũng chèn. Mua về cho nó cái hộp đựng kim chỉ, nó lại bảo :

– Tôi không biết khâu, cậu mua làm gì ?

Rồi nó ném cái hộp xuống divan :

– Cậu trí khí tửn mủn, để ý đến cả những việc của đàn bà.

Tôi hỏi nó :

– Sao mợ lại không biết khâu ? Nó giả lời :

– Vì nhà tôi không có rổ rách.

Chú xem ghê không, nó nói những lời chua chát không ? Rồi Hậu hất hàm cò ý bảo “chú có kham nổi không”. Hậu lại tiêm hút. Minh châm một liều thuốc:

– Giá lúc chị bảo cậu chỉ để ý đến những công việc của đàn bà, sao anh không nói ngay và cặp theo một cái hôn vì “anh yêu em”.

Hậu cười sặc :

– Tôi không thể vô lý như thế được. Nhất hôm lại đăng ông cụ, ông cụ đang hỏi chuyện. Nó cứ bám chí rục về. Đang nói chuyện, về không được. Thế là nó lảng lạng cút trước. Tức sôi lên, về nhà tìm nó, nó chưa về. Đến khi gặp, hỏi, nó nói bố ngay vào mặt mình :

– Tôi không chịu được khói thuốc phiện.

Hậu nói xong đập tay xuống chiếu.

– Ra nó chửi bố mình à ?

Tôi mắng nó một câu :

– Đồ khốn nạn

Nó bù lu bù loa khóc, nhịn cơm luôn ba ngày để ăn bánh tây với bí-tết. Để bữa

nào cũng chửi thẳng bếp, thịt có bạc nhạc sao không lạng ra.

Rủ nó đi cao lâu ăn chim sẻ quay ở hàng Bông. Lúc về nó vặc từ cửa hiện đến nhà, những là : Cậu chẳng được tích sự gì. Thế cũng khen ngon. Dễ thường từ thuở bé cậu không được ăn bao giờ.

Minh chen vào :

– Nếu chị bảo em thế, em nói ngay thì không có chị cho di, em không bao giờ được ăn thật đấy. Không thì em bảo đi ăn có chị có em cho vui, ngon hay không ngon cần gì

– Không chú chưa biết nó, nó là đứa mất dậy, phải dậy bằng những câu rất sâu cay mới được. Tôi liền mắng thẳng : Mồm mợ là mồm cu-li. Câu ấy làm cho nó khóc nức lên. Nó liền tức tốc gọi xe

về nhà... nó. Thằng bếp pha cà phê. Lâu, nó quát âm nhà, chóng, loãng, nó kêu vỡ đầu. Có khách đến chơi, nhiều khi nó chửi thằng bếp để khách phải ngượng về. Nó mời những đồ khốn nạn ở đâu lại nhà mình ăn uống, chuyện đến vỡ nhà. Rặt những chuyện giai gái, bảo nó nó hần học :

– Chỉ kẻ bần tiện mới không có bạn.

Rồi nó nói thêm một câu, làm cho mình phát mửa :

– Không có bạn, lúc bố mẹ chết, ai đi đưa ?

Tôi đã toan đánh ngay hôm ấy. Nhưng chỉ dầy nó ngã chúi xuống thôi. Mỗi lần cãi nhau, nó lại về nhà. Rồi ông bà ấy lại bắt Hà đưa nó lại. Nhiều, nhiều lắm, không kể siết được. Một tháng giời

nay nó gây bao nhiêu chuyện. Mặt nó lúc nào cũng chua như dấm, động nói là nó nghiêng răng lại. Thằng bếp mới ở một tháng, bốn lần xin thôi. Thằng bếp bây giờ mới vào đây chứ. Lần cuối cùng : Tôi hỏi nó :

– Mợ có dùng cao tôi bảo mợ lấy cho mấy lạng. Chú biết nó giả nhời thế nào không ? Nó bữu môi, cau có :

– Tháng trăm bạc ăn gạo còn chẳng đủ. Lấy gì mà ăn cao.

Nó đâm một nhát vào giữa tim đen, lòng tự ái bị thương, tôi lồng lên, giáng cho nó một cái tát. Nó xông vào xé sơ-mi tôi. Tôi quật cho một cái nữa ngã quay.

Sau bác (mẹ Hậu) và bà nhạc tôi phải “hội đàm” để thu xếp cho hai cửa hòa nhau. Các cụ nói khan nói vãi, tôi cũng

động tâm. Nghĩ nó đại dột, đành phải nén lòng. Ai ngờ nó cứ cố tình sinh điều để chuyện.

Cùng kể đã phải nghĩ đến cách đi chơi trăng mật để cho nó khuây khỏa đi và may ra nó có chữa được tí nào chẳng? Chứ thực tình tôi đã ghét nó tím ruột, còn trăng mật gì nữa. Hôn nó, cười với nó cũng là gượng cả. Thế mà nó cũng không để yên. Nó nhất định bắt đi Saigon Huế. Chú bảo đi Saigon Huế, nghỉ mười ngày đi thế nào được. Thế là nó làm đủ trò. Tôi không thể ép tim cho mỏng hơn được nữa. Nói nó cũng vô ích, thôi thì liêu. Phen này về, tôi không ở với nó nữa. Rồi tùy số mệnh muốn định đoạt thế nào cũng được.

Buông nhời, Hậu vợ ngay dọc tàu, tiêm rồi hút. Hút một lúc sáu bảy điếu.

Minh ngồi yên lặng một lúc, yên lặng để cho cái yên lặng nó tăng nghiêm trọng.

Rồi chàng nói với Hậu :

– Chúng ta đã sống với nhau trong bát máu, em xin dâng anh một lời, Dù em nói có lầm lẫn anh cũng tha cho. Vì là do lòng yêu kính anh chị. Chị đã đành tính nết không được nhu thuận, nhưng xét ra tuổi còn ít. Chưa từng hiểu thế nào là đời người. Chưa từng xót sa những phù trầm của cuộc thế. Chưa từng rỏ nước mắt trước những tử biệt sinh ly. Cho nên chị không hiểu sự quan hệ của tình vợ chồng. Vì không hiểu, chị đã sống cho những sở thích riêng, cho những ước muốn nhỏ mọn và gần như vô nghĩa.

Nhưng anh, anh có bốn phận giờ đòi cánh đại bàng che cho chị. Anh cứ yêu

chị một lòng yêu son sắt, rồi chờ lúc chị đã giở hết không còn một trái tính nào, lúc ấy anh mới nói một lời. Em tin chị sẽ nghe ra. Người ta chỉ cần một phút giác ngộ, để sống một đời cao đẹp. Phút giác ngộ ấy anh phải tạo ra. Tạo ra bằng yêu đương. Không yêu đương chị cho hết cái nghĩa xấu xa của nó, chẳng bao giờ chị cảm động. Đã không cảm động, giác ngộ thế nào được.

Và giọng chìm trong nước mắt, Minh xích lại cầm tay Hậu :

– Đời đã nhiều oan trái, chúng ta đừng gây thêm ra nữa. Chúng ta hãy chịu đựng, tha thứ để có thể cảm hóa.

Và vùng nói to :

– Chỉ tính nhầm một con số, đặt nhầm một bước chân, nói lỡ một lời, một

linh hồn bị sa đắm, hủy hoại, và chìm ngập. Em xin anh nên vì sự an vui của hai bác, của ông bà phán, của cô Hà, của em, hãy chịu đựng chị, rồi cái nó đến sẽ đến sau. Tưởng tượng chính em lại phải chứng kiến sự đau khổ nhất đời của anh, em sẽ hận không gì khuây lấp được. Xin anh vì cái đời học sinh của chúng ta, vì sắc máu dòng họ của chúng ta, tránh cho em điều ấy.

Rồi chàng đập đập vào tay Hậu :

– Em viện cái tình thiêng liêng nhất của chúng ta, buộc anh phải tránh cho em cái khổ phải chứng kiến nỗi đau khổ của anh.

Minh dìu được Hậu về nhà. Hỏi thẳng bếp, nó nói Tân đi đã hai hôm nay. Minh năn nỉ mãi Hậu mới chịu lại nhà ông bà Sinh. Hà vừa trông thấy Hậu, đã nói ngay :

– Em rất khổ phải thấy anh chị luôn luôn xích mích nhau.

Bà Sinh chắc nghe Tân nói hơn thiệt thế nào, bênh con, nói mát :

– Cậu có việc gì, đi không báo nó, để nó phải về nhà ?

Hà vội ngắt mẹ :

– Mẹ biết đâu việc riêng của anh chị con.

Rồi nàng nhìn Hậu, một cái nhìn nó như cầu xin đừng giận mẹ mình. Minh hiểu cái nhìn ấy, xuê xoa :

– Thưa bà, anh con bắt con cùng đi đón chị con về đây ạ ?

Hà sung sướng cảm ơn Minh bằng một câu nói :

– Mợ chưa biết anh Minh đã phải bỏ sách là sự không vừa.

Mọi người đang nói chuyện, Tân về. Trông thấy Hậu, nàng khởi thế công ngay :

– Cậu đi đâu mấy hôm nay không về. Cậu đừng tưởng làm thế mà tôi sợ đâu ? Cậu đã thế tôi cũng nói cho cậu biết, từ nay không bao giờ tôi về cái nhà ấy. Và cũng xin cậu đừng lại đây nữa. Cậu nên nhớ lấy tôi không phải là một con mồi. Và tôi lấy cậu chưa phải là lấy ông hoàng.

Nàng nói một hơi, rồi lên thẳng gác. Hậu cười nhặt bảo bà phán :

– Me xem, nó ăn nói.

Bà phán lạnh lùng, đồ lỗi khéo cho rể.

– Chuyện từ đâu nó mới sinh ra thế chứ.

Rồi bà thở dài :

– Vợ chồng lấy nhau được một tháng giờ, ba bốn lần cãi nhau.

Mình đàn giải :

– Thôi hôm nay con đến đón chị con lần này nữa là từ bận sau giờ đi không còn bận lòng bà nữa.

Và kết câu nói, bằng một cái cười dài, cái cười cần cho sự “lấy lòng” Quả nhiên bà phán dịu ngay.

– Tôi rõ đến khổ, cứ thấy các cô các cậu ấy cãi cộ nhau là náo cả lòng.

Minh thấy “điểm lành”, bèn xin phép bà phán lên gác.

– Con xin phép bà lên thưa với chị con vài nhời, để đón chị con về

Bà phán bảo Hà đưa Minh lên.

Minh nói với Tần.

– Hai bác em sai em cùng đến đây với anh, để đón chị về.

Tần nguây nguẩy.

– Cảm ơn chú, nhưng tôi không muốn về. Tôi không thể sống cạnh một người khắc khổ suốt đời. Tôi không thể chung thân làm mọi. Tôi không quen sống thế.

Minh ôn tồn :

– Anh rất yêu chị, chỉ vì hiểu nhầm

nhau nên có chuyện lôi thôi, chị nên nghĩ đến sự đau khổ của anh, một khi chị... không chịu về.

Tân vênh mặt :

– Chú tưởng thế, người ấy mà biết đau khổ. Vì chú có lòng quý tôi, nên tôi nói : “Anh ấy không xứng đáng ở cạnh tôi”. Chắc chú đã biết tôi sống ở nhà tôi thế nào chứ ? Nếu cô Tham nói rõ, không đời nào mợ tôi thêm... Cậu ấy tưởng tôi cần lắm. Thôi, hết. Đằng nào rồi cũng không ở được với nhau. Bỏ nhau sớm ngày nào hay ngày ấy.

Mính lạnh gáy, chàng không thể nào tưởng tượng một người con gái mới bước chân về nhà chồng hơn một tháng, lại có thể bỏ chồng một cách dễ dàng thế. Chàng thấy một cái gì như đóm cật lướt qua da thịt.

– Chị nên nghĩ đến hạnh phúc của đời mình. Trong lúc tư lương, thuở ân ái chỉ có một thời.

Tân rún vai, ngắt lời :

– Tôi không cần ai cũng có hạnh phúc. Vì tôi xét tôi không thể sống mãi cạnh một người vũ phu, nên tôi không về nữa.

Minh còn nói mãi. Chàng gọi dậy trong Tân cái bốn phận làm con, bốn phận làm chị. Và tả những khổ cảnh của một gia đình con cái bị trái duyên. Chàng nói như người say, say cái say « cứu khổ, cứu nạn » của trần tục. Chàng nói không ngừng, nói mãi, nói để lay đổ lòng chai đá của Tân. Rồi nước mắt ở đâu lại làm cho chàng nghẹn.

Hà cũng khóc, nàng lặn vào chân chị. Ôm đầu gối chị, nàng nức nở :

– Chị nên nghe anh Minh. Chị nên thương em.

Minh nín cơ hội, nói một cách xa xôi :

– Xin chị hãy nghĩ đến ông bà, nghĩ đến cô Hà. Vì chị là nhón, chị có bốn phận phải đem an vui lại cho gia đình.

Sợ Tân không hiểu rõ ảnh hưởng khốc hại gây ra cho mọi người, khi trong gia đình có một cô con gái rầy chồng hay chồng rầy cũng thế, Minh tả mạnh :

– Chị nên nghĩ đến cô Hà... là em chị, là người vẫn mong ước hạnh phúc cho chị.

Bao nhiêu sấm chớp cũng vô ích, vì mái nhà đã có cái thu lôi, Tân mặt lạnh như người khiêng thuê quan tài :

– Nếu nói đến bốn phận, tôi phải có bốn phận cứu tôi trước.

Rồi hạ giọng :

– Thôi, cảm ơn chú đã vì việc chúng tôi nói vào. Nhưng tôi phải có bốn phận đừng đầy đọa thân tôi.

Còn có thể nói gì được nữa, một người đàn bà đã cho sự lấy chồng là đầy đọa thân. Còn có thể nói gì nữa khi tìm người ta đã “bỏ” ra. Còn có thể nói gì được nữa khi một kẻ đã không chịu dán mình vào khuôn giống. Coi ngày tháng là một trò đùa. Coi tình vợ chồng như những cánh lá khô.

Bà phán đón Hậu bằng một câu mắng :

– Cậu không còn nể ai nữa ? Sao cậu lại ăn ở thế ?

Hậu cũng chẳng đáp lời mẹ. Chàng đưa mắt cho mẹ hỏi Minh.

Minh vội vàng :

– Thưa bác con và anh con vừa ở đằng bà phán. Chị con xin phép về đằng nhà có chút việc. Chị con chiều nay sẽ về.

Bà phán thừa hiểu câu nói của Minh nó không đúng với hiện tình. Bà nói trong một tiếng thở dài :

– Thật là vô phúc. Tôi không ngờ tôi ăn ở đây đặng lại gặp những cảnh này,

Và hỏi Minh :

– Nó không chịu về hở ?

– Thưa bác ông bà phán sẽ bảo chị con về. Và có lẽ sẽ lại đây xin lỗi bác cho chị con.

– Đi lấy chồng được một tháng hai ba lần đổi về, ra nó coi thường mình thật. Mất tiền trăm bạc nghìn mua nó về, chứ có phải chồng theo vợ đuổi dàu mà nó muốn bỏ nhau lúc nào thì bỏ. Tôi chờ ông bà phán lại đây, tôi sẽ nói cho họ hiểu. Có con thì phải dạy. Sao ông bà ấy lại chứa chấp nó trong nhà. Sao không tống cổ nó ra. Xem nó có phải về không ?

Rồi bà nói một cách tức tối :

– Chẳng qua nhà mình vô phúc, rước nó về cho nó tác quái.

Hai hôm sau Tân về. Nhưng về với cái mặt của một kẻ sẵn sàng gây sự. Nàng gọi ngay thằng bếp lên dặn trước mặt Hậu :

– Từ nay tao không ăn cơm ở đây, bớt đi một suất, biết chưa ?

Thằng bếp tủm tỉm cười, vì nó biết cậu mợ nó giận nhau, nó cho là mợ nó nói dối. Nhưng nàng nghiêm sắc mặt.

– Tao dặn thì phải nhớ. Nếu mày mời tao một lần. Tao sẽ tổng cổ mày ra. Biết không ?

Thằng bếp vâng rồi đi. Ra đến cửa nàng gọi giật lại :

– Quần áo của tao, đưa lại đằng bà cho những đứa bên ấy nó giặt. Tao không khiến cái mặt mày.

Nàng nói xong, đi thẳng vào buồng, giầy nện xuống gạch kêu vang nhà.

Nào đã xong đâu, chỉ một phút nàng lại quay ra gọi thằng bếp. Lần này nàng hăn học : Nàng giơ tay như người quả quyết nhận một tín điều :

– Bất cứ ai già trẻ lớn bé, hỏi tao là không cho vào. Và nếu người ta có trèo tường vào rồi thì không được gọi tao. Nghe không ?

Thằng bếp không dám giả lời, vì có cậu nó ngồi đấy, chỉ sẽ gật đầu. Nàng quái ác hơn nhắc lại một lần nữa bắt nó phải giả nhời.

Có đến hàng trăm lần thằng bếp phải nghe chủ dặn mà nó biết rằng những lời ấy chỉ có cái đức tính “bắn tin”.

Hậu cứ ngồi nhìn vợ, nhưng ngồi nhìn một cách khiêu khích, nghĩa là ngả mình vào ghế, vắt chân, hút thuốc lá. Tân vào buồng là chàng gọi ngay thẳng bếp :

– Chiều nay tao đi hát tao không ăn cơm nhà. Cho mày dọn cơm lên đây mà ăn.

Và khi nó đi khỏi, chàng cũng “cóp” cái cử chỉ của vợ gọi giật nó lại. Rút ví chàng cho nó đồng bạc, dặn thật to, cốt ý để cho vợ nghe tiếng :

– Cho mày dọn lên trên này mà ăn và tao cho đồng bạc làm cơm thết những bạn bè mày. Chưa biết chừng tao về, không thấy, chó chết.

Rồi chàng đi thẳng.

Cái túi đựng hai quả trứng đã bắt đầu bị lắc. Tiếng kêu đã bắt đầu lạo sạo. Chỉ

còn đợi trông thấy lòng đỏ, lòng trắng nữa rõ ra là xong. Thì đây cái phút ấy đã đến, đến để oan trái vào đầu những kẻ chỉ biết độc có một cái da. Chỉ sống độc cho mình. Chỉ hành động để trả lời cho những thú tính.

✱

Hạ đỗ xe ở đầu phố. Chàng viết cho nó mấy chữ vào mảnh giấy. Rồi chỉ nó về phía dưới.

– Mà đến cái nhà hai tầng cạnh hiệu giấy hỏi ông Minh, đưa cho ông cái giấy này. Bảo tao đợi ở đây.

– Thằng xe đi mấy phút rồi về. Chàng hỏi ngay nó :

– Ông ấy có nhà không ?

– Thừa cậu có.

Minh ra, Hậu xuống xe.

– Anh !

– Chú !

– Elle về rồi, lành nhau rồi. Nhưng tôi lại rú chú đi chơi một lát.

Vẻ mặt bình thản của Hậu, làm cho Minh tin ngay, chàng hờn hờ :

– Biết ngay mà, biết ngay thế nào chị cũng về. Phải vợ chồng mỗi lúc có thể bỏ nhau ? Người ta ăn ở với nhau cốt cái lòng, nhời thì kể gì. Lúc giận ai giữ được miệng. Thôi nhé ! Em xin anh đấy. Anh nên nghĩ đến hai bác và em. Từ nay đừng bắt bẻ gì chị nữa. Cứ mặc chị muốn làm gì thì làm. Rồi sau anh dạy cũng vừa. Nhưng nói thế thôi, em chắc chị về

chuyến này không sinh chuyện nữa.

Hậu cười nhẹ, cười cái “em chắc” của Minh và cũng luôn thể giấu chủ định :

– Khá rồi, elle về vui vẻ lắm. Chú bảo làm gì chả khá. Vợ chồng mỗi lúc bỏ nhau.

Xe chạy qua hàng Gai, chạy qua hàng Bông, rồi cửa Nam, rồi Ga, rồi... Khâm Thiên. Bảo xe đỗ, Hậu cười sáng sủa bảo Minh :

– Muốn kỷ niệm ngày tái hồi của tôi, tôi mới chú một châu hát. Nhưng lại sợ chú từ chối. Nên...

Rồi không để Minh kịp nói, chàng lôi ngay vào một nhà hát.

Vừa ngồi xuống ghế, Minh nói ngay bằng tiếng Pháp :

– Nhưng chỉ ở đây đến mười một giờ thôi. Không nên thất sách.

Hậu gật đầu lia lịa.

Chàng gọi lấy bàn đèn. Minh tỏ ý không bằng lòng. Hậu vội nói :

– Có một đào hát biết tiếng chú. Họ học thuộc lòng những bài thơ Lìa Tan của chú. Họ khẩn khoản với tôi hôm nào mời chú lại chơi cho họ biết mặt.

Rồi quay bảo mấy cô đầu :

– Các chị gọi cô Toàn cho tôi. Bảo có ông Minh xuống chơi.

★

Toàn đến với một người kếp. Nàng lễ phép chào Minh. Hậu nói ngay :

– Đấy khao khát mãi. Nhà thơ của chị đấy. Không có gặp đâu cũng trách : “Anh chỉ được cái nói dối quanh. Hôm nay thì không nói dối quanh nữa nhé !”

Rồi chàng làm bộ nghiêm trang nói với Minh :

– Xin giới thiệu ngài cô Ngọc Toàn, một nữ độc giả thơ của ông Khắc Minh.

Rồi cười như xé vải.

Bàn đèn đã đem về, chàng cời giấy rồi ngả một bên.

– Chị Toàn lại đây thôi. Hát với xướng gì. Lại đây ta nói vài câu chuyện cho vui.

Toàn cười :

– Có ông Minh là nhà văn đây, em

nói chuyện sợ có điều gì sơ xuất ông ấy cười.

– Không, ông ấy không cười đâu. Ông ấy chỉ có vài chục cái răng, mỗi lúc mà cười thì rụng hết.

Minh vẫn không nói gì. Chàng nhìn mọi người một cách hờ hững. Hậu đốt nóng Minh bằng một câu hỏi :

– Anh thích nghe hát chèo, « nói khó » với chị Toàn chị ấy hát cho mà nghe. Trong làng ca kỹ chị Toàn đây vào bậc nhất đấy. Đủ cả thanh lẫn sắc. Chả trách tên là Toàn.

Rồi cười cái cười của những ông đảm.

– Anh cứ hay về chuyện, em được hát hầu các anh là phúc rồi. Chị sợ tài sơ trí thiếu không xứng đáng, các anh lại chê.

Hậu hất hàm cho Minh :

– Kìa chú, nói gì thì nói đi ? Ở nhà sao định nói nhiều thế ?

Minh cười nhẹ. Chàng hờ hững nhìn mọi người, rồi cũng ngả xuống nằm cạnh bàn đèn.

Hậu lấy cái rồi châu gõ gõ vào sập :

– Chị Toàn ngồi đây. Rồi hát cho nhà thơ nghe bài Sư Kinh Tâm lấy chồng Thiện Sĩ. Tĩa râu chồng mang tiếng bội phu.

Rồi Hậu tiêm thuốc. Điều đầu chàng mời Minh. Minh từ chối. Chàng nói ngay:

– Hôm nọ là trường hợp buồn. Hôm nay là trường hợp vui. Chú hút một điếu chia vui với tôi. Đời tôi cũng chỉ mời chú một lần này nữa thôi.

Đêm nhà hát là cả một cái gì hão huyền hiện thành hình.

Những câu chuyện người ta nói với nhau cũng phù phiếm như những cuộc hẹn hò. Khi đồng hồ gõ mười hai tiếng rời rạc thì cái rời rạc của gian nhà cũng hiện ra.

Hậu vụt ngồi dậy bảo Toàn :

– Chị làm ơn ngâm bài Lìa Tan rồi nghỉ.

Toàn cất tiếng ngâm :

Thôi anh còn biết nói gì ?

Khi lòng anh đã lạnh đi mấy lần.

Khi em mắt đã lạc thần

Khi em duyên đã nhạt dần màu tươi.

Khi đi lời đã nhạt lời,

Mắt thừa thốt mắt, tay rời rạc tay.

ĐẶNG ĐÌNH HỒNG

Toàn ngâm xong, tiếng vang cơ hồ như quện lấy hồn Minh, bài thơ này chàng đã làm khi nghĩ đến cái cảnh chia lìa của cha mẹ. Chàng làm hôm cha kể hết chuyện cho nghe. Bây giờ lại đem đọc lên ở trong nơi son phấn. Lòng chàng lạnh như lòng chiếc đàn tranh treo ở góc tường. Rồi thì bao nhiêu những cái gì đã xảy ra cho cha, chàng đều nhớ lại. Nhớ lại để lịm đi trong cái cô tịch của thân thể, trong cái cô tịch của đêm.

– Chú có tin rằng khi người ta lòng đã lạnh, mắt đã mờ, hơi thở ái ân đã thoi thóp, thì ái tình phải chết không ?

Bâng khuâng Minh trả lời :

– Đành rồi, khi lời đã nhạt lời, thì thôi hết. Còn nói gì được nữa.

Hậu đặt một cái mìn.

– Chắc chú phải đau đớn thế nào mới làm được bài ấy.

Minh như người thiếu hồn :

– Đây là máu, là tủy, là hài cốt của tôi. Tôi đã nhào sáu câu ấy bằng máu của tim tôi.

Hậu nhìn chòng chọc vào giữa đồng tử Minh, chàng cắn răng như người để cho con dao của y sĩ luồn vào thịt :

– Và tôi cũng nói để chú biết bài thơ ấy còn là lời tuyên bố cuối cùng cuộc nhân duyên của tôi.

Rồi nói luôn một hơi :

– Tôi thành thực xin lỗi chú vì bây giờ mới nói rõ. Tôi thấy chú sốt sắng lo cho hạnh phúc của tôi mà tôi thẹn. Tôi thẹn bởi không thể làm theo những sự chú bảo tôi. Tôi biết nếu tôi bỏ nó, tôi sẽ làm buồn cho chú. Nhất là chú. Vì chú là người biết thương tôi hơn cả. Nhưng biết làm thế nào, khi số phận đã bắt. Khi giới đã không muốn. Tôi không thể chịu đựng được nó đâu. Chủ tử tưởng tượng người ta lấy vợ không phải là rước một kẻ thù. Mà nó thì nhất định không bao giờ thành vợ được. Nó đã làm cho cái bánh xe kiên nhẫn của tôi dừng lại.

PHẦN THỨ NĂM

I

Chú Minh thân yêu,

Hôm ở nhà hát về tôi lại nghe chú một lần nữa. Tôi dần lòng sống cạnh nó để đợi ngày nó tỉnh ngộ. Nhưng số kiếp đã không cho chúng tôi toàn vẹn. Nó chẳng những đã không hối cải lại còn sinh điều để chuyện mãi ra.

Ngay buổi sáng hôm ấy, lúc tôi về nó đã đi rồi. Tôi đợi đến hôm thứ ba nó không về, mới gửi cho nó một bức thư bảo đảm

cho nó một hẹn cuối cùng. Và cũng nói rõ nếu nó không chịu về, tôi sẽ xin ly dị. Nó không giả lời. Và cũng chẳng về

Bác lại hai ba lần nó đều lẩn mặt. Nhưng tôi cũng chưa quyết định nếu cách đây mấy hôm không gặp nó đi với một người đàn ông vào Gô-đa.

Đáng lẽ tôi xuống để bắt nó quả tang. Nhưng lại thôi, vì chính tôi, tôi cũng thấy cần phải bỏ nó.

Chú bảo tôi có thể làm thế nào khác được.

Nhưng trước khi đệ đơn xin ly dị tôi cũng viết cho ông bà phán một bức thư, nói rõ tất cả hành động khốn nạn của nó. Ông bà phán cũng không giả lời.

Trong sự ly dị tôi không hối tiếc gì cả. Nó đã ăn ở như thế chú bảo tôi còn phải

là hối tiếc cái gì ?

Tôi lại còn gặp mặt nó ba lần ở phố. Thấy tôi nó quay đi. Tôi cũng không thèm gọi.

Thôi thế cũng xong, thanh toán được cái nợ này cũng là một điều may.

Tôi tưởng tượng lại những sự hỗn xược của nó mà giùng mình. Tôi gửi theo đây bức thư của chú trả lời tôi. Nhờ chú lúc nào viết thư về tả hết cả những điều chú được chứng kiến cho chú (thầy Minh) biết,

Đơn xin ly dị tôi đã gửi hôm qua rồi. Và lúc bỏ thư này, tôi đã lấy vé đi Saigon. Ít lâu tôi sẽ về. Nhờ chú ở nhà tòa có gọi thì gửi điện tin cho tôi :

HẬU

220 Roue Bonard

Saigon.

Chúc chú không gặp số phận như tôi.

HẬU

II

Camphamine le.....

Cháu HẬU,

Chú viết cái thư này với cái tình chú cháu, và với tấm lòng kẻ đã một lần vợ bỏ.

Chắc cháu có thể tin chú thương cháu như thương Minh. Cái đau xót của một người chú hận với cái đau xót của kẻ lật trang ký ức đời mình đã làm cho chú chết lòng,

Máu đang sôi trong cơ thể chú, làm chứng tấm lòng của chú đối với cháu.

Cháu ơi ! Có thể nào cháu quyết định cái sự việc quan hệ nhất đời cháu một cách nông nổi như thế. Cháu bảo cháu cố chịu, song không chịu nổi. Điều ấy chú biết chắc là cháu nhầm. Không bao giờ, một người định chịu đựng một người mà lại không được. Nói thế không phải chú bảo cháu chưa dần lòng đâu. Không, chú biết cháu đã cố, song chưa cố đến cái độ cần phải cố của con người.

Cháu cứ làm lại đi, làm lại đi, để cho duyên khỏi dở duyên. Cháu ạ.

Có lẽ bây giờ bức bối đã chiếm một ngôi cao trong lòng cháu, nếu cháu không lượng hết những ảnh hưởng khốc hại mà kẻ đã ly dị phải chịu, trọn đời.

Chú muốn nói một cách gần gũi hơn :

Cháu nên thương cái tuổi già của cậu, mợ cháu. Chú cứ xem như lòng chú, chú biết từ hôm nhận thư cháu, chú không yên bụng lúc nào. Luôn luôn chú tưởng tượng đến cái cảnh một người ngồi úp mặt xuống đầu gối tiếc cái tổ êm ấm cũ của mình. Tưởng tượng ấy ám ảnh chú trong cả những lúc chú lên rừng. Nghĩa là nó theo chú cả những phút xác thịt rã rời.

Là kẻ đã để một người đàn bà qua đời mình trong lúc trẻ trung, chú hiểu hơn ai hết tình cảnh của cháu. Có lúc dĩ vãng như một bàn tay bí mật chẹt lấy cổ chú, bắt chú phải khai ra những chua sót của lòng.

Trong lúc còn thể làm được, cháu hãy cố đi. Nếu cháu lùi trong bước này, cháu sẽ phải ân hận suốt đời.

Đời là phải nhào nặn mới thành

hình, trần lực mới có, kẻ nào chỉ muốn hưởng không muốn rõ mồ hôi, máu mặt, là đã định lừa sự sống. Mà sự sống thì có ai đánh lừa được bao giờ.

Chúc cháu sáng sủa trong quyết định.

VĂN

III

Hanoi le. .

Em Hà,

Anh viết thư về thú cái tình của chúng ta và kể hết tình cảnh với thầy. Thầy đã bằng lòng cho anh được tự do làm theo ý muốn. Anh nói ngay để em mừng.

Đấy anh đã đoán trước. Anh đoán có sai đâu.

Thầy là người rộng hiểu, có bao giờ vì những lẽ không ăn nhập vào vấn đề mà làm lỡ duyên của chúng ta,

Thế em đã biết chưa, biết anh yêu em

đến cái độ nào chưa ? Em có thể hãnh diện vì một kẻ yêu em đã có một bản ngã rắn chắc, để gạt đi những cản trở.

Bây giờ, em có thể tin sự anh lại nói với thầy me rằng nhà không khó khăn gì nữa nhé. Anh chả vẫn bảo em trên mặt anh có một cái gì linh thiêng nó làm cho ai cũng phải tin.

Đã yêu em, anh có thể làm được tất cả mọi cách để mang lại hạnh phúc cho em.

Đây, rồi em xem, chỉ một lần này nữa. anh sẽ làm cho thầy me hiểu mối tình của chúng ta, và phải nhận nó trong cái nghĩa cao đẹp.

Em cứ yên tâm, đừng lo lắng. Vì tưởng tượng em phải lo lắng, anh sống làm sao được.

Anh xin em tin ở lòng anh yêu em, tin ở cái luồng gió vô cùng mạnh mẽ của trái tim anh. Các lá khô, sẽ phải quét sạch để cho em của anh đặt bước.

Anh đã xem kỹ thư trước của em. Không, em cứ mặc anh. Thầy để nói thế thì nói, chứ một khi anh đã đem cái ánh sáng yêu đương ở trên mặt thì thôi hết, không một sức mạnh gì có thể lay chuyển lên đời hạnh phúc của chúng ta.

Em nên nhớ điều này : Nếu em không chịu ra đứng cạnh anh, lúc đến nói với thầy để thì anh sẽ từ trên gác nhảy ngay xuống dưới đất cho em xem.

Anh không có nói chơi đâu, Chắc em phải hiểu thế.

Em Hà, em có tin rằng núi sông không ngăn cách nổi những kẻ yêu nhau không ?

Nếu em không tin ở anh như tin thần linh thì anh buồn chết được.

Anh muốn rằng cái bàn thờ trong trái tim anh phải không xiêu cẹo. Cái người mà anh đặt trên ấy phải được vững vàng.

Em, em Hà, em phải ngửa mặt lên trời cảm ơn Thượng Đế đã đem lại cho em một bàn tay son sắt đặt trên tấm lòng son sắt của em.

Còn chuyện chị Tân, thì anh cũng đau xót như em. Nhưng biết làm thế nào cho một cái thông phong khỏi vỡ, khi người cầm nó nhất định quăng xuống đất.

Vì em đã hiểu anh, hiểu lòng kính yêu anh Hậu và chị Tân yêu quý của anh nên anh mới nói. Anh nói để anh rõ cái luật thăng bằng không thể sai lệch của sự sống. Anh Hậu và chị Tân đã sống đủ để

mà bỏ nhau. Sự ly dị đã xảy ra từ khi chưa ly dị. Chũ ly dị đã nằm tròn trong anh chị ấy khi chưa kết hôn. Hơn nữa mười ngày dạm hôn, và đứng hơn từ thuở lên mười.

Anh nói để em có thể hiểu thêm : Có người sinh ra để ghét bỏ nhau. Và có người sinh ra là để yêu nhau.

Đôi áo gối em dâng thầy, anh đã gửi ra. Thầy khóc khi đọc câu em viết : “Con thêm tên con và thêm tên anh con vào gối để thầy luôn luôn ỉn tóc lên hai giọt máu của thầy”.

Anh gửi theo đây bức thư thầy viết cho em.

Hôn em với tất cả sức máu trong tim.

Minh.

Camphamine le....

CON,

Cậu đã được đôi gối và hai bức thư của chúng con.

Cậu xem kỹ càng lắm. Cậu tin ở sự sáng suốt và nhân cách của con, nên cậu bằng lòng cho con được tùy ý trong sự kén chọn.

Con nói với cậu sợ hai bác không bằng lòng. Điều ấy cậu đã nghĩ đến.

Cậu kính thờ hai bác như con đã biết, song việc này có quan hệ đến hạnh phúc của đời con nên cậu phải tùy con.

Cậu để tùy con vì con là máu cậu. Dây lòng của con là dây lòng cậu.

Cậu sung sướng đến phát khóc khi đọc câu : “Con thêu tên con và tên anh con vào gối để thầy luôn luôn ủ tóc lên hai giọt máu của thầy”.

Về sự thắc mắc của hai bác, cậu sẽ viết thư trình hai bác sau.

Có một điều thầy không bằng lòng con, khi con viết hỏi ý kiến thầy : “Em một người hư hội có bị những ảnh hưởng xấu của người ấy không”. Thế là con hèn. Đã đành thầy biết con nói thế là để trình một cách gián tiếp cái éo le của cảnh ngộ; Con có thể nhầm, nhưng lòng một kẻ yêu, nhất kẻ ấy lại là con, càng phải là tinh lắm.

Chúc các con yêu nhau trong đức tin.

THẦY

Hanoi le...

EM HÀ

Chỉ còn có ba ngày nữa đấy thôi. Anh phải nhắc em kéo em “lơ đễnh” quên mất thì chết.

Anh đã mua bức tranh em thích hôm đi xem Triển Lãm bày ở phòng ngủ của chúng ta.

Thầy về đến cửa... ra xách vali cho thầy.

Hôn em

MINH

HẾT

